TRST, četrtek
11. septembra 1958
Leto XIV. - Št. 216 (4061)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Vlada sprejela zakonske osnutke glede izdatkov občin in pokrajin

Od 8.000 občin ima primanjkljaje samo 650 - Ukinjene bodo nekatere anahronistične dajatve

(Od našega dopisnika)

RIM, 10. — Na današnji seji vlade so ministri razpravljali o reformi krajevnih financ. Odobrili so dva osnutka ustavnih zakonov. Na podlagi enega izmednjih, bo stroške za protipožarno službo nosila država, ki bo plačala tudi stroške pokrajin za lokale prefektur, kvestur in drugih periferičnih uradov javne varnosti, kakor tudi stroške občin in pokrajin za šolstvo, razen tistih stroškov, ki se nanašajo na gradnjo in vzdrževanje šolskih poslopij, šolskih patronatov in prispevkov za univerze. Država bo dalje nosila stroške amortizacije podpor, ki so jih najele občine, ki niso glavna mesta pokrajin, da bi izenačile svoje proračune za leto 1958. Država bo tudi poskrbela za obnovo posojil pri posojilnicah za vse ostale občine in pokrajine, tako da bo olajšala amortizacijska bremena s tem, da se bodo dolgovi vračali skozi 35 let.

Z zakonskimi osnutki so določili tudi najvišje meje za določanje dodatnih davkov na agrarne dohodke. Na ta način bodo odstranjene nekatere neenakosti, ki so se pojavile med posameznimi — tudi sosednimi — občinami. Na podlagi zakonskih osnutkov, bi ukinili nekatere preživele davke kot je na primer davek na vozila, na hišne pomočnice, na klavirje, ni bistem bo imela država okrog 50 milijard izdatkov več v korist predvsem občin na Jugu in v gorskih predelih.

Vlada je sprejela tudi zakonski osnutek, na podlagi katerega bodo tudi ženske lahko vstopile v diplomatsko službo. Ta osnutek vsebuje tudi nekatere določbe za izvajanje zakona o vrhovnem sodnem svetu.

Kot po vsaki seji je, Fanfani, skupaj s Tambronijem obvestil novinarjem pomen novih zakonskih osnutkov. Tamboroni je med drugim dejal, da ni res, da bi imele vse italijanske občine primanjkljaje, kajti takih občin je samo 650 od 8000, čeprav so med njimi tudi nekatere velike občine. Stroški za protipožarno službo znašajo 7 milijard, obstali pa 36 milijard. Država bo prevzela nase bremena za amortizacijo v 600 občinah, medtem ko obnova posojil začeva praktično prav vse občine. Fanfani in Tambroni sta povedala, da se bo seja vlade jutri nadaljevala.

Verjetno je, da se bodo jutri ministri ukvarjali z vprašanjem parlamentarne preiskave o aferi Giuffre».

Fanfani je danes obvestil ministre o nalogi, ki jo je zaupal Pacciardiju, v državah Srednjega vzhoda. Trdi se, da so nekateri ministri Pacciardijevo potovanje kritizirali, toda Fanfani je poudaril, da obisk ni uraden in da bo koristen za vključitev republikancev v vladno večino, ker pridobila in bo morda prevlagala nad strujo La Malfe, ki sedaj vodi PRI. Nekateri so mnenja, da je to potovanje znak, da bo Pacciardi prevzel zunanje ministrstvo in primemu vstopa republikancev v vlado. Pacciardi sam je izjavil, da bo odpotoval jutri in da njegova misija ni izven okvira «politike svobodnega sveta», čeprav bo upoštevala posebne interese Italije na Srednjem vzhodu. «Razumljivo je, da vlada ne bo morala upoštevati mojega mnenja, po drugi strani pa bom jaz sam lahko povsem svobodno presojal, čeprav je zaželeno, da bi bile politične stranke glede zunanje politike države čimbolj soglasne.» je dejal Pacciardi.

Danes se je sestalo tajništvo KPI.

Parlament se bo sestal v torek 16. t. m. in bo razpravljal najprej o vprašanjih, ki se skoro vsa tičejo Giuffréjeve afere. Nato bo zbornica razpravljala o proračunih ministrstev za promet in za PTT. Senat pa bo razpravljal o proračunu zunanjega ministrstva.

Saragat, ki se je danes vrnil v Rim, je imel s Fanfanijem telefonski razgovor.

Verjetno se nista pogovarjala samo o aferi Giuffre, temveč predvsem o novem levičarskem občinskem odboru v Benetkah, ker namerava tajništvo PSDI disciplinsko popustiti proti upornim benečanskim socialdemokratom. Baje so novega župana Gavagnina, ki ga je pozvali, naj poda ostavko.

A. P.

prihranki pri prevažanju goriva.

—«»—

Grški kralj Pavel o borbi Cipročanov

BERN, 10. — Grški kralj Pavel je izjavil danes v švicarski prestolnici Bernu, da je Grčija prišla do skrajne meje svojih koncesij glede Cipra. «Moja vlada, je dodal, ne more ostati gluha napačno odločne zahteve 430 tisoč Grkov, ki hočejo svojo svobodo in pravico do samoodločanja».

Kralj Pavel je govoril na uradnem sestanku, ki ga je organizirala njemu na čast švicarska vlada na prvi dan njegovega uradnega obiska v Švici. Kralj Pavel bo ostal v Švici štiri dni.

V zvezi z napovedjo o ustanovitvi britanske teroristične organizacije na Cipru pod imenom «Cromwell» izjavljajo v grških diplomatskih krogih: «Očitno je, da bodo organizacijo sestavljali britanski vojaki in policisti na Cipru, katerih nasilna dejanja bodo pripisovali neodgovornim in neznanim osebam».

Ciprski guverner Foot je danes zapustil London in odpotoval z letalom v Nikozijo. Izjava ministrstva za kolonije pravi, da se Foot vrača na Ciper po razgovorih z Mac Millanom in z ministrom za kolonije v zvezi «s praktičnimi vprašanji», ki izhajajo iz izjav o Cipru, ki jih je podala britanska vlada 19. junija in 15. avgusta.

Foot se je vrnil nocoj v Nikozijo. V grških krogih na Cipru menijo, da je bilo njegovo potovanje v London brezuspešno, ker je britanska vlada zavrnila nekatere njegove predloge glasti pa predlog, naj se Makariosu dovoli povratek na otok. V teh krogih dodajajo, da bi moral guverner odstopiti, in da je za ciprske Grke sedaj edino upanje v posredovanju OZN

—«»—

Delo konference v Ženevi

ŽENEVA, 10. — Stirje angleški zdravniki so na današnji seji mednarodne konference o atomski energiji podali poročilo, v katerem obražložujejo nov in bolj enostaven način za diagnozo pljučnih bolezni.

Poročilo pravi, da so sedanje metode za ugotavljanje pljučnih sprememb nepraktične in neprijetne za bolnika. Nova metoda temelji na uporabljanju radioaktivnega kisika, ki ima to lastnost, da v nekaj minutah izgubi svojo radioaktivnost in se zato lahko uporablja brez škodljivih posledic za pacienta.

Vodja indijske delegacije dr. Homi Baba je izjavil, da namerava Indija zgraditi svojo lastno veliko jedrsko industrijo ter proizvajati jedrsko gorivo z izkoriščanjem lastnih rudnikov urana.

V nasprotju z mnenjem predsednika konference francoskega delegata Perrina, ki trdi da jedrska energija ni ekonomična za neazdostno razvite države, je indijski delegat izjavil, da bo uvoz atomske centrale dejansko več stal, toda ta razlika se bo lahko izravnala v desetih letih s

Številne stavke v Argentini

BUENOS AIRES, 10. — Včeraj je začelo stavko 15.000 uradnikov poštne službe. Vreče z dospelo in odhajajoče pošto se kopičijo v prostorih glavne pošte. Poštni nabiralniki po ulicah pa so natrpani s pismi. Poštno osebje zahteva stoodstotno zvišanje plač.

Osebje pri telegrafih pa javlja, da bodo od polnoči dalje vse notranje in zunanje linije skrčile delo, tako da bodo oddajali 25 besed na minuto. Za jutri je napovedana stavka pristaniških delavcev v Buenos Airesu, ker pravijo, da ministrstvo za delo ne pročuje v zadostni meri njih zahtev za zvišanje mezd. Od torka dalje bo postopoma prekinjalo delo osebje na državni železniški mreži. Najprej bodo delo prekinili za dve uri na dan, dokler ne bo prišlo do popolnega zastoja železniškega prometa.

Dalje je 16.000 zdravnikov sporočilo, da bo 15. septembra zapustilo svoja mesta v javnih bolnišnicah, klinikah, ambulantah sindikatov zadrug in drugih javnih ustanov, ker po dvotedenski stavki ni bilo mogoče rešiti njihovega spora.

—«»—

OTTAWA, 10. — Po končanih razgovorih med japonskim zunanjim ministrom in kanadskimi voditelji poudarjata Japonska in Kanada upanje, da se bodo jedrski poizkusi čimprej končali, tako da bo mogoče kmalu skleniti splošen sporazum o razorožitvi.

O pogajanjih za nemško združitev

BONN, 10. — Bonnsko zunanje ministrstvo je objavilo vsebino spomenice, ki je bila priložena včerajšnjemu pismu francoskemu, britanskemu, ameriškemu in sovjetskemu poslaništvu v Bonnu.

Spomenica omenja resolucijo Bundestaga in Bundesrata od 2. in 18. julija 1958 in dodaja: «Zvezna vlada se pridružuje tej resoluciji, naj se na mednarodni konferenci najvišjih, ali pa ne glede na to konferenco, ustanovi komisija štirih držav, ki so odgovorne za rešitev nemškega vprašanja. Zvezna vlada upa, da bodo v tej komisiji razpravljali o predlogih za vzpostavitev nemške enotnosti in da se bodo začela pripravljalna dela za nadaljnja in dokončna pogajanja.»

Ameriški državni departma je sporočil, da sedaj proučujejo noto bonnske vlade, in je dodal, da je stališče ameriške vlade glede nemške enotnosti dobro znano. Pripomnil je, da bodo ZDA odgovorile na bonnsko vlado ob pravem času.

V Moskvi je sovjetski zunanji minister Gromiko sprejel danes vzhodnonemškega zunanjega ministra Bolza. Agencija Tass javlja, da sta govorila o «novi pobudi Vzhodne Nemčije za pripravo sklenitve mirovne pogodbe z Nemčijo.

Pred bližnjim začetkom razgovorov med poslanikoma ZDA in Kitajske?

Kitajski poslanik je odpotoval iz Pekinga v Varšavo z navodili - Eisenhower bo nocoj govoril po radiu o položaju okoli Formoze - Ameriška letala nad kitajsko celino - Mobilizacija kitajskega ljudstva

PEKING, 10. — Agencija «Nova Kitajska» javlja, da je kitajski poslanik v Varšavi Vang Pingnan odpotoval iz Pekinga v Varšavo. Odpoklican je bil pred petimi dnevi v Peking, da dobi navodila. Po mnenju političnih opazovalcev bi njegov odhod v Varšavo utegnil biti znak, da se bodo v kratkem začela pogajanja med Kitajsko in ZDA.

Ameriški funkcionarji so mnenja, da bi kitajsko-ameriška pogajanja v Varšavi utegnile s časom pripeljati do ameriškega priporočila Cangkajšku, naj se umakne s Kvemoja in Macuja. Vsekakor bi to priporočilo dali šele čez dolgo časa kljub včerajšnjim Dullesovim namigom o možnosti koncesij v primeru, da se Kitajska odpove uporabi sile v Formoški ožini.

Ti funkcionarji pravijo, da bi morala Kitajska sprejeti nekatere obveznosti in «jih izpolnjevati zelo dolgo časa», da bi «prepričala ZDA, da iskrena».

Pozneje bi po mnenju omenjenih krogov ZDA sprejele sledeče pobude: pozvali bi Cangkajška, naj zmanjša svoje močne posadke na Kvemoju in Macuju; pozvale bi Cangkajška, naj se odpove tem otokom, poudarjajoč, da niso več potrebni za obrambo Formoze; odobrile bi sprejem Kitajske v OZN in bi eventualno s časom priznale pekinško vlado.

Kakor poročajo iz Newporta, je predstavnik Bele hiše sporočil, da bo Eisenhower govoril jutri zvečer po radiu in televiziji o položaju okoli Formoze. Hagerty je dodal, da bo Eisenhower prekinil svoje počitnice in prišel v Washington, kjer bo govoril po radiu. V petek se bo vrnil v Newport. Predstavnik je izjavil, da bo Eisenhower podal «važno poročilo ameriškemu ljudstvu in svetu o položaju na Daljnem vzhodu».

Dodal je, da se je Eisenhower šele danes zjutraj odločil, da bo jutri govoril po radiu. Pripomnil je, da ta sklep ni v zvezi z nobenim nepričakovanim dogodkom. Eisenhower bo govoril v svojem uradu v Beli hiši od 21 do 21.30 po krajevnem času (od 2 do 2.30 po srednjeevropskem času).

Iz Tajpeha pa javljajo, da Cangkajšek in njegov krog niso nič kaj zadovoljni niti s tem tako hojevitim Dullesovimi izjavami. Ne odobravajo namreč njegovih izjav, da bi se morali obe strani odpovedati uporabi sile v Formoški ožini. Pravijo, da gre «za zelo resno vprašanje». Prav tako jim niso všeč izjave republikanskega senatorja Cooperja, ki je včeraj priporočal umik vojaštva s Kvemoja in Macuja, kakor se je to že zgodilo glede otoka Tačen. Bojijo se da bo sedaj neka država članica OZN predložila resolucijo skupščini, s katero se ro zahteval umik Cangkajškovih čet s kitajskih obalnih otokov. Ta zahteva bi verjetno dobila podporo afriške in azijske skupine, držav Latinske Amerike in številnih evropskih držav. To naj bi privedlo do pravnega priznanja pekinške vlade.

Predstavnik ameriškega drž. departmaja je izjavil, da mu ni nič znanega o spremembi na čelu ZDA, ki se tičejo morebitne obrambe Kvemoja in Macuja. Dodal je, da bodo ladje ameriškega VII. brodovja še dalje «spoštovale» mejo treh milj, čeprav je Kitajska določila mejo svojih teritorialnih voda 12 milj od obale.

Prav tako je izjavil, da mu ni nič znanega o morebitnem ameriškem sklepu, da bodo ameriška letala pomagala pri oskrbovanju otokov Kvemoj in Macu.

Kakor poroča agencija «Nova Kitajska», je danes zjutraj neko ameriško letalo prodrlo v kitajski zračni prostor nad otoki Čuangčov in Mejčev v pokrajini Fukjen ter nad otokom Mejčov. Dve uri pozneje pa je drugo ameriško izvidniško letalo letelo nad pokrajinami Fukjen, Kjangsi in Kvantung.

Predstavnik kitajskega zunanjega ministrstva je podal sledečo izjavo: «Po vdoru ameriških vojnih ladij v kitajske teritorialne vode, in sicer 7. in 8. septembra, so ameriška vojaška letala prodrla v kitajski zračni prostor. To je zločinsko dejanje, ki hudo prejudicira suverenost Kitajske in pomeni namerno vojno izzivanje.

Kitajska vlada je večkrat izrekla resna opozorila proti takim avanturističnim dejanjem. Toda zdi se, da si hočejo ameriški napadalci zadrgniti zanko okoli vratu. Kitajsko ljudstvo se ne bo nikoli dalo ustrahovati po razkazovanju sile. Zaradi tega izreka kitajska vlada že tretjič resno opozorilo s tem v zvezi.»

Pekinški dnevnik «Ta Kung Pao» piše v svojem uvodniku, da se je na Kitajskem začela «mobilizacija prebivalstva in njegovo oboroževanje, da se upre ameriškim grožnjam in izzivanjem».

List pravi, da se napetost v Formoški ožini veča in se lahko spremeni v katastrofo. List dodaja, da gre za vprašanje miru in varnosti v svetu. Končno pravi list, da bi se morale ZDA zavedati, da je zelo nevarno izzivati 600 milijonov Kitajcev, ter povečujejo kitajsko-sovjetsko zavezništvo kot ogromno silo, ki lahko ustavi napad.

Vojaški predstavnik Cangkajškove vojske je danes uradno izjavil, da so formoška prevozna letala začela včeraj spuščati s padali na Kvemoj potrebno oskrbo za tamkajšnje vojaštvo in prebivalstvo. Preteklo noč pa je imel odpotovati na Kvemoj ob spremstvu ameriških vojnih ladij četrti konvoj, in sicer s Peskadorskih otokov, kjer so poglasili izredno stanje zaradi napetega položaja v Formoški ožini.

Pozneje je predstavnik formoške vlade izjavil, da so začasno prekinili odhod nadaljnjih konvojev za Kvemoj «zaradi slabega vremena». Dopisnik radijske mreže «NBC» poroča iz Tajpeha, da ameriška mornarica pripravlja posebno operacijo za prevoz Cangkajškovih čet in potrebne oskrbe na Kvemoj.

Obstreljevanje Kvemoja pa se v raznih presledkih nadaljuje. Prav tako obstreljujejo Cangkajškovi topovi v presledkih otok Amoj. Pekinški radio pravi, da so v prestolnici Fukjena Fučovu mobilizirali 600.000 prebivalcev, ki so pripravljeni za vsak primer. Radio dodaja, da je drugih 250.000 ljudi zaprosilo, naj jih mobilizirajo, da se borijo proti morebitnemu ameriškemu napadu. Končno je radio javil, da je včeraj šlo po ulicah Kantona nad milijon demonstrantov, ki so protestirali proti ameriškim izzivanjem v Formoški ožini. Vojaštvo pa je na delu, da poveže železniške mreže v pokrajini Fukjen nasproti Formoze. Ena od teh prog omogoča dobave vojaštvu prav do obale nasproti otoku Macu.

Afriške in azijske države obsojajo organiziranje referenduma v Alžiriji

Skupina poudarja, da referendum ni v skladu z resolucijo OZN - Francoska vlada pa javlja, da se ne bo udeležila razprave o Alžiriji v OZN - Sartre poziva Francoze, naj glasujejo proti De Gaullovi ustavi - Cestni bloki po vsej Franciji

PARIZ, 10. — Francoski ministrski svet, ki se je sestal danes pod De Gaullovim predsedstvom, je sklenil, da se francoska delegacija ne bo udeležila razprave o Alžiriji v OZN. To so uradno sporočili po seji vlade. Minister za informacije Soustelle je izjavil, da tak sklep ni nobeno presenečenje, ker je Francija že pokazala, kakšno je njeno stališče glede afriških vprašanj.

Na vprašanje glede položaja okoli Formoze, je Soustelle izjavil, da po mnenju Francije obe strani gledata na svoj prestiž, da pa ne mislita iti tako daleč, da bi sprožili vojno.

Jutri se bosta v Lionu in Parizu začela kongresa radikalne in socialistične stranke. Opazovalci predvidevajo, da bosta kljub sedanjim notranjim nasprotjem obe stranki po večini podprli novo ustavo. Prevladuje vtis, da bosta obe stranki, od katerih so prvotno pričakovali močan odpor proti novi ustavi, to odobrili.

Guy Mollet, o katerem se je pričakovalo, da bo na socialističnem kongresu doživel poraz, bo verjetno okrepil svoj položaj, tako da ga nekateri že omenjajo kot predsednika vlade pete republike, v kateri bi bil general De Gaulle predsednik republike.

De Gaulle, ki se bo v nedeljo sestal s kanclerjem Adenauerjem, bo prihodnji teden obiskal nekatera francoska mesta. Toda tu ne bo imel političnih govorov.

Znani pisatelj Jean Paul Sartre je objavil v tedniku «Express» članek, pod naslovom «Ustava prezira». Sartre zavzema v glavnem stališče Mendès Francea in piše, da se je «De Gaullova oblast rodila v nasilju in se bo zato vzdrževala z nasiljem. Izsiljevanje nam je dalo De Gaulla: izsiljevanje nam ga bo ohranilo».

Sartre svetuje «odrasli Franciji, ki ne potrebuje očeta», naj glasuje proti ustavi. Dalje pravi, da De Gaulle ne zahteva od ljudstva podpore, pač pa ubogljivost, in dodaja, da v treh mesecih, ko je De Gaulle na oblasti ni bilo nic storjenega za rešitev najvažnejših francoskih vprašanj: zlasti pa alžirskega. Sartre pravi, da so referendum v Alžiriji že sedaj potvorili in da imajo tam samo golistične stranke dovoljenje za propagando. Pisatelj zaključuje: «Strinjamo se z vami samo v eni točki: četrta republika je mrtva in nočemo, da znova oživi. Toda ne pripada vam ustvariti peto republiko. To naloga pritiče francoskemu ljudstvu.»

Tudi avtonomni sindikat šolnikov, v katerem je včlanjena večina francoskih šolnikov, je sporočil, da ne more sprejeti nove ustave, ki jo predlaga De Gaulle. V resoluciji, ki jo je sprejela upravna komisija sindikata, se pozivajo člani, naj pri glasovanju upoštevajo «nevarnost, ki ogroža demokratične in sindikalne svoboščine».

Tudi krščanski sindikat šolnikov je priporočal svojim članom, naj zavrnejo načrt ustave. Socialistični sindikat «Force Ouvrière» pa nočejo zavzeti stališča do nove ustave.

V okviru borbe proti sabotažam in atentatom, ki jih izvajajo v Franciji člani alžirskega osvobodilnega gibanja, je francosko notranje ministrstvo nocoj sporočilo, da bodo postavili po vseh cestah bloke in barikade. Avtomobiliste so pozvali, naj bodo «zelo previdni» v bližini blokov ter naj se strogo držijo pozivov policije.

Preteklo noč in danes zjutraj so nadaljevali po vsej Franciji aretacije Alžircev. V 26 departmajih so aretirali 220 Alžircev, o katerih trdijo, da so vodili sabotažno akcijo. Aretirane bodo postavili pred vojaška sodišča v Alžiru.

Preteklo noč so nastali v Lionu trije požari. Prvi v skladiščih nafte neke peči, druga dva pa v dveh kleteh. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi ali gre za sabotaže.

V New Yorku se je včeraj sestala afriško-azijska skupina na zahtevo predstavnika alžirske osvobodilne fronte v New Yorku. Po štiriurnem sestanku so objavili sporočilo, v katerem obsojajo organiziranje referenduma v Alžiriji. Izjava poudarja, da referendum ni v skladu z resolucijo, ki jo je lansko leto odobrila skupščina OZN, ter ni primeren ukrep, ki bi lahko prispeval k sprejemljivi rešitvi. Afriško-azijski predstavniki izrekajo upanje, «da bo Francija lahko še vedno sprejela ukrepe, ki bodo v skladu z resolucijo skupščine OZN».

V poročilu je dalje rečeno, da so na seji poslušali poročilo predstavnika alžirske osvobodilne fronte Jazida o vzrokih, ki so pripravili Alžirce do tega, da imajo referendum za neveljavnega. Skupina je končno izrekla zaskrbljenost, ker francoska vlada ni sprejela nobenega ukrepa za rešitev v skladu z resolucijo skupščine OZN.

—«»—

Spor o ribolovu pred skupščino OZN

REYKJAVIK, 10. — Islandsko zunanje ministrstvo javlja, da bo Islandija predlagala, naj se glavni skupščini OZN poveri naloga za rešitev spora o teritorialnih vodah v zvezi z ribolovom. Izjava dodaja, da bo zunanji minister Gudmundsson prisostvoval razpravi v skupščini OZN skupno z ostalimi islandskimi delegati.

Poročilo zunanjega ministrstva pripominja, da bo Islandija zahtevala od skupščine, naj določi splošno pomorsko zakonodajo. Poročilo pravi, da bi morala skupščina določiti pomorske določbe za vse države, in da bo Islandija pozvala skupščino, naj reši to vprašanje, ne da bi sklicala novo konferenco v Ženevi, ker je mnenja, da so izvedenci izčrpali svojo nalogo.

Včeraj so zunanji ministri skandinavskih držav, Finske in predstavnik Islandije sporočili, da bodo soglasno podprli v OZN napore za rešitev spora o ribolovu. Razgovorov, ki so trajali dva dni, so se udeležili danski zunanji minister Hansen, norveški zunanji minister Lange, švedski zunanji minister Unden, finski zunanji minister Virolainen in islandski poslanik v Washingtonu Thor Thors.

Kakor poroča britanska admiraliteta, je sinoči angleška ribiška ladja «King Eol» zavozila v islandsko topničarko, pri čemer je islandska ladja utrpela rahlo škodo. To se je zgodilo, ko je islandska vojna ladja priplula v bližino britanskega čolna z namenom, da ga zajame. Po udarcu se je islandska ladja umaknila.

—«»—

Ugoden potek razgovorov Nehru - Kan Nun

NOVI DELHI, 10. — Predsednik indijske vlade Nehru in pakistanski ministrski predsednik Kan Nun sta danes nadaljevala svoje razgovore zjutraj in popoldne.

Nehru je nocoj izjavil, da so po njegovem mnenju njegovi včerajšnji razgovori s Kan Nunom «imeli precejšnji uspeh».

O razgovorih bodo objavili uradno poročilo jutri, ko bo Kon Nun odpotoval v Karači. Nocoj se je Kan Nun udeležil večerje, ki jo je priredila njemu na čast indijska vlada.

—«»—

CARACAS, 10. Venezuelsko notranje ministrstvo javlja, da so sinoči ukinili policijsko uro, ki so jo bili uvedli ob zadnjem poizkusu upora.

Socialistična mladina Italije na uradnem obisku v Jugoslaviji

Ratifikacija italijansko-jugoslovanskega plačilnega sporazuma - «Komunist» o protijugoslovanski gonji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 10 — Danes je prispela v Beograd delegacija socialistične mladine Italije, ki je od 2. septembra gost ljudske mladine Jugoslavije. Popoldne je delegacijo sprejel tajnik odbora za izgradnjo in organizacijo oblasti zveznega izvršnega sveta dr. Leo Gerškovič, zatem pa član izvršnega komiteja CK ZKJ Veljko Vlahović.

Zastopniki italijanske socialistične mladine so do sedaj obiskali Ljubljano, avtomobilsko cesto, Zagreb, Sarajevo in Zenico. Delegacija bo ostala v Beogradu do 16. t. m. in se bo razgovarjala z zastopniki centralnega odbora LMJ.

V Beogradu so si danes izmenjali ratifikacijske listine o jugoslovansko - italijanskem plačilnem sporazumu, ki je bil podpisan 3 avgusta lani v Rimu. S tem sporazumom se je bilateralni način plačevanja zamenial s svobodnim sistemom plačevanja v transvertibilnih valutah.

Italijanski veleposlanik v Beogradu Guidotti nadaljuje svoje poslovilne obiske. Danes sta ga sprejela podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in Mijalko Todorović.

Glasilo ZKJ «Komunist» ugotavlja danes, da ima nova faza protijugoslovanske gonje držav vzhodnega bloka namen popolnoma diskvalificirati Jugoslavijo. Ponarejanje dejstev o jugoslovanski zunanji politiki, posebno o odnosih Jugoslavije do osvobodilnih gibanj, ima namen kompromitirati Jugoslavijo v Aziji in Afriki. Napadi na neodvisno politiko Jugoslavije, zlasti na politiko aktivne koeksistence, češ da odgovarja imperialistom, pa so po mnenju lista usmerjeni tudi na politiko izvenblokovskih držav Azije in Afrike. Poizkus diskreditiranja družbenega sistema Jugoslavije in napadi na delavsko samoupravljanje v Jugoslaviji imajo namen zavreti demokratične težnje, ki se javljajo v državah sovjetske skupine v zahtevah po povečanju udeležbe neposrednih proizvajalcev v upravi podjetij in zmanjšanje pritiska centralne uprave na gospodarsko življenje. List dodaja, da so te tendence prišle zlasti do izraza na kongresih bolgarske, češkoslovaške in vzhodnonemške partije ko so delavski sveti bili proglašeni za «produkt revizionizma, ki vodi v siromaštvo, anarhijo in kapitalizem».

«Komunist» ugotavlja, da se sedanja gonja vodi proti življenjskim interesom jugoslovanskih narodov. Kljub raznim argumentom, s katerimi se skušajo opravičiti metode pritiska, je jasno, da je namen gonje povzročiti čim več gospodarskih in političnih težav Jugoslaviji, da bi se nato za te težave zvalila krivda na «revizionistično politiko» ZKJ. V luči teh napadov in pritiska groteskno zvene izjave najvišjih voditeljev Sovjetske zveze in nekaterih drugih vzhodnoevropskih držav, da ima Jugoslavija pravico reševati sama svoja notranja vprašanja. List zaključuje, da protijugoslovanska gonja, ki se vedno bolj zapleta v falsifikate in laži, ne more uspeti. Nasprotno, namesto da bi kompromitirali Jugoslavijo, organizatorji gonje kompromitirajo in diskvalificirajo sami sebe.

B. B.

—«»—

Rapacki v Londonu

LONDON, 10. — Poljski zunanji minister Rapacki je danes prispel z letalom iz Varšave v London. Rapacki potuje v New York, kjer se bo udeležil zasedanja skupščine OZN. V Londonu bo ostal privatno dva dni. Ob prihodu na letališče je izjavil, da upa, da se bo lahko sestal s Selwynom Lloydom. Pripomnil je, da je za Poljsko glavno vprašanje v njenih odnosih z Nemčijo. «Upam,» je dodal Rapacki, «da bomo lahko rešili to vprašanje na podlagi medsebojne varnosti in dobrososedskega sodelovanja.»

Rapacki je časnikarjem tudi izjavil, da ni opustil upanja o določitvi neatomskega področja v Evropi.

V poučenih krogih se je izvedelo, da se bo Rapacki v petek privatno sestal s Selwynom Lloydom.

Gronchi in Kubiček objavila včeraj „Izjavo v Sao Paulu“

Izjava vsebuje načela za rešitev mednarodne krize in poziv na skupno akcijo latinskih narodov Amerike in Evrope za miroljubno rešitev svetovnih vprašanj

S. PAULO, 10. — Danes sta Gronchi in Kubiček objavila napovedano slovesno izjavo o razgovorih, ki sta jih imela in ki nosi ime *«Izjava v Sao Paulu»*. V izjavi so povzeti razgovori v zadnjih dneh. V prvi vrsti pa vsebuje izjava kriterije sodelovanja med obema državama; načela, na podlagi katerih je potrebno iskati rešitev sedanje mednarodne krize; poziv na skupno akcijo latinskih držav Amerike in Evrope, akcijo, ki naj bi prispevala k miroljubni rešitvi svetovnih vprašanj.

«Oba predsednika, je rečeno v izjavi, sta se sporazumela glede nujnosti, da obe državi storita vse napore, a bi njuno sodelovanje postalo sredstvo za dosego tako visokih namenov. Prepričana sva, da sedanja kriza mednarodnih odnosov in razlogi strahu vsega človeštva, morejo in morajo najti miroljubno rešitev, ki odgovarja napredku civilizacije in vesti narodov v vseh delih sveta.»

Nato se v izjavi poudarja pravica vsakega naroda na neodvisnost, pravica uživanja svoboščin, ki so bkrati pogoj in izraz človekovega dostojanstva. «Pravica zahteva bolj pravično razdelitev bogastva in višjo in dostojnejšo življenjsko raven ljudskih množic,» je poudarjeno v izjavi.

V omenjenem pozivu latinskim narodom Amerike in Evrope pa se poudarja, naj bi te države «poiskale sredstva za dosego skupnega gledanja na notranje mednarodne probleme in določile osnovne črte skupne akcije, ki bi prispevale k rešitvi dramatičnih sporov, ki ogrožajo urejeni razvoj svobodnega življenja mnogih držav in mir v svetu».

Gronchiju, ki praznuje danes svoj rojstni dan, so na univerzi izročili častno diplomo «honoris causa». Na sedežu konfederacije za industrijo in trgovino države Sao Paulu, kjer sta Gronchi in Kubiček podpisala izjavo je Gronchi na govor predsednika industrijcev odgovoril z daljšim govorom. Govoril je o uspehih obnove v Italiji, o perspektivah za bodočnost, o mednarodnem sodelovanju, o skupnem evropskem tržišču, zlasti pa o sodelovanju med Italijo in Brazilijo. Poudaril je, da Italija «s simpatijo gleda na veliko gibanje panameriške integracije.»

Že včeraj je bil Gronchi na sprejemu pri grofu Francescu Mattaruzzu, na večerji pa v Jockey clubu.

Kandidatura Sudana za predsedstvo skupščine OZN

NEW YORK, 10. — Sudanska delegacija je danes uradno sporočila v OZN kandidaturo sudanskega zunanjega ministra Mahguba za predsednika skupščine OZN. Stalni predstavnik Sudana v OZN je izjavil, da ta kandidatura sledi zadevnemu sklepu Arabske lige. Kakor je znano, vztraja Libanonska vlada na kandidaturi zunanjega ministra Malika kljub priporočilu Arabske lige.

—«»—

PORTOFERRAIO, 10. — Na otoku Elbi se vrši drugi simpozij za agrarno kemijo. Predsedujejo profesorji Albarenga iz Madrida, Blancher iz Francije in Malquori iz Italije. Danes je profesor Albarenga pozdravil zborovalce v imenu «Spanskega sveta za raziskovanja». Prof. Ferrari, prof. Hojos in prof. Riehn so govorili o «integraciji med fosfati in kompostom».

Med razgovori s Hammarskjoeldom zahteva Šamun, naj čete ZDA ostanejo

Libanonska opozicija pa ponovno zahteva umik teh čet - Sami Solh napoveduje odhod v tujino - Tudi Šamun je zahteval potni list zase in za vse člane svoje družine

BEJRUT, 10. — Glavni tajnik OZN Hammarskjoeld, ki je prišel sinoči v Bejrut, je začel danes razgovore z libanonskimi voditelji. Ob 11 se je razgovarjal z namestnikom zunanjega ministra. Opazovalci pripisujejo veliko važnost navzočnosti podtajnika OZN Buncha pri teh razgovorih. Bunche ki se bavi tudi z upravnimi vprašanji, je izjavil da je njegov prihod v Bejrut povsem normalen. Vendar pa današnji listi poudarjajo nekatere govorice, da bi Bunche utegnil biti imenovan za predstavnika OZN v Libanonu.

Popoldne sta se Hammarskjoeld in Bunche sestala s predsednikom libanonske republike Šamunom. Razgovor je bil v predsednikovi palači ki je Šamun od začetka dr žavljanske vojne ni še zapustil. Zvečer se je Hammarskjoeld sestal z novim predsednikom republike generalom Šehabom

Čeprav na sedežu komisije OZN za nadzorstvo nad palestinskim premirjem zanikujejo govorice, da bo ameriške čete v Libanonu nadomestila mednarodna policijska sila, se potrjuje, da se Hammarskjoeld trudi, da bi dosegel privolitev držav Srednjega vzhoda za «navzočnost» Združenih narodov v arabskih prestolnicah v obliki odposlancev, ki bi imeli stopnjo veleposlanikov.

Če bo ta predlog sprejet, se bo prvikrat zgodilo, da bo OZN akreditirala svoje predstavnike v državah članicah. Po načrtih Hammarskjoelda bi bil glavni odposlanec v jordanski prestolnici Amanu, njemu podrejeni predstavniki pa bi bili v Beirutu, Kairu Bagdadu in Saudovi Arabiji.

Predsednik Šamun je po dolgem razgovoru s Hammarskjoeldom izjavil, da bodo ameriške čete ostale v Libanonu vsaj še ves oktober. Trdil je tudi, da je Hammarskjoeld «skoraj prišel do zaključka» glede svojega poslanstva na Srednjem vzhodu. Šamun je dodal, da so prihodnje akcije OZN «odvisne od položaja, ki bo nastal po umiku ameriških čet». Zvedelo se je, da sta Šamun in namestnik zunanjega ministra izjavila Hammarskjoeldu, da želita, naj bi ameriške čete v Libanonu nadomestili s policijsko silo pod nadzorstvom OZN.

Medtem pa pripravljajo opozicijski voditelji spomenico za Hammarskjoelda, s katero zahtevajo takojšnji umik ameriških čet iz Libanona.

Ameriški mornariški departma je nocoj javil, da bodo v začetku druge polovice septembra umaknili iz Libanona bataljon mornariške pehote, ki je sedaj v Bejrutu. Razume se, da bi hoteli s tem pokazati «dobro voljo», ker se bo prav tedaj začelo zasedanje skupščine OZN.

Medtem je predsednik libanonske vlade Sami Solh po radiju sporočil, da bo kmalu zapustil Libanon. Domnevajo, da bo v kratkem odpotoval v Turčijo, kjer bo verjetno ostal za stalno. Včeraj je tudi sedanji predsednik republike Šamun zaprosil za potni list zase in za člane svoje družine. Iz tega sklepajo, da misli tudi on zapustiti državo, takoj ko bo predsedniško mesto prevzel Šehab.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 24,9, najnižja 17,7, ob 17. uri 23,3, zračni tlak 1021,6 pada, veter zahodnik 4 km, vlaga 66 odst., nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21,3.

Tržaški dnevnik

Danes, CETRTEK, 11. septembra
Emilijan, Milan
Sonce vzide ob 5.37 in zatone ob 18.26. Dolžina dneva 12.49. Luna vzide ob 3.01 in zatone ob 16.58.
Jutri, PETEK, 12. septembra
Gvidon, Slavica

DVA JUBILEJA

Dr. Dorče Sardoč šestdesetletnik

Dr. Sardoč ima danes šestdeset let. Rojen je bil v Slivnem pri Nabrežini, in kakor pri večini zastopnikov našega starejšega izobraženega rodu, so mu bili starši iz vrst delovnega in ne bogatega našega človeka. V številni družini je oče težko preživljal vse njene člane, mati pa jim je dala neupogljiv značaj in skrbno marljivost.

Ko je Dorče Sardoč dovršil slovensko gimnazijo v Gorici, se je po prvi svetovni vojni vpisal na medicinsko fakulteto komaj ustanovljene univerze v Ljubljani in nadaljeval visokošolske študije v Zagrebu, Pragi in Berlinu. Po opravljenem doktorskem izpitu se je na dunajski kliniki specializiral za zobozdravnika in takoj nato odprl svojo ordinacijo v Trstu.

Takrat, je bilo leta 1926, je slovenskemu življu v Trstu in tukratni Primorski fašizem v svoji načrtni raznarodovalni politiki začel kazati svojo trdo pest. Nad Slovenci v Italiji so se zbirali temni oblaki in napovedovali viharne dni.

Toda na drugi strani in kot protiutež fašističnim namenom je takratna mladina v mestu in na deželi v jasni zavesti svoje dolžnosti kot nosilke narodove bodočnosti budila staro in mlado in se živo udejstvovala na prosvetnem, kulturnem in športnem področju. Mladinsko gibanje, ki je v lepi in doživeti skladnosti zajemalo komaj izšolanega izobraženca, srednjo in visokošolsko mladino ter mladega človeka, ki si je služil svoj kruh kot obrtnik, delavec ali kmet, se je razmahnilo v viharnem zanosu po vsej takratni Primorski.

V spoznavanju, da more ohraniti našemu človeku nacionalno lice, pridobiti človečanske in socialne pravice ter očuvati narodu njegovo podobo le trdo prebuditeljsko delo,

ki neprestano oblikuje in ustvarja, s požrtvovalnostjo, ki vse daje in nič ne zahteva, so ti mladinci ustvarili pogoje in osnove za poznejši oboroženi upor.

Med prvimi v vrstah teh mladincev, ki so s svojo značajnostjo, čistostjo duha in srca pa tudi temperamentnostjo, dajali svetel zgled in spodbudo ter krepko vsestransko pomoč je bil Dorče Sardoč.

Ker si je s svojo zdravniško sposobnostjo kmalu pridobil lep ugled in široko klientelo iz mesta in dežele, je njegov nastop v mladinskem in takratnem javnem življenju zadobil še večji odmev.

Ni čudo tedaj, če je fašistični policijski režim postal nanj pozoren in ko je smatral za potrebno dati prvi svarilni zgled zoper svobodoljubne Slovence, je bil ravno dr. Sardoč med prvimi, ki so morali v konfinacijo na otoke. Leta 1928 ga je konfinacijska komisija poslala za dobo petih let na otok Lipari in mu prekinila na ta način njegovo plodno zdravniško in javno delo. Na otoku je prišel v stik s takratnimi najbolj vidnimi antifašisti, kot so bili Nenni, Lussu, Rosselli in Parri, ki so ga kot Slovenca in človeka visoko cenili, in postal je njihov prijatelj.

Ko se je po prestani konfinaciji vrnil domov, je začel znova in odprl zopet ambulanto, tudi v tem zgled kraške vztrajnosti. V drugem velikem tržaškem procesu proti Slovencem leta 1941, ko je fašistično posebno sodišče prišlo v Trst, da v komaj začeti vojni zastraši Slovence, je bil dr. Sardoč med glavnimi obtoženci. Takrat je to sodišče izreklo devet smrtnih obsodb in med na smrt obsojenimi je bil tudi dr. Sardoč. Smrtna obsodba mu je bila spremenjena v dosmrtno ječo in poslan je bil na zloglasni skalnati otok S. Stefano, od koder se je po zlomu fašizma in po končani vojni zopet vrnil v Trst in vtretjič odprl svojo znano zdravniško ambulanto.

Dr. Sardoč si je s svojim življenjem in s svojim delom pridobil pomembno mesto v našem javnem življenju, predvsem pa živo pokazal, kakšen naj bo v dobrih ali slabih časih slovenski izobraženec v Trstu.

Ob njegovi šestdesetletnici mu toplo čestitamo in želimo, da bi mogel še dolgo hoditi v ljubljene planine in zdraviti in dobro delati v našem mestu.

Emil Colja srečal Abrahama

Danes praznuje Emil Colja v krogu svojih dragih svoj 50. rojstni dan. Rojen je bil v Skrbini pri «Tomačevih», ki so imeli dvanajst otrok, od katerih jih živi danes še devet.

Življenje Emila je bilo trdo življenje primorskega Slovenca, ki je okusil grenkobe fašističnega nasilja in ponižanja. Kljub temu pa je od mladih let zvesto stal v vrstah tistih, ki so se na razne načine upirali fašizmu ter se borili za boljšo bodočnost našega naroda. Kot brat matere narodnega heroja Pinka Tomažiča je bil deležen posebnega nadzorstva fašistične policije, a je kljub temu že od leta 1941 bil aktiven član OF

v Trstu, kjer je deloval do leta 1943, ko so ga karabinjerji odpeljali vklenjenega v «battaglione speciale». V istem letu so mu zaprli ženo Tončko Bidovec ter jo nato leta 1944 odvedli v Nemčijo.

Leta 1943 pa je Emilu ob rušenju fašizma uspelo priti v partizane, kjer je hrabro sodeloval v borbi proti nacifašistom do končne zmage.

To so le suhe besede za opis Emilovega življenja, ki je velika in svetla knjiga truda, dela in borbe, posvečene družini ter slovenski in napredni skupnosti.

Ob današnjem prazniku se številnim čestitkam in voščilom žene Tončke, hčerke Majde, sina Stojana, ostalih sorodnikov, prijateljev in znancev pridružujeta tudi uredništvo in uprava Primorskega dnevnika ter kličeta tovarišu Emilu: Še na mnoga leta!

Danes potuje skozi Trst minister Colombo v Zagreb

Jugoslovansko tržišče postaja za Italijo vedno pomembnejše

V petek dan Italije na zagrebškem mednarodnem velesejmu - Ponovna okrepitev trgovinske izmenjave - Trst ni izkoristil vseh možnosti

Danes dopoldne bo potoval skozi Trst minister za zunanjo trgovino Colombo na zagrebški mednarodni velesejem. Minister se bo pripeljal ob 8.25 z vlakom iz Rima in ga bodo na postaji pozdravili predstavniki lokalnih oblasti in predstavniki trgovinske zbornice. Minister se bo nato zadržal v Trstu in se bo razgovarjal o nekaterih vprašanjih, povezanih z zunanjetrgovinsko izmenjavo z Jugoslavijo, nato pa bo z avtomobilom odpotoval v Zagreb. Tam bo predsedoval dnevu, posvečenemu Italiji, ki bo v petek.

Italija je letos zastopana na zagrebškem velesejmu z izredno številnimi udeleženci, s čimer prihaja do izraza tako gospodarski pomen italijansko-jugoslovanskega gospodarskega sodelovanja kot tudi pomen zagrebškega velesejma, ki šteje letos preko 4000 razstavljavcev iz 30 držav in preko tisoč razstavljavcev iz Jugoslavije same. Na tem velesejmu so prisotne vse evropske države in med njimi tudi vzhodne države poleg tega pa prvič Združena arabska republika in Irak, ki sploh prvič sodeluje na velesejmu v tujini.

Pričakujejo, da bodo italijanska podjetja tudi letos zaključila številne kupčije, saj so v zadnjih štirih letih zaključila kupčije v višini 5 milijard lir. Gre torej za pomembno povprečje, katero bo letos po vsej verjetnosti preseženo, o čemer govori ugodni razvoj izmenjave.

Že do 15. julija je bil zaseden ves razpoložljivi prostor v italijanskem paviljonu in niso mogli več upoštevati številnih prošenj za razstavni prostor. Vse kaže, da je postal novi zelo lepo zgrajeni in obsežni italijanski paviljon premajhen in že se čujejo glasovi, da bodo zgradili novega, mnogo razsežnejšega.

Jugoslovansko tržišče postaja po pisanju avtoritetnega italijanskega strokovnega tiska vedno pomembnejše, saj je Jugoslavija sedaj na sedmem mestu pri italijanskem uvozu in izvozu in je dosegla izmenjava v obeh smereh v lanskem letu 48 milijard lir in v prvih štirih mesecih letošnjega leta 13.324 milijonov lir in kar 2 milijardi lir več kot v istem lanskem razdobju. Jugoslovanski trg postaja vedno važnejši za italijansko gospodarstvo ne samo v zvezi z uvozom in izvozom temveč tudi s širšimi oblikami sodelovanja. Dovolj je, če pomislimo, da je sporazum o tehnični kooperaciji, ki je bil podpisan 1. avgusta 1956 prekosil vsak «rekord» in da je do sedaj sklenjenih že 23 sporazumov med različnimi podjetji (med njimi tudi pomembnejši s CRDA v Trstu) za tehnično sodelovanje na raznih področjih.

Zal pa moramo ponovno ugotoviti, da Trst tega izredno pomembnega gospodarskega sodelovanja ni deležen toliko, kot bi bilo to pričakovati tako zaradi tradicionalne povezanosti kot medsebojnega poznavanja in tudi pomembne relativne bližine tržišč. Pomemben korak naprej je bil sicer napravljen z zadnjimi ukrepi ministrstva za zunanjo trgovino, ki je povečalo uvozne kontingente za določene vrste blaga in s tem znatno izboljšalo režim in izvajanje sporazuma o lokalni trgovinski izmenjavi.

Vendar pa je to samo ena plat vprašanja. Do sedaj Trstu žal ni v večji meri uspelo da se vključi v pomembnejše kupčije in da opravlja iste posredniške posle, ki bi jih po značilnosti svojega gospodarskega sistema lahko zelo uspešno izvrševal v obojestransko korist.

Razlogi so številni in nekatere ne bo tako lahko odstraniti. Nedvomno pa nosijo dobršen del krivde odgovorni gospodarski zlasti pa politični organi, ki iz čistega politikanstva na ta način zametujejo pomembne možnosti, ki jih Trst nima v izobilju.

V tej zvezi je značilno dejstvo, da «uradna» Italija pošilja na zagrebški velesejem najvišjega predstavnika za zunanjo trgovino, medtem ko pa še nismo čuli vesti, da bi šli v Zagreb najvišji «uradni» predstavniki tržaškega gospodarskega in političnega življenja, ki pa so istočasno zelo «vneti», kadar gre za obiske v Nemčiji ali Avstriji. S tako miselnostjo ni mogoče rešiti perečih vprašanj in ustvariti istega ozračja mednarodnega sodelovanja, ki bi bilo tako potrebno.

Iz sindikalnega življenja

Za ureditev zavarovanja INPS uslužbencev civilne policije

Zborovanje o podjetjih IRI odloženo na 21. t.m.

Tajništvi nove Delavske zbornice (CGIL) in kovinarskega sindikata FIOM sporočata, da je bila javna konferenca o vprašanjih podjetij IRI, ki je bila napovedana za nedeljo v kinematografski dvorani Supercinema, odložena na nedeljo 21. t. m. v isti dvorani in z istim dnevnim redom. Tajništvi sta sklenili odložiti omenjeno konferenco, ker se bo v nedeljo začela volilna kampanja in mnoge stranke bodo priredile prva volilna zborovanja kar bi lahko odtegnilo od konference precej ljudi in časnikarje.

Federacija KPI nam je sporočila, da je poslanec Vidali predložil predsedniku vlade ter ministroma za delo in notranje zadeve vprašanje glede socialnega zavarovanja nekaterih bivših uslužbencev, ki so sedaj v službi vladnega komisariata. Poslanec Vidali sprašuje, zakaj vladni komisariat v Trstu še ni poskrbel za plačevanje socialnih dajatev INPS za uslužbence upravne policije, civilne policije, gozdnih čuvajev in finančnih straž, čeprav jih je ministrstvo za delo priznalo za «civilne» uslužbence. Ministrstvo za delo je že preteklega marca sporočilo glavnemu ravnateljstvu INPS, da je bila tem uslužbencem priznana zavarovalnina INPS. Glavno ravnateljstvo INPS je o tem obvestilo tržaško ravnateljstvo in mu sporočilo, da se je sporazumelo z ministrstvom za delo, da bo vlada plačala zaostale dajatve, od 6. marca naprej pa bodo plačevali zadevne socialne dajatve imenovani uslužbenci. Poslanec Vidali sprašuje, zakaj vladni komisariat še ni poslal tukajšnjemu ravnateljstvu INPS spiskov vseh omenjenih uslužbencev, da bi uredili plačevanje socialnih dajatev, kot je bilo dogovorjeno.

PRIMORSKI DNEVNIK

je v prodaji v naslednjih krajih Kanalske doline:

TRBIŽ: prodajalec Brandalise N.
RAJBEL: prodajalec Ferro Enio
ŽABNICE: prodajalec Scheriau Rosalia
UKVE: prodajalec Prescheren Valentin

Zastoj v pripravah na volitve

Doslej vloženih samo pet kandidatnih list

Zdi se, da bo tudi Tolloy vložil svojo listo, ker so mu priskočili na pomoč «prijatelji»

Jutri ob 12. uri zapade rok za vlaganje kandidatnih list na občinskem tajništvu. Kljub temu pa je bilo do sinoči vloženih samo pet od 14 predvidenih kandidatnih list. Sicer pa je že skoraj gotovo, da bo večina strank in gibanj vložila svojo listo danes in jutri dopoldne. Kljub temu pa ni še popolnoma gotovo število kandidatnih list na prihodnjih volitvah. Še vedno se zna zgoditi, da kakšna lista zaostane.

Dejstvo, da je bilo do včeraj vloženih samo pet kandidatnih list ima svoj vzrok, in sicer v tem, da so se nekatere stranke v zadnjih mesecih znašle v velikih težavah zaradi notranjih sporov in razprtij, ki vladajo med njihovimi člani in pristaši. Zlasti velja to za skrajno desnico, kjer so se fašisti do včeraj kregali med seboj in je prišlo skoraj do popolnega razkola ter predložitve dveh kandidatnih list. Samo strah pred volitvami jih je v zadnjem trenutku združil v eno listo, medtem ko so spori še vedno ostali in bodo prišli prej ali slej ponovno na dan. Isto velja za monarhiste. Lani je ustanovil v Trstu svojo monarhistično sekcijo tudi Lauro. Monarhistične sile, ki so bile v Trstu že tako zelo skromne, so se razdelile na dve skupini in na majskih državnozborskih volitvah skoraj popolnoma izginile s tržaške politične pozornice. In prav to dejstvo jih je prisililo, da se ponovno pojavijo z eno samo listo, da bi dobili vsaj enega predstavnika v občinskem svetu.

V precejšnjih težavah je do sedaj bredel tudi prvak «Tržaške unije» Tolloy, ki mu še ni uspelo zbrati ustrezno število podpisov za svojo kandidatno listo. Zdi se, da mu je v zadnjih dneh priskočil kdo na pomoč, da lahko zbira podpise kar pri treh notarjih v mestu ne glede na stroške, ki jih s tem ima. Kljub temu pa je zelo malo Tržačanov, ki se javijo za podpis njegove liste. Tudi kandidate liste so baje različnih političnih prepričanj. V nekaterih krogih celo trdijo, da med njegovimi kandidati tudi nekaj oseb, ki so jih poslale različne stranke. Obenem pa se govori, da imajo pri tej listi prste vmes zlasti klerikalci, kot se je to govorilo že ob političnih volitvah. Poleg Tolloya imajo še vedno težave pri nabiranju podpisov radikalci, ki pa so prepričani, da jih bodo pravočasno zbrali.

Ostale stranke, ki niso še predložile svojih list, imajo že sestavljene kandidatne liste in zbrane vse podpise. Gre samo za to da uredijo še zadnje formalnosti.

Smola prijatelja vinske kapljice

30-letni Giordano Schulz iz Ulice del Rivo nima sreče na tem svetu; že večkrat je prišel navzkriž z zakoni in je kljub mladosti zelo velik prijatelj sladke kapljice ter zelo rad zahaja v Čavanc.

Včeraj ponoči pa jo je izkupil. Policijska patrulja ga je malo pred 5. uro zjutraj našla na Trgu Unità vsega krvavega. Schulza ki so ga agenti dobro poznali, so odpeljali v bolnišnico, kjer so mu izprali številne majhne rane, povzročene z rezilom na dlani obeh rok in na podlahtnicah ter na vratu pod grlom. Seveda so mu ugotovili tudi vinjenost, kar pa pri Schulzu ni redkost, temveč že stara neozdravljiva bolezen.

Po nudeni zdravniški pomoči so ga poslali domov s prognozo okrevanja v 6 ali 8 dneh. Še prej pa je vinjeni Schulz povedal, da ga je skupina oseb, katerih ni poznal, v Čavani okoli 1 ure ponoči brez razloga napadla in ga pretepla.

Opeka delavcu na glavo

Italo Crevatin iz Zavelj št. 205 je bil zaposlen pri gradnji nove hiše v Androna C. Colombo, kjer bi moral pritrditi na zid jekleno cev. Delavec je bil zatopljen v delo, ko mu je priletela na glavo opeka, ki se je odtrgala s stene, kar ga je nekoliko omamilo. To še ne bi bilo nič hudega, a najslabše je bilo, da je Crevatin začel krvaveti.

Seveda je takoj prekinil delo in se odpravil v bolnišnico, kjer so ugotovili da mu je opeka povzročila na glavi razmeroma globoko, vendar prav nič nevarno rano. Zato so ga tudi poslali domov, vendar so mu naročili, da bo za okrevanje najboljše sredstvo počivanje.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 10. septembra 1958 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo je 9 oseb, porok pa je bilo 13.

POROČILI SO SE: strugar Oliviero Loretti in šivilja Anna Demitri, uradnik Tullio De Carlo in študentka Laura Černigoj, uradnik Giuseppe Mangano in študentka Laura Alesani, radiotehnik Marcello Cermelli in gospodinja Laura Beccari, industrijec Giovanni Mandricardo in gospodinja Eloisa Pappalardo, električar Tullio Chierego in bolničarka Augusta Fullin, brivec Davide Rossut in gospodinja Maria Canziani, uradnik Giuseppe Fast in prodajalka Silvia Cirillo, uradnik Paolo Bacci in gospodinja Maria Tarlao, pomorščak Angelo Devescovi in uradnica Eufemia Pergolis, varilec Vittorio Radin in gospodinja Elia Cucaz, uradnik Sergio Fazzini-Giorgi in študentka Laura Chicco, pomorščak Ilario Zigante in gospodinja Caterina Rumich.

UMRLI SO: 70-letni Vittorio Spadon, 74-letna Ida Depetri vd. Stiepovich, 42-letni Giovanni Nardo, 50-letni Dante Englaro, 86-letna Klara Jamšek vd. Paludetto, 51-letna Paola Stefanich por. Cecchini, 75-letna Ana Sušmelj, 78-letni Arturo Grassi, Roberta Sossi, stara 1 mesec.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 24,4, najnižja 18,6, ob 17. uri 23,6, zračni tlak 1012,2 pada, veter severozahodnik 5 km, vlaga 76 odst., nebo 9 desetin pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22,8.

NOČNA SLUŽBA LEKARN v septembru

Alabarda, Istrska ulica 7; de Leitemburg, Trg San Giovanni 5; dott. Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	6.000.—	6.300.—
Marengo	4.600.—	4.800.—
Dolar	622.—	624.—
Frank franc.	132.—	137.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1.720.—	1.750.—
Dinar	79.—	82.—
Šiling	23.75	24.25
Zlato	706.—	709.—
Zah. n. marka	147.50	149.—

NOVI ZNAMKI

S 13. septembrom bosta v prodaji znamki serije Evropa po 25 in 60 lir, s črko med narekovajem in stilizirano sliko goloba.

Izpred kazenskega sodišča

Preveliko zaupanje spravi človeka pogostoma ob denar

Šest mesecev zapora goljufu, ki je obljubljal službo in prevaral dobrodušneža - Za zaprtimi vrati obravnava zaradi nemoralnih dejanj

Slučajnega srečanja s 50 let starim človekom gladke govorice je bil 29-letni Celso Barnobi iz Ul. S. Anastasio zelo vesel. Ne morda zaradi spoznanja nove osebe, pač pa ker mu je neznanec obljubil službo pomočnika šoferja pri prevozniškem podjetju «La Genovese».

Srečanje v gostilni «Moro» v Ul. Toti se je zaključilo s pozdravom in z obljubo, da se Barnobi zopet sreča, tokrat pred glavno pošto, z neznancem. Ta bi mu moral prinesti nekaj vesti o bodoči službi, o zaslužku in podobno. Ni torej čuda, če je Barnobi prišel na sestanek še pred dogovorjeno uro. Nestrpno je čakal in nervozno stopical, vse dokler se ni prikazal neznanec, ki ga je vljudno pozdravil, povprašal po zdravju in se oprostil, češ da mora na pošto. Trenutek samo, ga je prosil, ker mora poslati denar.

Čez nekaj časa se je neznanec zopet vrnil in s prijaznim nasmehom naprosil, da bi mu posodil dva tisočaka, ki sta mu manjkala za denarno pošiljko. Kdo bi ne napravil uslugo človeku, ki mu je obljubil in skoraj zagotovil dobro plačano in gotovo delo? Nihče. In to je storil tudi Barnobi, ki je potegnil iz žepa 2000 lir ter jih ravno tako s prijaznim nasmehom izročil prosilcu.

Mož je denar skrbno spravil v žep in pozdravil z roko. «Trenutek samo, oprostite mi,» je še dodal in izginil v notranjosti poštne palače. Vrnil pa se ni več. Barnobi je čakal in čakal in ko se je naveličal, je tudi on stopil v notranjost. Toda kaj kmalu je moral zapustiti stavbo, ker je bilo v notranjosti vse zaprto, o neznancu pa ne duha ne sluha. Tedaj se je domislil, da je neznanec izstopil pri drugih vratih in ga tako prevaral.

Po navadi prevarane osebe nimajo drugega izhoda, kot prijavo policijskim organom. Je to sladko maščevanje, vendar s pogojem, da goljufa aretirajo in seveda še prej identificirajo. Toda policija ni imela sreče. Goljuf je ostal brez imena in le sreči je treba pripisati, če je Barnobi pripomogel, da so ga končno le izsledili.

Vest o goljufijah 57-letnega Guglielma Branija iz Ul. Gozzi, ki je bila objavljena v časopisih, je Barnobija spodbudila, da je ponovno stopil na policijo. Tu je izrazil mnenje, da je Brani verjetno tudi njega ogoljufal. Sistem Branijevih prevar je bil namreč vedno isti in ker so preiskovalni organi hoteli preveriti Barnobijeve izjave, so ga soočili z Branijem. Stara znanca sta se tako zopet srečala, z razliko, da na njunih ustih ni bilo več prijaznega nasmeška. Brani je bil potrt, Barnobiju pa je iz oči sijala maščevalnost. Če ni prišel do denarja, pa bo pomagal, da bo goljuf dobil pošteno plačilo, si je mislil in je kmalu dobil tudi zadoščenje.

Brani, ki si je od 1923. leta do danes nabral 24 obsodb, je moral pred sodnike, ki so ga obsodili na 6 mesecev zapora in na 4000 lir globe ter seveda na plačilo sodnih stroškov.

Sodnik Tavella, tož. hezzi, zapisn. Scelzo, obramba odv. Filograna.

* * *

Za zaprtimi vrati sta se morala pred kazenskim sodiščem zagovarjati 20-letni Marcello De Posarelli iz Ul. Settefontane in 64-letni Giacomo Fonda s Trga Barbacan, ki sta bila obtožena nenravnih dejanj. Nadalje je bil De Posarelli obtožen, da je pri Sv. Justu ukradel Fondi denarnico z dokumenti in s 15.000 lirami.

Sodniki so oba oprostili prve obtožbe, obsodili pa so De Posarellija za tatvino na 8 mesecev zapora in na 6000 lir globe ter mu privolili pogojnost kazni brez vpisa v kazenski list.

Preds. Falchi, tož. Brenci, zapisn. Rachelli, obramba odv. Ulcigrai.

Proslava Dneva mornarice v Piranu

Včeraj je bila v Piranu proslava Dneva mornarice, na kateri je govoril direktor «Splošne plovbe» nakar je sledila regata in zvečer svečana akademija.

Zavlačevanje pri izplačevanju pokojnin socialnega zavarovanja

V sindikalnih krogih upokojencev INPS se že dalj časa opaža veliko nezadovoljstvo zaradi zavlačevanja, s katerim se rešuje likvidacija starostnih, invalidskih in družinskih pokojnin. Nerešenih je še veliko število prošenj za dodelitev pokojnin, ki so bile vložene že v začetku leta. Vsakdo si lahko predstavlja zagrenjenost prizadetih, ki živé na splošno v hudi gmotni stiski in ki nestrpno čakajo na plačilo pokojnine.

Ne glede na razne izgovore birokratskega značaja bi morali postopek za likvidacijo pokojnin pospešiti, tako da dobe upokojeni delavci čimprej pokojnino, ki jim pritiče.

Smrt podčastnika civilne policije

9. t. m. zvečer je po kratki a kruti bolezni umrl na III. zdravniškem oddelku 42-letni narednik vodnik civilne policije Giovanni Nardò.

Nardò, ki je bil pri letečem oddelku od oktobra 1954. leta, je vodil odsek proti delovanju žeparjev ter je tega tako uredil, da je bil eden najboljših v Italiji, kar dokazujejo številni uspehi.

Pogreb pokojnega bo danes ob 15. uri iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

Nesreča delavca na ladji

V strojnem oddelku parnika «Vulcania», ki je zasidran v novem pristanišču, je 53-letni Antonio Devescovi iz naselja Sv. Marka pri Devinu dvignil težka železna vrata ladijskega motorja. Iznenada pa so se vrata zaprla in možu odsekala zadnji členek tretjega prsta leve roke ter ga tako prisilila v bolnišnico.

Zasedanje „Zveze za zgodovino antičnega prava“

Včeraj dopoldne so v veliki dvorani tržaške univerze svečano otvorili XIII. mednarodno zasedanje «Zveze za zgodovino antičnega prava», na katerem prisostvujejo znanstveniki iz sedmih držav in med njimi tudi prof. Korošec z ljubljanske in prof. Horvat z zagrebške univerze.

Zasedanje je otvoril rektor tržaške univerze prof. Agostino Origone, ki je v latinščini počastil spomin preminulega rektorja Rodolfa Ambrosina, katerega pobuda je bila, da se je v Trstu sestalo omenjeno zasedanje in s katerim se najbolj častno proslavi spomin Ambrosina, ki je bil znan proučevalec rimskega prava. Na dopoldanskem delu zasedanja so imeli krajše pozdravne govore še drugi univerzitetni profesorji.

Opoldne je prisotne profesorje sprejel prefekturni komisar Mattucci, popoldne pa so si ogledali ladjedelnice CRDA. Z delom so pričeli ob 17. uri v dvorani «Felice Venezian» tržaške univerze, ki je opremljena z napravami za avtomatično prevajanje v štiri jezike. Prvi je govoril prof. Archi na temo «Pojem lastnine v antičnem pravu», nato pa prof. Pirenne iz Bruslja na temo «Pravica do lastnine v starem Egiptu».

Na zasedanju bodo nadaljevali z deli danes ob 9. uri in se bo končalo v ponedeljek.

ŠOLSKE VESTI

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V NABREŽINI Z ODDELJENIMI RAZREDI V SV. KRIŽU

Vpisovanje v I., II. in III. razred se vrši neprekinjeno do 25. t. m. v ravnateljstvu v Nabrežini vsak dan od 9. do 12. ure.

* * *

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V DOLINI

Ravnateljstvo slovenskega industrijskega strokovnega tečaja v Dolini obvešča vse prizadete, da se vpisovanje za I., II. in III. razred vrši od 1. do vključno 25. septembra vsak delavnik od 9. do 12. ure.

* * *

VIŠJA REALNA GIMNAZIJA

Na višji realni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z realnim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši *vpisovanje* za šolsko leto 1958-1959 *od 1. septembra do vključno 25. septembra* vsak dan od 10. do 12. ure v tajništvu zavoda v Ul. Lazzaretto vecchio 9-II.

Navodila glede vpisovanja so razvidna na zavodovi oglasni deski.

Zrelostni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1957-58 se pričnó 17. septembra s pismenim izpitom iz italijanščine.

* * *

SLOVENSKO UČITELJIŠČE V TRSTU

Usposobljenostni izpiti na slovenskem državnem učiteljišču v Trstu se bodo začeli dne 17. septembra 1958 ob 8.30.

* * *

NIŽJA STROKOVNA ŠOLA

Ravnateljstvo Državne nižje trgovske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Piazzale Gioberti št. 4, opozarja, da se vrši vpisovanje za šolsko leto 1958-59 od **1. septembra 1958 in traja do vključno 25. septembra 1958.**

Tajništvo je odprto vsak delavnik od 10. do 12. ure.

* * *

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA

Ravnateljstvo državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu opozarja, da traja vpisovanje za šol. l. 1958-59 do vključno 25. sept.

Usposobljenostni izpiti se bodo začeli v sredo 17. septembra s pismeno nalogo iz italijanščine.

Potrebne informacije se dobijo v tajništvu vsak delavnik od 10. do 12. ure.

* * *

DRŽAVNA NIŽJA IND. STROKOVNA ŠOLA

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu, Rojan, Ulica Montorsino 8-III. nadstropje sporoča, da se je pričelo vpisovanje za šolsko leto 1958-1959 dne 1. septembra 1958 in traja vključno do 25. septembra 1958.

RADIO

ČETRTEK, 11. septembra 1958

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brez obvezno, drobiž od vsepovsod in...; Predavanje: «Kakšna je v resnici kobra?» 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Ciganske melodije; 13.30 Lahka glasba; 17.30 Plešite z nami; 18.00 Brahms: Violinski koncert v D-duru op. 77; 18.40 Lahke priljubljene melodije; 19.00 Vokalni kvartet «Večernica»; 19.15 Radijska univerza: Mednarodne organizacije: (11.) «Evropski svet»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Pevski zbor Slovenske filharmonije; 21.00 Ilustrirano predavanje: Malo znane ljubezenske zgodbe iz svetovne zgodovine; (9.) «Paul Gauguin in južnomorsko dekle» nato Glasbeni varieté; 21.40 Orkester Acquaviva; 22.00 Sodobna književnost in umetnost: «Novi skandinavski romani»; 22.15 Poje Harry Belafonte; 22.30 Mozart: Koncert za violino št. 3 v G-duru; 22.55 Orkester Perez Prado; 23.30 Nočni ples.

RADIO TRST

11.00 Simfonična glasba; 12.10 Armando Sciascia s svojim orkestrom; 14.30 Tretja stran; 17.45 Luigi Pirandello: «Življenje, ki sem ti ga dal», igra v 3 dej.; 18.50 Kavarniški koncert; 19.20 George Peyer in njegovi ritmi; 21.00 XXI. mednarodni festival sodobne glasbe v Benetkah.

RADIO KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30 13.30, 15.00.
Poročila v ital.: 6.30, 12.30 17.15, 19.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Glasba Roberta Stolza; 14.00 Glasba po željah; 14.30 Pogovor z volivci: Govori predsednik OLO Koper Albin Dujc; 14.40 Domači zabavni ansambli; 15.20 Slovenske narodne izvajajo razni solisti in ansambli; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.25 Odlomki iz oper; 19.05 Zabavne melodije; 19.30-22.15 Prenos RL.

SLOVENIJA

327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 22.00, 22.55.

8.05 Simfonična matineja; 9.00 Radijski roman — Jules Roy: Srečna dolina — XIII.; 9.20 Znane popevke; 9.40 20 zabavnih minut z orkestrom Andre Kostelanetz; 10.10 Violinist Uroš Prevoršek igra priljubljene skladbe za violino; 10.35 Slovenske narodne pesmi in domači napevi v izvedbi solistov, ansamblov in zborov; 11.00 Iz skladb Edwarda Griega; 11.30 Oddaja za cicibane; 12.00 Havajski zvoki; 12.15 Kmetijski nasveti; 12.25 Aleksander Glazunov: Stjenka Razin; 12.40 Umetne in narodne pesmi poje obrtniško KUD «Enakost» iz Kranja; 13.30 Od arije do arije; 14.15 Petnajst minut z ansamblom Les Paul; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Filmska kronika; 16.00 Glasbene uganke; 17.10 Zabavna ruleta; 18.00 Četrtkova reportaža; 18.15 Štiri balade; 18.45 Radijska univerza — Jože Bellin: Uporaba letal; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Rad sem jih imel...; 21.30 Vilko Ukmar: Simfonični poemi; 22.15 Moderna plesna glasba.

TELEVIZIJA

17.00 Spored za otroke; 18.30 Poročila; 18.45 Stari in novi šport; 19.00 Potovanje po svetu; 19.30 Znanost in fantazija: Val omikron; 20.00 Oddaja za kmetovalce; 20.30 Poročila; 21.00 Odnehaš ali nadaljuješ; 22.00 Tujci nas gledajo; 22.30 Oddaja o lovu in ribolovu; 23.00 Poročila.

KINO

Excelsior. 16.00: «Toplo morje», Clark Gable, Burt Lancaster.
Fenice. 16.00: «Neznani vojak».
Nazionale. 16.00: «Un tram che si chiama desiderio», Marlon Brando in V. Leigh.
Arcobaleno. 15.30: «Commandos», J. Garner, Etchika Choureau.
Supercinema. 15.30: «Povratek v Warbow», Phil Carey.
Filodrammatico. 15.00, Otvoritev sezone 1958-59: «Smrt pride iz vsemirja», Varieté: «Role de mati».
Grattacielo. 16.00: «Cirkuški princ», Cinemascope, D. Kaye in Pierangeli.
Cristallo. 16.30: «Heraklejeva dela», Silvija Koščina, S. Reeves.
Capitol. 15.30: «Zlati deček», William Holden, B. Stanwyck. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Astra Roiano. 16.30: «Vitez s črno sabljo», Technicolor. S. Barclay in M. Berti.
Alabarda. 16.30: «Od koder teče reka», R. Hudson, J. Stewart.
Aldebaran. 16.00: «Sedmi vals», T. Power, May Zetterling.
Ariston. Glej letni kino.
Aurora. 16.30: «Cesta ropa», G. Raymond.
Garibaldi. 16.30 (poletni 20.00): «40 samokresov», Barbara Stanwyck, Barry Sullivan, Dean Jagger.
Ideale. 16.30: «Zorrova hči», Barbara Britton, Willard Parker, P. Reed.
Impero. 16.30: «Ljubezenski dan», L. Bacall. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Italia. 16.30: «Nevarna leta», G. Baker, Carole Lesley. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Moderno. Zaprto.
S. Marco. 18.00: «Plaza de toros», Enrique Vera.
Savona. 16.00: «Vohunis», Curd Jungers, Peter Ustinov.
Viale. 16.00: «Polkovnik Hollister», Gary Cooper, R. Roman. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Vittorio Veneto. 16.30: «Sonce v srcu», Pat Boone, Shirley Jones.
Belvedere. 16.30: «Café Chantant». Zabavni film. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Massimo. 16.30: «Dve milijardi dobička», Françoise Arnoul, F. Fabrizi. 21.00 «Odnehaš ali nadaljuješ».
Novo cine. 15.30: «Mednarodno vohunstvo», Robert Mitchum, Genevieve Page. 21.00: «Odnehaš ali nadaljuješ».
Odeon. 16.00: «Vampirji vesolja», Bryan Donlevy.
Radio. 16.00: «Izredna dejanja Picchiarella in njegove druščine».

NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.00: «Tri črte na soncu», Mitsuko Kimura.
Arena Diana. 20.00: «Bolj živ kot mrtev», Dean Martin in Jerry Lewis.
Ariston. 20.00: «Počitnice v Parizu», Eddie Constantine in D. Godet.
Garibaldi. Kot zgoraj.
Marconi. 20.00: «Materin glas», Fernando Soller, Rafael Romero Marchent.
Paradiso. 20.00: «Med zvezdami bom plesala s teboj».
Ponziana. 20.00: «Cilj Burma», Errol Flynn.
Roiano. 19.30: «Operacija Walkiria».
Secolo Sv. Ivan. 18.00: «Rascel Fifi», Rascel, Dario Fo in F. Rame.
Stadio. 19.45: «O.S.S. 117 ni mrtev». Zanimiv vohunski film.
Valmaura. 19.30: «Brezposelni zdravnik», Dirk Bogarde, D. Sinden.

KINO MILJE

Europa: «Črni škorpijon», Mario Navarro.
Roma: «Ven iz teh zidov», Stan Laurel, Oliver Hardy.
Verdi. Zaprto.

NOVOSTI:
Bacchelli: *Mlin na Padu* L 1.080.—
Maurois: *Temno hrepenenje* L 1.800.—
TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

Skladišča LONDONTEX
Posebnosti: angleško in domače blago
Nepremočljivi plašči - Bunde - Nogavice nailon - Srajce
NEPOSREDNA PRODAJA IZ TOVARNE
Preden opravite vaše nakupe nas obiščite
TRST, UL. GALATTI 18 (poleg glavne pošte)

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na zadnji poti mojo nepozabno ženo

SLAVO SEDMAK

se iskreno zahvaljujem. Posebna zahvala domačemu pevskemu zboru, darovalcem vencev in cvetja ter vsem onim, ki so na kakršen koli način počastili njen spomin.

DOMINIK

Križ, 11. septembra 1958.

29. BENEŠKA BIENNALA

Antološki pregled štirih italijanskih likovnih umetnikov

4.

V glavni palači Beneške biennale razstavlja letos 95 italijanskih likovnih umetnikov, ki so se predstavili z 821 upodobitvami. V tej množici del, nameščenih v 40 dvoranah se odlikujejo predvsem slike in kipi štirih upodabljavcev, katerih je uprava Biennale namenila posebne antološke razstave. Ti so Massimo Campigli, Osvaldo Licini, Lucio Fontana in Alberto Viani. Campigli in Licini sta slikarja, Fontana in Viani pa kiparja. Vsi ti štirje umetniki so pomembne osebnosti italijanskega likovnega življenja, kateremu so dali s svojimi izvirnimi pogledi in svojevrstnimi posežki poseben novodoben pečat. Kdor se ustavi v sobanah, kjer so prirejene njihove antološke razstave, bo ob pogledu na bogati izbor del teh štirih likovnikov dobro spoznal smernice umetnosti Campiglija, Licinija, Fontane in Vianija.

Slikar Massimo Campigli, rojen pred 63 leti v Florenci, a sedaj prebivajoč v Parizu, je na Biennali zastopan z 21 oljnimi podobami raznih formatov. Nekatere so tako velike, da prekrivajo vso steno.

Umetnost tega slikarja-samouka, ki se je že leta 1921 preselil v Pariz in se sprva udejstvoval kot novinar, smo spoznali tudi v Trstu, ko so bila v našem mestu razstavljena njegova olja in tiski. Vendar Campiglijeve slike, katere smo v povojnih letih videli v dveh tržaških galerijah, še malo niso nudile tako obsežnega in nazornega merila njegove umetnosti, kakršno nam nudi Campiglijeva antološka razstava na letošnji biennali. V veliki tretji dvorani glavnega poslopja beneških «giardinov» so zbrane Campiglijeve podobe, katere je ta umetnik ustvaril med leti 1929 in 1958. Skoraj vse razstavljene slike so last italijanskih, angleških, ameriških in francoskih zbirateljev umetnin.

Človeku, ki je imel priliko, da se je seznanil z eno samo Campiglijevo podobo, da slikarjev slog in likovna govorica ostala v trajnem spominu. Ni treba biti umetniški izvedenec, da že od daleč spoznamo slike, katere je ustvaril Massimo Campigli. Ta umetnik namreč v svojih oljih in tiskih upoštevlja svojevrstne ženske figure nežnih obrazov in spuščenih ram, ki zdaj izstopajo iz nevtralnega, nedoločnega ozadja, drugič pa jih prikazuje na stopniščih, v gledališču, cirkusu, med stavbami in za hišnimi okni ali pa v pokrajini. V nekaterih podobah nastopajo njegove junakinje same, ponekod po dve, včasih pa tudi v večjih skupinskih kompozicijah.

Rekel sem že, da je Campigli samouk. Umetnost, ki jo prikazuje v svojih slikah, in vse te ženske, ki tolmačijo Campiglijevo likovno govorico, so plod njegovih sprehodov po Louvru, kjer so ga prevzele stvaritve sredozemskih narodov, ustvarjene v preteklosti, ko je cvetela mediteranska umetnost. V teh ženskih figurah, katerih liki sličijo formam amjor, je združil moderno gledanje in sodobno čutenje z likovnim izražanjem staroveške umetnosti. Vse te figure kakor tudi množične kompozicije pa je upodobil z oljno barvo v prstenih tonov, ki se nam zdi, kakor da bi bila freska. In zato se nam v sintetični celoti predstavljajo Campiglijeve podobe kot antična umetnost, prepojena z dobo XX. stoletja.

Iz salona, v katerem nam Biennala kaže likovno ustvarjanje slikarja Massima Campiglija, pridemo v prostor, kjer je antološka razstava Lucia Fontane, čigar dela so v katalogu označena kot kipi, četudi dejansko le nekaj del prikazuje trodimenzionalno likovno podajanje. Lucio Fontana, ki se je leta 1899 rodil v Argentini, a sedaj prebiva v Milanu, je kot umetnik predstavnik najskrajnejše smeri abstraktnega izražanja. On je početnik prostorskega gibanja, ki ga z izvirnim nazivom označuje «spazialismo»; Fontana in njegovi umetniki, ki so se pridružili temu pokretu in tudi podpisali njegov manifest, ne priznavajo mnogoterih neomejenih shem brezpredmetnega likovnega izražanja in se ne opirajo nanje, temveč iščejo v neomejenih prostorih jedro revolucionarne, nerazumljive govorice dvomljivih umetniških vrednot.

Poleg nekaj bronastih skulptur, označenih kot «Forma» ter še nekaterih sorodnih cementnih in kovinskih trodimenzionalnih kipov abstraktne vsebine srečamo na njegovi antološki razstavi ploskovna in barvna dela, ki nam pravijo, da je Lucio Fontana prej brezpredmetni slikar nego kipar. To so namreč platna, preko katerih je nalepljen platneni lik, omejen od krivin, a vse skupaj je poslikano s prozornim barvnim tušem. Ta dela, v katerih prihajata do izraza barvna kompozicija, delne bogatitve z barvastimi črticami ter ploskovne forme, nam Lucio Fontana predstavlja kot «concetto spaziale», «prostorska koncepcija». Na povsem drug način pa Fontana podaja tako «prostorsko koncepcijo» z belim kartonom. Tega je posul z vbodljaji, ki se vrste na njem v obliki spirale. Skulptura «velika risba» — Fontana jo z izvirnim imenom naziva «Grande disegno» — je mnogokrat preluknjana bela lepenka, preko katere je s tušem narisal nekaj črt, ki človeku prav nič ne povedo. Plastika «Golgota», (Il Golgotha) je črna plošča, na katero je nalepil velike črepinje ter jih prevlekel s črno, rdečo in rumeno barvo. A poleg tega je ta plošča ponekod prevlečena še z ozkimi debelimi pasovi barve, ki izstopajo kot relief iz osnovne ravnine.

«Prostorska umetnost» in «prostorsko okolje» (l'ambiente spaziale) sta dva pojma, katera je skoval oziroma izumil, kakor raje pravijo umetnostni kritiki in izvedenci, Lucio Fontana. In ker pri obravnavanju skrajneževih abstraktne umetnosti večkrat govorimo o «izumu», nam ta udomačeni izraz pove, da so dela abstraktnih upodabljavcev hoten in preračunan plod likovnega sanjarjenja, ne pa več izraz osebnega doživetja, ki se je porodilo v duši figurativnega umetnika, ko je gledal pokrajino in živa telesa ter jih tudi prikazal v luči resničnosti.

V tajinstveni govorici barv, znakov, kompozicij, likov ter ravnih in krivih črt se predstavlja tudi slikar Osvaldo Licini.

Antološka razstava prikazuje likovni profil tega umetnika s 43 podobami in nas vodi skozi 12 let dolgo dobo njegovega likovnega ustvarjanja. Ta kronološki pregled razvoja Licinijeve umetnosti se pričenja v letu 1926 in se končuje s sliko upornega angela (Angelo ribelle), katerega je Licini upodobil letos. Delo, ustvarjeno pred dvanajstimi leti, nam kljub svoji čitljivi osnovi napoveduje, da bo iz predmetnega slikarstva, katero je gojil med 20. in 30. letom tega stoletja, kaj kmalu v Liciniju vzplemenelo novo doživljanje ter ga oprostilo vseh spon, ki so ga takrat vezale na resnični svet. To nam na njegovi antološki razstavi dokazuje podoba iz leta 1930, nazvana «Abstraktne niti na belem ozadju» (Fili astratti su fondo bianco). Belo polje plošče je dejansko presekano z barvnimi črtami, katere ga sekajo v številne raznostranične mnogokotnike. In ta temeljna shema oglatih geometrijskih ploskev in kompozicij ravnega in zlomljenega črtovja se obnavlja v «Gradu v oblakih» (Castello in aria) ter še v mnogih drugih razstavljenih slikah — vse dotlej, dokler ne nastopi novo obdobje Licinijeve abstraktne umetnosti, v katerem je slikar v svoja dela vlil večjo sproščenost, polno magičnosti in brez nekdanjih geometrijskih shem. Tako so nastale mnoge njegove Amalasunte, namreč Amalasunta luna, Amalasunta na cinobrastem ozadju, Amalasunta na črnem ozadju in tako dalje (Amalassunta luna, Amalassunta su fondo cinabro, Amalassunta su fondo nero ecc.). Sorodni v govorici sta nadalje dve veliki olji «Velika prijateljica» (La grande amica) ter «Večer» (La sera), kjer je Licini na osnovi, ustvarjeni iz dveh oziroma treh barvnih ploskev, narisal svoje tajinstveno črtovje in z njim prikazal magične figure. Sledeč kronološki razporeditvi teh svojevrstnih umetnin pridemo do mnogoterih podob, iz katerih izstopajo v različnih izvedbah, a vedno z isto likovno govorico ustvarjeni angeli, ki nenehno lebde v Licinijevem barvnem prostoru.

Četrti umetnik, kateremu je Biennala namenila antološko razstavo, pa je kipar Alberto Viani, rojen leta 1906 v Quistellu pri Mantovi. Ta umetnik, ki sledi reklom abstraktnega likovnega ustvarjanja, prebiva sedaj v Be-

MIRAN PAVLIN

(Nadaljevanje na 5. strani)

Alberto Viani, NUDO (1956)

Mihec in Jakec

— Ben, Jakec, kej boš povedu? Zdej je dosti nouga, a?

— *Pej prou ne videm de be blo kej.*

— Orka, kaku dene? Vidi tam na Formozi se strelajo, Alžirci so začeli se vojskavat prfina na Francoskem, Bulganina so denili u penzjon, tisti amerikanski šotomarin je plavau pod ledam...

— *Sej znam, sej znam! Ma sem vsega štuf. Se zmišlavajo zmiri nove reči, de me ni nanka mar več. Jen tisto, da se zdej tle zdej tam ubivajo je tudi zmiri glih. Se mar me ni več. Vsega se navadeš. Še narajši be kej govoru od pevskeh zborov.*

— Čuj, Jakec, če češ, de smo prjatli nestoj spet začent! — Vidi, denmo reč, tle bomo jemeli nazaj volitve; bomo zvolili žepana.

— *Ma ja, ga bomo, ja. Še narbol fejst se me zdi, de se mišini nazaj kregajo. Je zgledalo, de se bojo poglihali ma pole se je skregau ses vsemi glih tisti Toto, ke be mogu vse poglihat. Se je primu jen je šou u Rim.*

E, tudi uani se pahajo kadu bo pršu na kašen stolček. Pousod se pahajo, kamer je mičkeno korito jen dosti svinj. Ma tam dol u Venezueli so pej spet jemeli revolucjon.

— *Bejži, bejži! Tam se lovejo ani ojecirji, strelajo ku matasti, ma ni straha, de be kašnega ubili. Tisti ke zmagajo, denejo une u pržon. Kej je tu revolucjon?*

— Pej tisto, ke pravejo, de bojo zdej ani profesorji delali potrese sami. De bojo stedirali, kaku se trese zemlja?

— *Vse tiste inženirje jen profesorje ke se zmišlavajo te reči ku atomske bombe, mišile, televižjon jen vešpe be jest obejsu. Glih narjeni potresi so nam še mankali.*

— Pej tisto ses tisto banko o tistega Giuffretata? Znaš kej, kaku je ta reč?

— *Prou malo. De je jemu nekej dosti soudu po rokah jen de je oblubau strašno velike interese tistmi, ke mu je dau dnar jen pole ni blo nič. Jen de je strašno dosti šenkavau katoliškem organizacjam. Jemajo prste vmes prjina dehovniki jen se druge velike glave. Je skori bulše ne dosti govort, ke so tudi ani od governa nekej zraven. Če rečeš kej preveč te se lahko zaprejo.*

— Ma vselih zgleda, de bojo nekej nardili zatu ke bo pršla vsa reč u parlament.

— *Dragi moj, je preveč velikeh gospodou zraven, de b'se kašnemi kej zgodilo. Vse vkep bojo pomečkali ku zmiram. Ma jest be rajši govoru od pevskeh zborov.*

— Ma znaš, Jakec, de si ku pjatola! Nečko pevski zbori jen zbori. Ku de ne be blo druzga! Si ku tisti Vrabec, ke tudi ne da mera jen zmiri tisto gone.

— *Ma kej ne be blo prou, de be nekej nardili? De b'se nekej pokazali?*

— Sej nanka ne rečem, de ne. Ma kader vide, de ni nobenmi neč mar, nej neha anbot! Jest ne znam, de se ni naštefau!

— *Ma meni je reku.. de b'se dalo naredet.*

— Rečmi, de sm reku jest, de je šempjo, ke si tolko razbiva...

— *Sst! Ne stoj bet ornar!*

— Sej morem bet ornar. Kadu ne bo zgebu pacjenco ku zmiri nečko toučeš tisto: «pevski zbori». Se vide, de te je prou zmešou. Bejži se solit ti jen tisti tvoj Vrabec!

— *Ma znaš, Mihec, de si zabit jen ornar.*

— Ti si pej lole.

— *Ara ke te bom dau ano če po glavi!*

— Lepu, ja. Zdej se vide tvoja kultura. Nečko touku be se rad.

— *A, s tabo ne govorim.*

PREDVSEM ZA GOSPODINJE IN ŽENSKE, KI VELIKO STOJIJO

Ne zanemarjajmo svojih nog da se ne bomo pozneje kesale

Že velikokrat smo govorili, da je delo gospodinje zelo naporno, velikokrat napornejše od dela, ki ga ima mož v tovarni ali pisarni. Delo gospodinje je še posebno naporno zato, ker mora večino gospodinjskih del opraviti stoje. Pa tudi ženske, ki so zaposlene v trgovinah ali v javnih lokalih, opravljajo večino dela stoje in ko pridejo domov, se morajo oprijeti še tega ali onega dela, tako da prebijejo stoje dvanajst ali celo štirinajst ur na dan. Poglejmo na pr. le noge starejših branjevk in takoj nam bo jasno, čemu to pišemo. Gre za nego nog.

Marsikatera ženska zvečer od utrujenosti komaj vleče noge za sabo, kar pa ni nič čudnega, saj ni čez dan utegnila niti pomisliti na to, da bi si noge odpočila. Zaradi preobremenitve nastanejo zato sčasoma na nogah okvare ki jih ne moremo več odstraniti ali jih odstranimo le s težavo in te okvare spremljajo včasih še bolečine v hrbtenici. Taka ženska je na pol invalid, vsekakor pa prej ali slej sebi v nadlego.

Da bi to preprečili, bi se že v mladosti morali navzeti treh navad: dnevnega umivanja nog, pravilnega obuvala in pravilne hoje.

Obraz si umivamo vsak dan, prav tako bi si morali vsak dan umivati noge, in to temeljito, posebno med prsti. Nato bi morali noge dodobra osušiti in če imamo suho kožo jo zdrgniti s kakšno kremo ali kožnim oljem. Če se nam noge znojijo, bi si jih morali, preden se obujemo, posuti s smukcem ali kakim praškom proti znojenju. Posebno moramo paziti, da so noge suhe med prsti in zato moramo med prste natresti praška in ga v kožo vtreti. Ne smemo pozabiti na nohte, ki jih moramo stalno rezati. Ne smemo pa jih striči v polkrogu kot na roki, ker bi se nam znal noht vraščati v kožo. To je sicer v nasprotju s trenutno modo, toda gremo na zimo ko bomo nosile zaprte čevlje. Pete in zunanjo stran stopal si pri vsakem temeljitejšem kopanju odrgnimo s plovcem ali s kakim drugim pripomočkom, ki jih je v lekarnah in drogerijah na izbiro. S tem preprečimo nastajanje trde, skoraj rožene kože, ki ni le grda, ampak nas ovira, posebno ko obujemo nove čevlje.

Kaj pa obutev?

Če mečemo pri hoji noge navzven, ali jih obračamo navznoter, pomeni da so naši čevlji preširoki, prekratki ali preozki. Tudi če so pete previsoke se ravnotežje telesa prenese s pete bolj na prste. Pr. vsakdanjih čevljih naj pete ne bodo nikoli višje od 5 cm in pol. Za posebne priložnosti, ko si moramo nadeti čevlje z visoko peto, pa nam tudi visoka peta ne bo škodovala, ker ne bo vplivala na telesno držo in ravnotežje.

Podplati na čevljih naj bodo prožni in material, iz katerega so podplati izdelani, ne vpliva na hojo in na pokončno držo. Prav tako ni res, da so gumasti podplati kdove kako škodljivi, ker ne propuščajo zraka. Toda pri tem mora veljati pravilo, da moramo čevlje čim bolj pogosto menjavati, in včasih čevlje, tudi če še niso povsem izrabljeni, spraviti med staro šaro, ker preveč izhojeni čevlji ne dajo nogam opore. Komur se noge preveč znojijo, mu ne bodo odveč vložki, ki vsrkavajo znoj, ki bi se sicer vpijal v podplat in usnje.

Nogavice: Nogavice iz umetnih vlaken, iz nylona ali kake druge umetne snovi, ne vsrkujejo vlage. Umazanost in vlaga se združita in napolnita luknjice v porozni pletenini. Zato ni dovoij, da nylonske nogavice zvečer le splaknemo, kot je v navadi, pač pa jih moramo oprati najprej v topli in nato v hladni vodi in če jih dobro ne splaknemo, ostanejo v njih še ostanki pralnega sredstva, ki pozneje načnejo kožo in zmanjšajo tudi trpežnost nogavic.

Nekaj o hoji: Najboljša je hoja z zravnanimi nogami n vzporedno postavljenimi stopali. Če imamo pri hoji prste obrnjene navzven, je nart preobremenjen, palec na nogi pa pri taki hoji ne sodeluje. Gležnji so v tem primeru v kaj čudnem položaju. Če pa hodimo z navznoter obrnjenimi prsti, se teža telesa premesti ali prenese na notranjo stran stopal. Če pri tem ostanejo gležnji dvignjeni in navzven obrnjeni, se teža porazdeli na zunanjo stran stopal, na zunanjo stran gležnjev in na zunanjo stran stopal. Zato taka hoja ni pravilna. Iz tega sledi, da bi pri hoji morali držati stopala vzporedno.

Do tu smo navedli nekaj splošnih pravil, ki veljajo za hojo in nego nog. Vendar je treba pri tem še kaj dodati. Med dnevom, ko čutimo, da nam noge postajajo težke, včasih v stopalu celo otekle, ne bomo prav nič zamudile, če bomo za deset minut ali kaj več sedle in položile noge v nekoliko višji položaj, da se odpočijejo. Seveda je še najbolje, če za teh nekaj minut ležemo in si pod noge postavimo kako blazinico da bodo na višjem kot ostalo telo. Hitrejša cirkulacija bo pripomogla k splahnitvi otekline in onih deset minut, ki smo jih s tem zamudile bomo desetero nadoknadile tem, da bomo z večjim elanom in bolj spočite nadaljevale z delom.

—«»—

KUHINJA

Marelični ali češpljevi cmoki

Skuhaj krompir, ga olupi in pretlači ,dodaj eno jajce, ščepec soli in košček surovega masla ter toliko moke, da postane testo gladko. Nato ga razvaljaj in nareži na za dlan velike kvadrate in v vsakega položi polovico dobro zrele marelice ali prav tako dobro zrelo češnjo, seveda brez kosti. Ker so tako marelice kot češplje, tudi če so zelo zrele, kiselkaste, dodaj v marelico ali češnjo kocko sladkorja. Nato cmoke oblikuj in skuhaj v slanem kropu, seveda ne pokrite, da se ti ne razkuhajo. Cmoke zabeli z drobtinicami, ki si jih zarumenila na razgretem surovem maslu.

Jajčna krema

Pet rumenjakov penasto vmešaj v 10 dkg sladkorne moke. Prilij četrt litra mleka in mešaj nad paro, da se zgosti. Nato dodaj dva lističa želatine in sneg petih beljakov. Zlij nato v stekleno skledo ali v več manjših porcelanastih posod in pusti na hladnem, da se strdi. Lahko polieš še z malinovcem ali obložiš s poljubnim sadjem.

—«»—

NASVETI

Dekletce ima grdo polt

Marsikatero zelo mlado dekle preživlja težke ure zaradi tega, ker je preizkusilo že vse mogoče maže in kreme in ji s kože nočejo izginiti razni madeži, izpuščaji in mozolji, ki ji močno kvarijo videz. Velikokrat pri tem pomaga parna kopel iz kamiličnega čaja. Toda mozoljev ne smemo iztiskati, ker se pojavijo potem na drugem mestu. Zato jih le splaknemo s kamiličnim čajem in namažemo s cinkovim mazilom. Tudi žveplovo mleko zdravi nečisto pelt, mastno kožo in mozolje je treba umivati z boraksom in nato potresati z žveplovim cvetom ali alkoholnimi preparati za obraz. Za suho kožo je priporočljiva uporaba deževnice in kako blago milo ter lanolinska krema. Vse to se seveda le sredstva za odstranitev mozoljev. Korenitejše sredstvo, ali bolje preprečevanje mozoljev pa je — primerna hrana. Uživati je treba veliko sadnega in zelenjavnega soka, ki čisti kri.

DR. GREEN ERMITAGE JE S SVOJIMI TRDITVAMI DVIGNIL PRECEJ PRAHU

Pravda o geniju in genialnosti

Ali je genialnost v zvezi z visoko ali nizko rastjo? - Kako je z genialnostjo pri ženski? - Genialnost in zdravje

Kaj je genij? Na to vprašanje imamo mnogo odgovorov, ker je ta pojem :e vedno precej nejasno določen. Tako se na pr. odreka genialnost nekemu še tako velikemu virtuozu, ker ni ustvaril nič samostojnega. Pravi genij, se zatrjuje, mora s čimer koli povečati ogromno zakladnico človeškega znanja, umetnosti, književnosti in znanosti. Isaac Newton v fiziki, Dostojevski v književnosti, Leonardo da Vinci v umetnosti in znanosti, Raffaello v slikarstvu itd. so izraziti primeri človeške genialnosti.

Mnogi so prepričani, da se genij rodi in ne ustvari; to da neki znani angleški romanopisec iz prejšnjega stoletja smatra, da «*vsakdo, ki nenavadno pazljivo in vztrajno proučuje in rešuje kakršna koli vprašanja, postaja nezavestno vedno bolj genij*». Genij je en odstotek inspiracije in 99 odstotkov truda, je rekel slavni Edison. Genij: to je samo potrpežljivost, po francoskem naravoslovcu Buffonu.

Mathews Ernold, veliki angleški pesnik in kritik smatra, da je genialnost samo stvar energije. Neki manj znani kritik pa poudarja, da tvorijo genialnost tri osnovne stvari: duša, duša in duša. Carlyle, avtor nenavadno velikega zamaha in originalnosti je nekoč dejal, da je «genij vedno tajnost samemu sebi». Igor Strawinsky, ki ga sodobni kritiki smatrajo za izrazit genij glasbe, zavrača, da bi obstajalo nekaj, kar bi mogli imenovati genij. To kar je genij, je dejansko le sposobnost, da se nekaj bolje napravi.

Ženska in genij

Nedavna izjava dr. R Greena Ermitagea, bivšega predsednika angleškega kraljevskega društva za medicino, ki jo je dal v Los Angelesu, je povzročila veliko diskusijo. Dr. Ermitage je namreč dejal, da je pri štiriletnem proučevanju vprašanja genialnosti prišel do zaključka, da ženska ne more biti genialna. Ne le mnogi književniki in umetniki, ampak tudi znanstveniki so nastopili proti tej trditvi. Že sam obstoj dobro znanih genialnih pisateljic, od grške Safo pa do George Sandove, Grazie Deledde, Selme Lagerloef itd., da ne govorimo o Mariji Skladovski-Curie, ki je s svojim možem odkrila radij, demantirajo to trditev. Dr. Ermitage ima morda prav samo tedaj, ko gre za izvirno glasbeno ustvarjalnost. Na tem področju je ženska odsotna.

Ko govori o genialnosti, je dr. Ermitage prišel še do nekega drugega spornega zaključka. On zatrjuje, da so praktično vsi geniji v dosedanji zgodovini imeli manj kot 176 cm višine. Toda nekateri zgodovinski primeri očitno demantirajo tega znanstvenika. Res je, da so Napoleon, Kant, Spinoza in mnogi drugi sloviti znanstveniki in filozofi bili majhne rasti, toda eden od največjih angleških pesnikov, Shelley, je bil visok nad 180 cm, Thomas Woolf, eden od največjih ameriških romanopiscev pa je bil velikan. Visoki so bili tudi sloviti književniki Chesterton, Bernard Shaw in Goethe.

Dr. Ermitage poudarja, da Picasso, največji živeči slikar, ni visok, Winston Churchill je visok 175 cm, isto tako visok je bil tudi Thomas Edison. Isti znanstvenik spravlja genialnost v zvezo tudi s fizično konstitucijo; toda zgodovina ga tudi tu demantira, ker smo imeli genialne ljudi tudi s slabotno konstitucijo, med debeluharji in suhci.

Dr. Ermitage poudarja tudi, da so mnogi genialni ljudje bili alkoholiki ali jetični, in da nobena genialna osebnost ni zapustila genialnih potomcev. Toda tudi ta trditev je le delno resnična. Ali nista bila glasbenika Domenico in Alessandro Scarlatti oče in sin; ali zgodovina ne pozna slavnih književnikov Dumas, očeta in sina, Breughela in njegove potomce, znamenite slikarje; angleških kraljev Henrika VII. in VIII., Filipa Makedonskega in njegovega sina Aleksandra Velikega, predsednika ZDA. Johna Adamsa in njegovega sina J. K. Adamsa; skladatelja Johana Sebastiana Bacha, čigar sinovi so bili tudi znani glasbeniki; tri generacije rodbine Husley, ki je dala znanstvenike in pisatelje.

Točno je, da je veliko število genijev bilo duševno neuravnovešenih, toda ne toliko kot misli dr. Ermitage. Kljub temu, da so Van Gogh, Friedrich Nietzsche, Robert Schumann, Swift in Strindberg znorelli, so stotine drugih, nič manjših genijev, ostali duševno zdravi do konca svojega življenja.

Proti koncu preteklega stoletja je nemški publicist Max Nordau napisal delo «Degeneracija», v katerem je trdil, da se umetnost njegove dobe nahaja v veliki dekadenci, da ni več genijev. To je bil nesmisel: vprav proti koncu 19. stoletja se je pojavilo nekoliko izrednih umetnikov in književnikov. Takrat je zablestela zvezda Leva Tolstoja, Richarda Wagnerja, Ibsena, Bernarda Shawa, Sezannea itd. Tako je življenje samo demantiralo to neznanstveno študijo.

Pa tudi sedanji orjaški napredek na področju znanosti najbolje priča o tem, da tudi sodobno človeštvo ne boleha na pomanjkanju genialnosti.

Razstava fresk v Beogradu

V Beogradu se zaključujejo priprave za veliko razstavo jugoslovanskih srednjeveških fresk. Večina znanih del iz jugoslovanske srednjeveške umetnosti je bila že razstavljena po raznih svetovnih središčih v inozemstvu, tokrat pa bodo uredili zaključeno razstavo srednjeveških fresk v Jugoslaviji. Kot so v zvezi s temi razstavami ugotovili, je v Jugoslaviji samo po srbskih srednjeveških samostanih in cerkvah še ohranjenih okrog 10.000 fresk. Na beograjski razstavi bo prikazanih okrog 350 najboljših fresk iz 35 starih cerkvenih spomenikov Srbije, Makedonije in Crne gore.

Tratnikova razstava

V mariborski umetnostni galeriji so pred dnevi odprli retrospektivno razstavo del akademskega slikarja Frana Tratnika, ki je umrl preteklo leto. Na razstavi je okoli 120 najbolj znanih umetnikovih del. Razstava bo odprta do konca tega meseca.

Violinist Michael Rabin v Jugoslaviji

Jugoslovansko občinstvo pozna velikega angleškega violinista po njegovih slovitih turnejah in predvsem zaradi popularnega koncerta, ki ga je izvajal v filmu «Rapsodija». Zdaj bo umetnik obiskal tudi Jugoslavijo, kjer bo koncertiral od 26. t. m. dalje. Najprej bo nastopil v Zagrebu in Skoplju. Na koncertu v Beogradu, ki bo 3. oktobra, bo sloviti violinist nastopil z orkestrom radia Beograd in izvajal Beethovnov koncert za violino in orkester v D-duru. Koncertnemu občinstvu Ljubljane in Zagreba se bo Rabin predstavil prav s Čajkovskega koncertom za violino in orkester, po katerem je zaslovel v filmu «Rapsodija».

* * *

Enajsto zaporedno knjižno nagrado «Pozale» so prisodili delu «I democratici e la rivoluzione italiana» Franca Della Peruta. Vsa žirija, kateri je predsedoval Luigi Russo, je bila soglasna v mnenju, da je Perutovo delo najboljše delo te vrste.

BLIŽAMO SE HLADNIM LETNIM ČASOM...

Med jesenskim in zimskim plaščem ni več neke izrazite meje

Smo v septembru, jesen pred vrati, zato si oglejmo jesensko modo:

Na modnih revijah skoro da ni opaziti neke posebno izrazite jesenske ali izrazito zimske novosti plaščev. Doba, ko je zimski plašč moral biti temnosiv, temnozelen, vsekakor temne barve, je že mimo, kot je tudi mimo doba, ko so bili vsi spomladanski plašči izrazito svetli. Danes se tudi pozimi nosijo bolj svetli plašči, tako da tudi zimski plašč lahko služi že jeseni in tudi daleč v zgodnjo pomlad.

Pri nakupu blaga moramo paziti, da izberemo tako imenovano «polno blago». Ne le zato, ker ga bomo morda nosile tudi pozimi, ampak zato, ker debelo, polno blago lepše pade, ker se lepše nosi in daje lepši videz. Sicer pa so vsa moderna blaga povečini bolj polna, bolj debela.

Iz prejšnjega sledi tudi, da ne smemo kupiti pretemne tkanine, ker je svetlejši plašč bolj praktičen in — ker smo ženske, smemo reči tudi to — ženska se v svetli obleki zdi mnogo mlajša.

Pri nakupu blaga, če je to možno, kupite tudi kos blaga za krilo, iz istega blaga seveda. Krilo pa naj bo za kake tri centimetre daljše od plašča. S tem boste imele tako imenovani sedem-osminski plašč, ki je tudi sedaj kot vedno v modi, pa čeprav ni trenutno modni krik. To ni nobena novost, saj je to že dolgo let v navadi, le da so si ženske do sedaj delale krilo enako dolgo kot plašč. Ob takem krilu nosimo majico, seveda iste ali temnejše barve.

Zelo pogosto se nosijo tudi kombinirane obleke iste barve, toda v raznih odtenkih. Čevlji pa naj bodo vedno temnejši, rokavice pa bolj svetle.

Linija plašča je tudi letos v glavnem široka z všitimi globokimi rokavi, tako da moremo pod plašč obleči tudi kako debelejšo majico ali obleko. Mnogi modni diktatorji ponovno vsiljujejo kimono plašče, ki so zelo široki in kjer ima važno vlogo ovratnik. Ta je zelo velik in stoji stran od vratu, tako da se izpod njega vidi ali obleka ali majica. Da bi ovratnik štrlel stran od vratu, mora biti sešit vsaj štiri cm globlje kot pri normalnem izrezu, vendar ga pri tem ni treba izrezati. Če ga dobro izlikamo in pri tem primerno potegnemo, bo prav tako štrlel — kot to zahteva moda. K takemu velikemu izrezu zelo lepo pristaja šal iz istega blaga, ki smo ga podložile s svilo druge barve ali pa s kakim kratkodlakastim krznom.

Važen element pri okrasu plašča so gumbi. Tu so se fantazije modnih diktatorjev tokrat razživele. Gumbi v treh niansah so kar čedni, nekateri modni vzorci imajo kar šest velikih gumbov. Pariz nam prinaša «veliko novost» — gumbe izpred sto let. To so zlati gumbi, ki so izdelani s precejšnjo dozo fantazije, n. pr. gumbi—kovanci, gumbi—portreti, gumbi—ladje itd.

Nikakor ne smemo prezreti podloge. Mnogo se videva podlog iz tafta ali svile z drobcenim vzorcem iste barve. Mnogo podlog pa je vprav drugačnih, rekli bi obratne barve kot je barva plašča.

Plašči se krojijo na tako imenovani «mehak način», to se pravi s čim manj vate v ramenih. Ta naj ramena le razširi, ne sme jih pa dvigniti. Zavihki na rokavih so malone izginili, žepi pa so postali nevidni, imamo pa jih v skoraj vsakem plašču in se odražajo tudi v kroju samem.

Za konec še to: Nekateri uvajajo nov kroj plašča s prišitim vložkom krzna.

M. J.

Brez besed

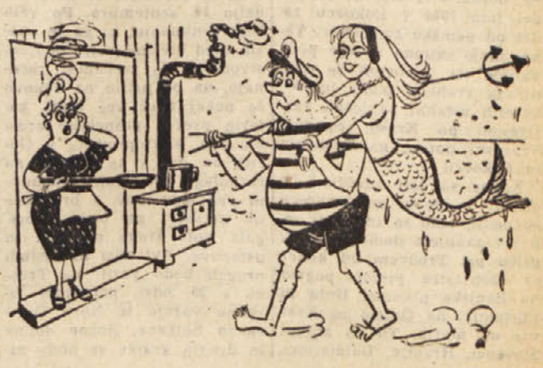

Goriško-beneški dnevnik

Turizem lahko prinaša zelo velike dohodke

Poleti zapuščajo Goričani mesto tujci pa se v njem neradi ustavljajo

Morda predstavljajo največjo postavko v turizmu Jugoslovani, ki prihajajo k nam s propustnicami

Peljali smo se po državni cesti po Dolu proti Gorici in med Devetaki in Gabrijami, skoro na meji med doberdobsko in sovodenjsko občino poleg financarske vojašnice smo na desni strani zagledali veliko reklamno tablo, ki je pred nekaj meseci ni bilo. Na njej je zelo okusno prikazan goriški grad in po prvem hipu smo se zavedli, da je to pravzaprav turistična reklama. Vendarle smo naleteli tudi tu na reklamno tablo, ki vabi avtomobiliste in motocikliste v kako turistično postojanko; siti smo namreč bili vsakovrstne reklame o nogavicah, žganih pijačah in bencinu, ki je je na kupe ob vseh italijanskih cestah.

V Gorici smo se pozanimali, kako je s turizmom v mestu, ki je nekoč bilo trgovsko središče Soške in Vipavske doline ter Brd, Krasa in naših gorà. Zanimalo nas je tudi, kako je s turizmom na gradu, kjer so bili pred nekaj sto leti zaprti tolminski puntarji in kjer so med zadnjo vojno nacisti in fašisti streljali sinove našega mesta, ujete partizane in talce.

Izvedeli pa smo, da je turizem v Gorici bela vrana. Goričani bežijo v poletnih mesecih iz mesta k morju, dobiš jih vse polno v Sesljanu, Devinu in Gradežu, v Gorico pa pridejo tujci le mimogrede, tudi zaradi tega, ker je danes Gorica skoro odrezana od italijanskega cestnega omrežja, turistični promet v Jugoslavijo in iz nje pa gre skoro ves skozi Trst.

V Gorici so v zadnjih letih dobili nove turiste, ki dajo mestu zaslužiti več kot bogati nemški ali francoski turisti. To so prebivalci jugoslovanskega obmejnega pasu, ki prihajajo v zelo velikem številu v Gorico (skoro 60.000 na mesec) in ki pustijo v trgovinah težke denarce.

Iz notranjosti Italije pa prihaja v Gorico vedno manj turistov. Pred leti so hodili na svetogorsko postajo gledat jugoslovansko mejo, kot da bi bilo to deveto čudo sveta. Sedaj je tudi ta turistični vir usahnil. Vedno manjše je tudi število bivših bojevnikov iz prve svetovne vojne in njihovih sorodnikov, ki prihajajo k nam obiskovat kraje, kjer so se takrat borili proti Avstrijcem.

Dejstvo, da usiha turistični pritok v Gorico, je izzvalo zaskrbljenost mestnih očetov, ki so lani na dolgo in široko razpravljali o zadevi. Razumljivi so bili interesi gostilničarjev, ki so zaradi vedno večjih davkov zahtevali od občine vsaj neko protiplačilo. Številni občinski svetovalci so takrat dali koristne nasvete in občina je zares napravila prve korake.

Najprej so dali izdelati nekaj reklamnih tabel, ki so jih razmestili na najbolj «strateških» točkah dežele. Vendarle pa bi bilo koristno postaviti še nekaj takih turističnih «vab». Ta reklama je nekaj pomagala, saj so letos zabeležili na goriškem gradu nekaj več obiskovalcev kot v istem času lani. V prvih sedmih mesecih tega leta jih je bilo nad 27.000. V veliki večini so to tujci, zlasti Nemci in Avstrijci, ki jih zanima vsak star kamen. Mnogo je tudi Italijanov iz vseh pokrajin države. Svoje vrste turiste pa tvorijo številne skupine oficirjev držav atlantske skupnosti, katerim na čast vojaške enote prižigajo ognje na mejni črti med Italijo in Jugoslavijo, da se tako prepričajo o krajih, kjer teče državna meja.

Občinska uprava je založila tudi nekatere lične knjižice o zgodovini goriškega gradu in starih ulic ter trgov, a sedaj se dvigajo s številnih strani glasovi, kako bi bilo treba kljub prvim uspehom še bolj poživiti okosteneli goriški turizem.

—sic

Pred zasedanjem občinskega sveta

Trošarino bo izterjevalo drugo zasebno podjetje?

Na vrsto pride tudi diskusija o pravilniku proste cone in o regulacijskem načrtu

Z mnogimi važnimi vprašanji se bodo morali spoprijeti občinski svetovalci v najkrajšem času, ko se bo pričelo jesensko zasedanje občinskega sveta. Mnogo vprašanj so namreč pustili ob strani preteklega julija zaradi pomanjkanja časa. Takrat so namreč več sej posvetili vprašanju plače župana in odbornikov. Najvažnejše vprašanje, o katerem bodo morali razpravljati, je upravljanje trošarinskega davka, ki ga sedaj pobira neko privatno goriško podjetje. Zdi se, da občinska uprava noče obnoviti pogodbe s tem podjetjem, ki opravlja to delo že petnajst let in da hoče oddati vso stvar nekemu drugemu podjetju. Komunistični svetovalci so predlagali že svoj čas, da bi pobiranje trošarine prevzela v svoje roke občina sama.

Drugo važno vprašanje se tiče pravilnika proste cone, katerega osnutek je izdelal poseben odbor trgovinske zbornice. Osnutek, katerega so razdelili med občinske svetovalce, pa je vzbudil precej kritik; kot nam je znano so socialdemokrati in komunisti že diskutirali o tem osnutku in bodo v občinskem svetu predlagali nekatere važne spremembe.

Občinski svetovalci bodo pričeli diskusijo tudi o regulacijskem načrtu, o katerem so si nasprotne stranke že večkrat stopile v lase, zaradi precejšnjih interesov, ki jih bo tu treba braniti ali napadati.

Zaradi teh treh in mnogih drugih vprašanj predvidevajo, da bomo lahko prisostvovali številnim burnim in istočasno plodovitim diskusijam.

—«»—

Urnik izpitov na tržaški univerzi

Na sedežu Akademskega krožka na Korzu Italia 10 je razobešen urnik izpitov v jesenskem roku na vseh fakultetah tržaške univerze. Ob ponedeljkih, sredah in petkih od 17. do 20. ure lahko dobijo študenti vsa potrebna pojasnila o šolanju na tržaški univerzi.

—«»—

Delo ECA v avgustu

V preteklem avgustu je občinska podporna ustanova (ECA) v Gorici izdala sledeče vsote: denarne podpore 774.451 lir, pomoč v hrani 1,538.820 lir, razna pomoč 231.804 lire, stroški za Dom starih onemoglih 1,162.475 lir, stroški za upravljanje bivših vojašnic na Svetogorski cesti 215.875 lir.

Podpore so razdelili 1061 družinam z 2652 osebami. Na sedežu ECA v Ulici Baiamonti so zabeležili 1210 nočnin, v Dom za stare onemogle so sprejeli novega starčka; nočnin je bilo tu 2083. Prostovoljnih prispevkov v isti dobi je bilo 1000 lir. V drugi polovici avgusta je bil tradicionalni srečolov. Z drugimi stroški je ECA izdala v avgustu skupno 8,086.404 lire.

Seja pokrajinskega odbora

V soboto bodo razpravljali o pokrajinskem cestnem omrežju

Odborniki so odobrili tudi razne izdatke

V soboto popoldne se bodo zopet sestali pokrajinski svetovalci in bodo med drugim razpravljali predvsem o cestnem omrežju v pokrajini, o pokrajinskih cestah, ki bodo prešle pod državno upravo, in o občinskih cestah, ki bodo prešle v pokrajinsko upravo. Na tak način bo morala pokrajinska uprava prevzeti večje število cest v svojo upravo kar bo še povečalo njene izdatke. Dolgo poročilo o vsej zadevi bo imel odbornik za javna dela.

O tem važnem vprašanju so razpravljali tudi v torek popoldne na seji pokrajinskega odbora, kjer so govorili tudi o drugih točkah, ki bodo v soboto na dnevnem redu.

Poleg tega pa so odborniki razpravljali tudi o drugih stvareh. Odbornika Polesija in Zarettija sta bila imenovana v komisijo, ki bo odločala o sprejemu enega električarja v pokrajinski umobolnici.

Odborniki so odobrili izdatek 634.560 lir za drva za kurjavo v pokrajinskih stavbah in ustanovah v času od 1. julija 1958 do 30. junija 1959, izdatek 65.000 lir za nakup dežnih plaščev kurirjem pokrajinskih ustanov; odobrili so nadalje prošnje nekaterih zasebnikov za dostopne poti na pokrajinske ceste in 100.000 lir izdatka za nekatera nujna dela na nekaterih pokrajinskih stavbah. Prav tako so odobrili izdatek 300.000 lir za nadaljevalna električna dela na novi stavbi Srednje tehnične šole v Ulici Diaz.

Pred koncem seje so odborniki sklenili na predlog prometnih oblasti omejiti hitrost vožnje (na nevarnih ovinkih pokrajinske ceste v Fari, kjer se bo smelo odslej voziti po največ štirideset kilometrov na uro.

—«»—

Asfaltiranje ceste v Sovodnjah dobro napreduje

V Sovodnjah so v preteklih dneh asfaltirali prvi del ceste, od «kamna» do vaškega trga in včeraj so se lahko Sovodenjci že peljali po prenovljeni cesti. Sedanje cestišče je sicer še vedno nevarno za kolesarje in motocikliste, vendarle bomo čez mesec dni, ko se bo prva asfaltna plast utrdila, dodali še eno dokončno plast asfalta.

Sovodenjsko županstvo nam je sporočilo, da bo jutri otvorjen za promet tudi trg pred cerkvijo, v nedeljo pa bo celotna cesta od «kamna» do Rubij prosta, tako da se bodo nedeljski turisti lahko po njej nemoteno sprehajali.

—«»—

Popravni izpiti na osnovnih šolah

Didaktični ravnateljstvi za goriško in doberdobsko okrožje sporočata, da se prične jesenski rok izpitov na vseh osnovnih šolah goriškega in doberdobskega okrožja dne 22. septembra t. l. ob 8.30. Podroben razpored je naslednji:

GORIŠKO OKROŽJE:

22. septembra izpit čez drugi razred v Gorici, Ul. Croce in Randaccio, v Štandrežu Podgori, Pevmi (za Pevmo in Šentmaver) in Števerjanu;

23. in 24. septembra izpiti čez tretji razred na vseh prej imenovanih šolah;

25., 26. in 27. septembra izpiti čez peti razred na vseh prej imenovanih šolah;

25. in 26. septembra izpiti čez drugi, tretji in peti razred na Valerišču;

23. in 24. septembra izpiti čez drugi in tretji razred na Pi'esivem;

27. septembra izpiti čez drugi razred v Škrljevem;

29. septembra izpiti čez drugi razred v Jazbinah.

DOBERDOBSKO OKROŽJE:

22. septembra izpiti čez drugi in tretji razred v Doberdobu Sovodnjah, Dolu in Rupi;

25. in 26. septembra izpiti čez peti razred v zgoraj omenjenih šolah:

23. in 24. septembra izpiti čez drugi, tretji in peti razred v Gabrijah in na Vrhu.

Izpitne komisije so iste kot v prvem roku.

Istočasno bo tudi vpisovanje v vse razrede, ki se zaključi 30. t. m. Otroci, rojeni leta 1952 (za prvi razred), so dolžni predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju, ostali pa spričevalo. Šolsko leto 1958-1959 se bo pričelo dne 1. oktobra s šolsko mašo.

—«»—

Otvoritev vrtca v Sovodnjah

V otroškem vrtcu v Sovodnjah bodo pričeli s poukom 15. septembra t. l. Jutri 12. in v soboto 13. septembra bodo vpisovali otroke v vrtec od 8 do 12 ure in od 14. do 17. ure. Vpisovali bodo otroke, rojene v letih 1953, 1954 in do vključno septembra 1955. Pri vpisu morajo starši predložiti rojstni list in potrdilo o cepljenju proti kozam in davici.

Darovi za Podporno društvo

Podpornemu društvu so darovali:

Anton Petejan 500 lir, Karel Semolič 300 lir, Emilija Padovan 200 lir, Ivan Figelj 200 lir, Andrej Perše 200 lir, Franc Torkar 200 lir, Ivan Leban 200 lir, Amalija Konštantin 200 lir, Andrej Leban 200 lir, Karel Gravnar 200 lir, Jožef Rožič 200 lir, Katarina Trušnovec 200 lir, Tereza Krašnja 200 lir, Albin Tomažič 200 lir, Roža Doljak 200 lir, Antonija Kristjančič 200 lir in Maks Terpin 200 lir. Vsem lepa hvala!

—«»—

Ulica zaprta za promet

Goriško županstvo javlja, da bodo pričeli jutri z deli za gradnjo greznic na delu Ulice Brigata Pavia med ulicama Torriani in Matteotti. Zaradi tega bo ta del ulice zaprt za promet do zaključka del in promet bodo usmerili po ulicah dei Gelsi in Colonia.

—«»—

Padec moškega

Včeraj zjutraj ob 9.30 je 47-letni Amedeo Bosco iz Ulice Cappuccini 11 poleg glavne pošte padel nerodno na tla. Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ga prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so mu ugotovili razne praske po obrazu.

—«»—

Samomor upokojenca

Včeraj ponoči ob treh se je 67-letni upokojenec Luigi Stori vrgel z drugega nadstropja hiše v Ulici Mazzini 9, kjer je stanoval skupno z ženo. Neki sostanovalec je slišal udarec na dvorišču in stokanje in je zaradi tega vstal, našel na tleh ranjenega Storija in poklical policijo in bolničarje Zelenega križa, ki so ga takoj peljali v bolnišnico Brigata Pavia. Tu so Storiju ugotovili zlom lobanje, zlom leve reke, zlome desne roke in razne druge rane. Ob osmih zjutraj je Stori podlegel poškodbam. Samomorilec je bil že več časa živčno bolan.

—«»—

Motocikel v avto

Včeraj ob 13.30 se je 22-letni Giovanni Bravin iz Gradiške zaletel s svojim motociklom v avtomobil znamke fiat z evidenčno tablico GO 7869, ki ga je lastnik Umberto Deiuri iz Tržiča obračal v Ulici Nizza. Bravina so sprejeli v bolnišnico Brigata Pava, kjer so mu ugotovili rane na glavi, na hrbtu in na levi roki. Ozdravel bo v 12 dneh.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO: «Mladi levi», M. Brando, M. Clift in D. Martin, cinemascope. Pričetek predstav ob 15.30, 18.20 in 21.30.

VERDI. 17.00: «Na senčni strani», Peter Finch.

VITTORIA. 17.15: «Tereza Etienne», F. Arnoul in R. Siechti, cinemascope. Mladoletnim vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.00: «Grof iz Matere», V. Lisi in O. Toso, cinemascope.

MODERNO. 17.00: «Roparji»

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Cristofoletti na Travniku štev. 14 tel. 2972

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 27.6 stopinje ob 14. uri najnižjo pa 12.8 stopinje ob 4. uri.

Pismo iz goriškega okraja

Pospešene priprave za odkritje grobnice in spomenika padlim borcem IX. korpusa

V grobnici so pokopani Slovenci, Hrvatje, Srbi, Črnogorci, Italijani in Rusi
Slavnostno odkritje bo v nedeljo ob 10. uri

NOVA GORICA, 10. — Okrajni odbor Zveze borcev in krajevne organizacije bivših bojevnikov v goriškem okraju te dni pospešeno izvajajo še zadnje priprave za nedeljsko odkritje skupne grobnice in spomenika padlim bojevnikom IX. korpusa narodnoosvobodilne vojske na Trnovem pri Gorici.

V nedeljo so z veliko komemorativno slovesnostjo, ki se je je udeležilo nad 1000 Trnovcev in okoličanov, položili v grobnico posmrtne ostanke 218 padlih junakov vseh narodnosti, ki so se v sestavu edinic IX. korpusa borili za uničenje fašizma. Danes bodo prenesli na Trnovo še posmrtne ostanke šestih neznanih padlih borcev in ostanke narodnega heroja Darka Maruršiča — Blaža, znanega organizatorja protifašistične borbe v Trstu, ki je padel leta 1944 v Lokovcu zadet od nemške svinčenke. Tako imajo skupno zadnje počivališče na Trnovem še zadnji za svobodo padli junaki katerih ostanki so ležali raztreseni po Krasu, Spodnji Vipavski dolini, na Trnovem in Lokovcu.

Kakor so bili združeni in enotni v idealu za katerega so padli, tako so združeni sedaj v zadnjem domovanju na griču pri Trnovem od koder se razprostre prelep pogled na Banjško planoto, Brda in Furlanijo, na Gorico in Kras vse do morja. Tu so zbrani Slovenci, Hrvatje, Dalmatinci, Srbi in Črnogorci, Italijani in Rusi, ki so v najhujših dneh, ko je nad vso Evropo zavladala srednjeveška fašistična tiranija, kovali bratstvo med narodi v boju zoper istega sovražnika in se borili za resnično svobodo lastnega in vseh narodov.

Naši ljudje so med borbo ljubili vse te borce, kot svoje sinove, in prav tako sprejema naša svobodna zemlja posmrtne ostanke borcev vseh narodnosti kot svoje najboljše sinove. Sedanji in bodoči rodovi pa jim bodo dokazovali svoje spoštovanje z obiski grobnice in z napori za uresničenje velikih idealov za katere so darovali življenje.

Okrajni odbor Zveze borcev v Novi Gorici je doslej prejel že nad 4000 prijav za udeležbo pri odkritju spomenika in grobnice, ki bo v nedeljo 14. septembra. Po velikem zanimanju, ki ga je opaziti med bivšimi borci in ljudstvom za to svečanost računajo, da bo prišlo na Trnovo še nekaj tisoč več ljudi, katerih prevoz pospešeno organizirajo. «Avtopromet» v Gorici bo dal v ta namen na razpolago vse svoje avtobuse in več kamionov, s prevoznimi sredstvi pa bodo pomagala tudi druga podjetja in ustanove. Avtobusi na rednih progah bodo vozili na Trnovo s 25. odst. popustom. Izredne vožnje iz Nove Gorice in Solkana, Rožne doline in drugih krajev se bodo začele v nedeljo že ob pol sedmih, da bodo prepeljali na Trnovo že pred 10. uro, ko se bo začela slovesnost, čim več ljudi. Udeleženci z italijanske strani, ki nimajo lastnega prevoznega sredstva, bodo imeli dobro zvezo do Trnovega z avtobusi, ki se bodo ustavljali na križišču pred cestnim predorom v Rožni dolini, na postajališču pred gostilno «Zlatorog» pri železniški postaji v Novi Gorici in na avtobusni postaji v Solkanu.

Na Trnovem z vnemo pripravljajo tudi vse, da bi bili udeleženci kar najbolj zadovoljni s postrežbo. Zato bo razen obstoječih gostišč obratovalo še 10 odprtih.

Slavnostno odkritje grobnice in spomenika bo ob 10. uri. Na svečanosti bo govoril bivši predsednik pokrajinskega narodnoosvobodilnega sveta za Slovensko Primorje, sedaj pomočnik državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, Pel bo moški zbor novogoriške «Svobode», igrala bo godba na pihala iz Anhovega, recitirala pa bosta člana Goriškega gledališča A. Jelačin in S. Ferrari. Ob 13. uri bo anhovska godba odigrala več borbenih skladb, zatem pa bo tombola.

Organizatorji vabijo vse bivše pripadnike edinic IX. korpusa, tudi danes živeče v Italiji, naj se udeležijo slavja in izkažejo poslednjo čast svojim padlim tovarišem.

J. J.

Uradni statistični podatki trgovinske zbornice

Zaskrbljujoč padec prometa tržaškega pristanišča in železnic

Pomorski promet prvih sedmih mesecev se je znižal za 11 odst., pri čemer gre v prvi vrsti za padec prometa z zaledjem

Promet tržaškega pristanišča je v letošnjem letu zabeležil zaskrbljujoč padec, saj so v juliju, za katerega obstajajo zadnji uradni statistični podatki, prepeljali po morju skozi pristanišče 351.135 ton blaga in je bil torej promet za 13,1 odst. nižji kot v juliju 1957. leta, ko je znašal 404.231 ton.

Kot vidimo, gre za bistveno znižanje prometa, ker gre v prvi vrsti na račun prometa z zalednimi državami in med njimi z Avstrijo, ki ne dovaža več tako visokih količin premoga, železnih rud in žitaric skozi tržaško pristanišče, temveč delno skozi konkurenčno reško pristanišče, delno pa je Avstrija preusmerila svoj uvoz tovrstnih surovin in jih uvaža v večji meri iz vzhodnih držav.

Vendar pa ne gre samo za posledice te preusmeritve, temveč predvsem za konkretni odraz ameriške recesije, ki je vplivala na celotno svetovno zunanjo trgovino in ki je predstavljala bistveni faktor za padec prometa v skoro vseh pristaniščih po svetu, za krizo v ladjedelniški industriji in ki se je odrazila tudi pri nas. Ne gre torej za osamljen primer tržaškega pristanišča, saj govore statistični podatki, da se je letos v prvem polletju znižal tudi promet reškega pristanišča, čeprav je temu pristanišču uspelo v prvi polovici leta pritegniti celo več tranzitnega prometa, kot v istem lanskem razdobju.

Podobna ugotovitev, čeprav v manjši meri, velja tudi za Genovo, katere promet je znašal v prvi polovici leta 7,956.808 ton, medtem ko je znašal lani 8,070.145 ton in se je torej znižal za 1,4 odst. Genovi se je torej posrečilo obdržati promet na kolikor toliko visoki ravni, saj je to pristanišče izvozna točka za zelo obsežno nacionalno področje. Tudi v Genovi pa se je občutno znižal tranzitni promet z zalednimi državami in je po podatkih o železniškem prometu padel za 18 odst., o prometu s tovornimi avtomobili pa za 1 odst.

Glede tržaškega pristaniškega prometa pa so še v znatno večji meri značilni podatki, ki se nanašajo na promet prvih sedmih mesecev, saj ti podatki ne odražajo v toliki meri raznih sezonskih in drugih slučajnih vplivov, ki lahko bistveno vplivajo na sliko, ki jo nudijo podatki o enem samem mesecu. Od januarja do julija letošnjega leta so prepeljali skozi pristanišče 2,656.570 ton blaga in za 11 odst. manj kot 1957. leta, ko so prepeljali 2,976.835 ton blaga. Padec je torej zelo občuten, saj pomeni, da je pristanišče izgubilo v zelo kratkem času več kot eno desetino svojega prometa, kar se mora nujno odražati tudi na dohodkih, ki jih pristanišče prinaša pristaniški upravi, zaposlenim podjetjem in posredno celotnemu tržaškemu gospodarskemu organizmu. Značilno je tudi, da se je že leta 1957 promet nekako stabiliziral, saj je bil le za 20.000 ton višji kot 1956. leta, ko je dosegel 2,956.308 ton. V resnici imamo torej v Trstu opravka z že drugim letom, ko lahko govorimo o resnejšem padcu tržaškega pristaniškega prometa.

Ta ugotovitev pa je zelo resna, saj priča, da se je v Trstu, vsaj kar se najvažnejše gospodarske panoge tiče, pričela «recesija» celo leto prej, preden so jo občutili v Ameriki in preden se je nato «preselila» v Evropo. Seveda pa je poslabšanje svetovnega gospodarskega položaja nato posebno negativno vplivalo tudi na lokalno gospodarstvo.

Pri tem moramo upoštevati, da je bil ravno pristaniški promet ena izmed dejavnosti, ki po vojni skoro ni poznala kriz, temveč smo bili priče stalnemu povečanju pristaniškega prometa, ki je še vedno skoro dvakrat večji kot je bil v najugodnejšem predvojnem letu.

Podobne, odnosno še resnejše, so ugotovitve glede železniškega prometa, ki je v juliju dosegel 218.199 ton in je bil za 34,4 odst. nižji kot v juliju 1957, za 28,5 odst. v primerjavi z julijem 1956 in za 22,8 odst. z julijem 1955. V prvih sedmih mesecih pa so po železnici prepeljali 1,811.503 tone, medtem ko so lani prepeljali 2,008.... ton, leta 1956 2,016.889 ton in leta 1955 1,842.499 ton.

Kot vidimo, je železniški promet tako v primerjavi julij: julij kot v primerjavi prometa prvih sedmih mesecev nagleje padal kot pomorski promet. To je razumljivo, saj se železniški promet nanaša v prvi vrsti na promet z zalednimi državami, kjer je kriza zlasti občutna in ne vključuje na primer prometa s surovim mineralnim oljem, ki ni v zadnjih letih občutil nikake krize, temveč se je celo povečal.

PISMA UREDNIŠTVU

Zakaj ni prevajalca na anagrafskem uradu?

Pretekle dni sem imel opravka na tržaškem anagrafskem uradu, da si preskrbim nekatere dokumente in da s tem v zvezi uredim tudi registracijo v matičnem uradu (stato civile). Ker sem se poročil v Jugoslaviji, sem moral preskrbeti vrsto dokumentov. Ko pa sem jih imel, se je začel križev pot, ker so bili dokumenti napisani v slovenščini. Birokracija pač tako določa, da morajo biti dokumenti prevedeni v uraden jezik, čeprav je po določilih londonskega sporazuma v Trstu uraden jezik tudi slovenščina. Ne glede na to, da moram ugotavljati, da se londonski sporazum trdovratno noče izvajati tudi takrat, ko prizadete stranke to zahtevajo, dodajam še nekaj pripomb, ki se mi vsaj dodatno k omenjeni načelni pripombi zdijo umestne. V anagrafskem uradu, kjer je zaposlenih 356 ljudi, ni niti enega uradnega prevajalca. Spričo trme, s katero se odklanja izvajanje določb londonskega sporazuma, naj bi se vsaj toliko potrudili, da bi med tolikšnim osebjem imeli vsaj svojega uradnega prevajalca. To ne bi bilo samo v korist tako velikega števila strank, ki vsak dan obiskujejo te urade in na podlagi slovenskih dokumentov urejajo svoj anagrafski položaj, pač pa bi pripomoglo tudi k poenostavljenju poslovanja v uradu samem. Koliko časa se zamudi s tem, da morajo uradniki dopovedovati strankam, kaj jim je storiti. Ko bi imeli svojega uradnega prevajalca bi vse to razlaganje, nepotrebna zguba časa ter tekanje strank od Poncija do Pilata odpadli. Toda ne, potrebna je birokracija. Tako n. pr. pošiljajo stranke v prevajalni urad na policijo, kjer jim preskrbijo uraden prevod, seveda proti plačilu. Poleg tega pa pošiljajo stranke tudi k drugim prevajalcem. V ta namen imajo že tiskane formularje v obliki pisma. Eno takih pisem se glasi v prevodu: «G. Suich Doimo, via Edmondo de Amicis 7. — Prilaga se dokument s prošnjo, da poskrbite za prevod v italijanščino na kolkovanem papirju na stroške prizadete stranke v smislu čl. 58 postopka o civilnem stanju.»

In to vse, ker se noče izvajati slovesno sprejeta obveznost, in tudi zato, ker se noče vsaj nekoliko poenostaviti zapletena birokracija. Mislim, da bi se morali za zadevo zanimati tudi naši slovenski občinski svetovalci.

A. A.

Vse jim pride prav za volilno propagando

Volilna kampanja na tržaških trgih in ulicah se ni še začela. Razen nekaj lepakov «podpornih» organizacij, posameznih kandidatnih list vlada v mestu še popoln mir. Sicer pa se bo volilna kampanja uradno začela po 12. septembru, to je potem ko zapade rok za vlaganje kandidatnih list. Pri tem mislimo seveda na bučno in papirnato propagando po trgih in ulicah, kjer govorniki obrazložujejo volivcem svoje upravne in politične programe, jih vabijo naj glasujejo za to ali ono listo, itd. Pred in po zborovanju pa zavrtijo nekaj plošč in se nato preselijo na drug trg ali v okolico. Mislimo na lepljenje najrazličnejših plakatov, na pozive z zvočniki in na nameščanje transparentov na najbolj «strateških» krajih mesta. Vsega tega danes še ni, čeprav se bo volilni vrtiljak v najkrajšem času začel vrteti z vso brzino.

Toda neka volilna kampanja se je vendarle že začela. In to ne danes ali včeraj, ampak že v preteklih tednih. Gre zlasti za volilno kampanjo in propagando vladne stranke, Krščanske demokracije, ki ob podpori vlade in njenih organov prireja najrazličnejše sestanke in konference, na katerih se tolmačijo javnosti «skrb, prizadevanje in ljubezen» vlade do našega mesta. Predstavniki vlade pa so seveda v veliki večini demokristjani. Če pa od časa do časa pride v naše mesto kak predstavnik vlade, ki ni demokristjan, se okoli njega zbere toliko tajnikov, poslancev in drugih demokristjanskih veljakov, da se nedemokristjanski predstavnik zgubi v morju demokristjanov. Kot torej vidimo, to vedno in povsod prisotni ljudje, «ki jim je usojeno, da nam vladajo».

Najbolj obsodbe vredno pa je dejstvo, da si demokristjani delajo volilno propagando z javnimi sredstvi, z denarjem, ki ga od časa do časa vlada dodeli za dela na našem področju, čeprav je ta denar samo del tistega denarja, ki ga država pobere v tržaški pokrajini z državnimi davki in ga vrača v mnogo manjši meri.

Glede tega naj omenimo samo propagandno izkoriščanje znanega zakona o 45 milijardah lir za nekatera velika javna dela v tržaški, goriški in videmski pokrajini v prihodnjih šestih letih. Ta zakon je bil izglasovan tik pred začetkom volilne kampanje za državnozborske volitve in so ga tedaj demokristjani izkoristili za svojo volilno propagando. Sedaj pa, ko se bližajo občinske volitve, so se zopet začeli «zanimati» za «uresničitev» zakona in finansiranje predvsem «javnih del v Trstu». Od dneva ko je bil zakon izglasovan pa do sedaj se ni nihče spomnil več nanj in vlada ni še nakazala niti ene lire. Toda volilna kampanja je pred vrati. Zato je treba takoj vzeti iz predala zakon, načrte in programe. Treba je sklicati posebne konference, kjer se poleg socialdemokratskega podtajnika vidijo samo demokristjanski poslanci in državni funkcionarji. Za komunističnega poslanca ni bilo mesta, čeprav so se izgovorili, da so demokristjanski poslanci prišli na konferenco sami brez vabila. Kljub temu pa so sedeli na «častnem mestu», da so jih lahko vsi videli, kako je KD povsod «prisotna», kjer gre za «dobrobit mesta». To je bila sicer šele prva predstava demokristjanskega volilnega programa za občinske volitve.

Druga in še bolj «važna» predstava bo baje v nedeljo, ko pričakujejo ,da bo prišel v Trst minister za javna dela Togni. Prišel naj bi na svečano izročitev prvih stanovanj INA-Casa, ki so bila zgrajena v našem mestu za uslužbence velikih podjetij, in sicer za uslužbence ILVA. Čeprav gre le za 20 stanovanj oziroma za zelo skromen del programa gradenj INA-Casa v našem mestu, je treba vendar poklicati v Trst ministra, da bo ob tej slovesnosti še kaj drugega povedal o «načrtih» vlade za razvoj tržaškega gospodarstva. Če pa upoštevamo samo vprašanje zidanja stanovanj INA-Casa, potem res ni bilo treba motiti gospoda ministra za pičlih 20 stanovanj. Po načrtih, ki jih je napovedoval bivši župan Bartoli, bi morala INA-Casa do letos sezidati najmanj za eno milijardo lir stanovanj, v gradnji pa bi moralo biti najmanj še za eno milijardo lir del. V resnici so do sedaj sezidali le 20 stanovanj.

To so konkretna dejstva o «zanimanju» demokristjanov za naše mesto. Obenem pa je treba povedati, da vsi tržaški delavci in uradniki plačujejo tedensko oziroma mesečno svoj delež za stanovanja INA-Casa. Koliko od njih pa bo dobilo stanovanje in kdaj ga bodo dobili, je še vedno zagonetka.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Napaka, ki bi vam lahko prinesla veliko škodo, se bo vendarle spremenila vam v prid. Povečali se bodo vaši dohodki.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Prevelika trma bi mogla pokvariti položaj, do katerega ste se s težavo prerinili. Odnehajte pravočasno. V čustvenih razmerah večji uspehi.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Sodelavci vas bodo skušali izpodriniti pri neki kupčiji ali večjem poslu. Pazite, da vas ne izigrajo. Tudi v čustvenih zadevah več pozornosti.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Obljubljajo vam velike dobičke in uspehe, ki pa niso preveč utemeljeni. Zanesite se raje na svoje sposobnosti. Tudi kar se vam v čustvenih zadevah obeta, še ni ljubezen.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Če boste znali izkoristiti ugodno priložnost, vam uspeh ne uide. Neka bližnja oseba postaja v zadnjih dneh nestrpna.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Kar vam bodo ponudili, je vredno premisleka. Dane iniciative. Opravljanje bi znalo privesti do spora v družini.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zagotovljen uspeh in nevsakdanja sreča v finančnih zadevah. Prevelika vnema bi se znala končati slabo. Neka u:java vas bo spravila v prijeten položaj.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Podpora, ki jo boste uživali od daljnih oseb, vam bo koristila. Uveljavili boste tudi svojo organizacijsko sposobnost. Ne odhajajte na potovanje.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Zelo primeren dan za poklicne uspehe, posebno z mo... ljudi, ki imajo opravka z ... do in opremo. Tudi prijateljstvo vam bo prineslo veliko zadoščenja.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Vašo skrbnost bi znali napačno tolmačiti. Ne odkrijte drugim tega, česar bi sami ne bili radi obdolženi. Oblaki se bodo razpršili.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Kljub velikim naporom ker ste težko speljali zadevo, ne ... je nad vašimi silami. Ne ... čenjajte sporov v družini.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) Vaši kolegi ali uslužbenci vas ne gledajo dobro. Krivi pa ste sami, ker ste pristranski. Potrudite se zadevo speljati bolje.

Kino na Opčinah

predvaja danes 11. t. m. z začetkom ob 18. uri in na prostem ob 20. uri Columbia film:

«Jesensko listje»

(Foglie d'autunno)

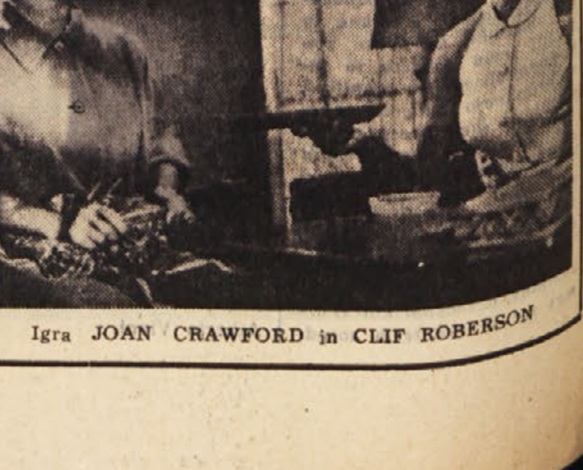

Igra JOAN CRAWFORD in CLIF ROBERSON

Brezsmiselna politika

«Če hladno proučimo položaj, moramo reči, da imajo prav kitajski komunisti», piše laburistični prvak Aneurin Bevan

Svet se s težavo giblje v teh nevarnih dnevih avgusta in septembra. Glede točke, na kateri smo sedaj, se lahko reče, da je bil nevaren položaj, ki je nastal zaradi angloameriškega izkrcanja na srednjem vzhodu, rešen s težavnim nadzorstvom na podlagi akcije Združenih narodov. Toda na nesrečo resolucije, ki so jo predložile arabske države, je niso prav te države spoštovale v tisti meri, kot se je pričakovalo in upalo. Ta resolucija je vsebovala obvezo arabskih držav, da bodo prenehale s sleherno sovražno propagando med seboj in da se bodo vzdržale slehernega vmešavanja v medsebojne notranje zadeve.

Kljub temu so radijske postaje na ozemlju ZAR ponovno začele s hudimi napadi proti kralju Huseinu. Mogoče ni potrebno pripisovati prevelike važnosti hudim izrazom, ki jih uporabljajo. Vsekakor pa ni lahko videti, kako si bo mogel Srednji vzhod priboriti razdobje mirnega razvoja, če bodo politiki še nadalje razburjali množice. Medtem pa Hammarskjoeld nadaljuje svoje potrpežljivo delo in išče tako ureditev, ki bi omogočila Američanom, da bi zapustili Libanon in Angležem, da bi odšli iz Transjordanije.

Toda komaj so delno izginile vojne nevarnosti na Srednjem vzhodu, so se pojavile na Daljnem vzhodu. Pekinška vlada je začela obstreljevati otoke, ki so pod zasedbo Čangkajškovih oboroženih sil vzdolž kitajske obale. Medtem ko to pišem, se je obstreljevanje malo poleglo. Toda otoki so tako blizu celine in so tako majhni, da jih Čangkajšek zaradi nenehnega ognja topovskih baterij ne bo mogel več braniti. In prav to je morda prvi namen pekinške vlade. Mogoče pa je šlo tudi za prvi znak invazije na Formozo.

Toda lahko bi tudi pomislili na drugačno razlago. Kitajski komunisti so morda samo hoteli vedeti, kako daleč bo šla ameriška reakcija. Tako predsednik Eisenhower kot Dulles sta reagirala z opomini v tako dvoumni obliki, da Kitajcev ne moremo kritizirati, če so se prepričali, da se bodo Američani čutili neposredno vmešane le v primeru napada na Formozo.

Medtem pa so Američani dali nova zagotovila o pomoči Čangkajšku, nove ameriške čete so se izkrcale na otoku in ameriško brodovje, ki je tam zasidrano, je prejelo precejšnja ojačenja.

Wilbur Brucker, ameriški podtajnik za vojsko, in general Isaac White, poveljnik ameriških kopenskih sil na tem odseku, sta obiskala Čangkajška. Nobenega dvoma ni, da sta oba prepričana, da je spričo sedanjih okoliščin bistveno pokazati nove znake solidarnosti z nacionalističnim generalom. Pravijo, da se je Brucker takole izrazil: «Verujem v Čangkajška, v njegovo čast in v njegovo iskrenost. On je sijajen poglavar velikega ljudstva. Prinašam mu izraze prijateljstva in solidarnosti.»

Težko bi si mogli zamisliti bolj nesrečne izraze od teh. Toda, mogoče, vendarle ti osebni izrazi spoštovanja do Čangkajška ne povedo preveč. Kako ga more Brucker imenovati «sijajni poglavar velikega ljudstva»? Ali je mislil pri tem na ljudstvo Formoze? Prav gotovo ne. Lahko se reče, da ljudje s Formoze ne morejo biti označeni kot veliko ljudstvo. In to ne pomeni obrekovanja, nikakor ne. Formoza je relativno majhen otok in šteje okrog 9 milijonov prebivalcev. Iz besedila njegove izjave je jasno, da je Brucker očitno mislil Čangkajška kot poglavarja vsega kitajskega naroda, t. j. nič manj kot 600 milijonov prebivalcev, ki bivajo tako na celini kot na otoku Formozi. Če je temu tako, potem moramo reči, da je tak način izražanja zelo izzivalen.

Medtem pa objavlja Moskva, da bo podpirala pekinško vlado. Na ta način imamo pred sabo vse elemente zelo nevarnega položaja.

Velikim silam je vedno težko, ko se morajo izogniti sprejetim obveznostim; ko gre za ugled in prestiž se je vsekakor težko izogniti sporu. Verjetno je ameriška vlada prepričana, da bi pomanjkanje njene podpore Čangkajšku v sedanji krizi imelo posledice v vsej Aziji. Posebno tiste vlade, ki so se postavile pod zaščito ZDA, bi se čutile zapuščene, njihovi nasprotniki pa bi se čutili ohrabreni. Toda to ni nič novega. Vse to spada v sedanje stanje in je posledica kitajske politike, politike ameriške vlade, kakor tudi posledica nevarne dvoumnosti take politike.

Ko gre za take zadeve je vedno pametno, da si države med seboj povedo na najbolj jasen način, kakšni so njihovi nameni. Znano je, da so ZDA odvezale Čangkajška sleherne obvezne akcije, kakršna bi bila lahko poskus izkrcanja na celini. Če to pomeni, da mora Čangkajšek še nadalje živeti na Formozi in opustiti sleherni sen ponovnega osvajanja Kitajske, zakaj mu tega ne povedo in zakaj v tem smislu tudi ne ravnajo? Zakaj izražajo z besedami eno politiko, z dejanji pa drugo? Zakaj govoriti tako kot tisti, ki upa, da se bodo nekega dne notranji pogoji na Kitajskem spremenili in postali ugodni za Čangkajškovo pustolovščino, medtem ko mu preprečujejo, da bi se gibal?

Če hladno proučimo položaj, moramo reči, da imajo prav kitajski komunisti. Težko si je zamisliti razlog, zaradi katerega bi morali prepustiti Čangkajšku otoke, ki so tako blizu obali, da bi lahko vrgel kamen nanje? In zakaj bi na ta način dovolili, da se misli, da državljanska vojna še ni prenehala? Poleg tega bi napravili vtis, da ravnajo kot slabiči, kar bi lahko povzročilo vojaško akcijo s strani drugih. Prav tako ni mogoče trditi, da bo komunistična Kitajska povečala možnost sprejema v družino Združenih narodov, če bo mirno sprejela ta izzivalni položaj in otokov ne bo napadla. Komunisti kaj spretno poudarjajo, da so pristali na tako stanje v zadnjih treh letih ne «de jure», temveč «de facto». In kaj so pridobili? Popolnoma nepotrebno izjavo, s katero je Washington ponovno potrdil ne samo sovražnost Amerike proti komunističnemu kitajskemu režimu, temveč tudi prepričanje, da je tak režim začasen in da prihaja sedaj Čangkajškova ura.

Spričo vsega tega pa ZDA ne bodo storile nič, da bi stabilizirale stanje in pripeljale komunistično Kitajsko tja, kamor hoče priti — v skupščino Združenih narodov, vsaj dokler traja mir in dokler prestiž ni ogrožen. Po drugi strani pa ne bodo mogli dati nobene koncesije, ko bodo izbruhnile sovražnosti, kajti koncesija bi pomenila popuščanje pred silo in izgubo lepega obraza.

Redko kdaj je bila v zgodovini velika sila, ki je zašla brez tehtnega razloga na tako nerazumljiv način v tak brezizhodni položaj.

ANEURIN BEVAN

40-letnica preboja solunske fronte

BEOGRAD, 10. (Tanjug) — Dne 15. septembra letos bo poteklo 40 let po preboju solunske fronte. Po sklepu izvršnega odbora centralnega odbora Zveze borcev bodo na ta zgodovinski dan slavnostno položili vence na pokopališča padlih vojakov srbskih in prostovoljskih enot, ki so sodelovale v preboju. Med drugim bodo položili vence na grob Neznanega vojaka na Avali, kakor tudi na pokopališču na Kajmakčalanu.

Izvršni odbor je sklenil, da bo izdal publikacijo o bojih na solunski fronti in o njihovem pomenu.

Upor v Rodeziji zaradi umetnega jezera za centralo

LUSAKA (Severna Rodezija v Južni Afriki), 10. — V dolini Guende, v Severni Rodeziji, je izbruhnil upor. Poročajo, da je policija ubila 6 Afričanov, 11 pa jih je ranila.

Domačini so se uprli ukazu, naj zapustijo svojo vas, ki leži blizu doline reke Zambesi in naj se preselijo v neki kraj, ki leži bolj visoko, ker bo v dolini nastalo umetno jezero za hidroelektrično centralo v Karibi.

Policija je ostala v vasi, da bi skrbela za red.

Rodezija šteje nad 7 milijonov prebivalcev, mesto Lusaka 60.000, Severna Rodezija sama pa okrog skoraj 2 milijona. Od teh je le 65.000 Evropejcev. Rodezija je znana po proizvodnji bakra — okrog 400.000 ton letno. Sicer pa je polovica površine pokrita z gozdovi.

Senator Medici, proračunski minister, podpisuje v imenu predsednika vlade Fanfanija sporazume in protokole, ki so bili sklenjeni med Italijo in Brazilijo med Gronchijevim uradnim obiskom v Braziliji

Zopet dve letalski nesreči z 22 smrtnimi žrtvami

Na letališče Abadan je strmoglavilo nizozemsko potniško letalo z 10 potniki, na Aljaski pa vojaško letalo, kjer je 12 vojakov zgubilo življenje

TEHERAN, 10. — Blizu letališča Abadan je strmoglavilo letalo nizozemske mornarice, pri čemer je izgubilo življenje 10 oseb. Pilot je hotel zasilno pristati, ker je opazil ogenj na enem motorju.

Letalo je odšlo zjutraj iz Abadana v Atene. Takoj po vzletu se je pokvaril motor, toda pilot ni mogel pristati, ker je motor začel goreti na višini 3000 metrov.

Iz Haaga poročajo, da je bilo letalo tipa «Martin-Marinera» in da je letelo na holandsko Novo Gvinejo.

Z Aljaske pa poročajo, da je pri mestu Anchorage strmoglavilo dvomotorno vojaško letalo tipa «C-74» na letalsko oporišče v Elmendorfu, medtem ko se je spuščalo. Na letalu je potovalo 19 oseb, od katerih jih je 12 zgubilo življenje. Trdijo, da je vzrok nesreče verjetno okvara v motorju.

—«—

V MARCU 1959...

Prvi parfumirani film v Ameriki

NEW YORK, 10. — V marcu prihodnjega leta bodo predvajali film, pri katerem bo dejanje spremljal parfum jasmina. Charles Weiss, ki pripravlja ta prvi parfumirani film za filmsko podjetje «Weiss Screen Scent Corporation», je izjavil, da je poleg glasbenega komentarja za film potreben tudi komentar z dišavami, ki bo omogočil, da bo dejanje bolj dramatično ter hkrati bolj realistično.

«Za identifikacijo glavne junakinje bomo, na primer, uporabili parfum jasmina. Ko se bo igralka pokazala na platnu, ali pa ko se bo o njej govorilo, kakor tudi tedaj, ko bo glavni junak mislil nanjo, bodo gledalci v dvorani duhali jasminov parfum,» je izjavil Weiss.

Tako poroča «New York Post», ki piše, da je Weissova družba za parfumiranje filma preizkusila kar 2000 kemičnih aromatičnih sintetičnih proizvodov. Toda izbrala jih je samo deset. Sam Weiss pa izključuje nevarnost, da se bodo parfumi med seboj pomešali kajti elektronska naprava, ki so jo izdelali za to, je tako dovršena, da nekaj takega ne bo mogoče.

—«—

Pazite na otroke!

MESSINA, 10. — V vasi Ucria pri Messini je padel v vodnjak devetletni otrok Antonio Casella in v njem utonil. Otrok je bil brez nadzorstva, tako da so revčka našli šele po nesreči mimoidoči vozniki.

Iz Mantove pa poročajo, da se je utopila dveletna deklica Vanna Bonfanti v vasi Corte brusca pri Mantovi. Otroka so starši pustili brez nadzorstva in padel je v prekop Fossamano. Šele eno uro po nesreči so opazili, da je otrok izginil. Toda bilo je prepozno. Malo Vanno so našli mrtvo.

—«—

Pod mostom je našel mrtvega dojenčka

MERAN, 10. — Neki kmet je pod mostom nad potokom Passirio našel trupelce novorojenčka, ki ni več dajalo znakov življenja. Obvestil je takoj orožnike in zdravnika. Otroček je bil moškega spola, umrčen pa je bil prejšnjo noč. Zdravnik je ugotovil rano na glavi, kar pomeni, da gre očitno za zločin. Zato je policija začela takoj s preiskavo, ki pa bo zelo težavna.

257-letnica dunajske kavarne

Letos slavijo 257-letnico dunajske kavarne. Leta 1683, takoj po osvoboditvi Dunaja od turškega obleganja, so nekemu Dunajčanu, Georgu Granzu Kolschitzkyju dovolili, da izrazi neko željo spričo njegovega junaškega zadržanja v času obleganja. Zahteval je in dosegel, da so mu izročili v last velike količine surove kave, ki so jo zapustili Turki na umiku. Tako je odprl prvo kavarno na št. 6 sedanje Domgasse in je sam serviral pijačo oblečen po turško in tako ustvaril dobro znano tipično prijetno vzdušje dunajskih lokalov.

Rekordna hitrost policaja

Tullia Raguso, ki ima 64 let in je doma iz Rima je opazil neki agent v službi na glavni postaji v Milanu, ko je v sumljivem zadržanju izstopil iz vlaka, ki je moral odpeljati proti Chiassu. Ko so ga zaustavili, se je žepar izdal, ker se je skušal znebiti listnice, ki jo je malo prej izmaknil ameriškemu turistu Theodoru Furtatu iz Los Angelesa in ki je vsebovala 600 dolarjev. Ker je medtem vlak odpeljal, so poslali agenta na motociklu, da bi dosegel mejo preden bi vlak dosegel Švico in izročil tujcu listnico, v kateri je bil med drugim tudi potni list in drugi dokumenti. Američan se je začudil, ko je zvedel za tatvino, in je s prisrčnimi besedami izrazil svojo hvaležnost za tako ekspeditivnost.

Nevarni sršeni

V cerkvi v Calignanu pri Pavii so se vgnezdili rumeni sršeni v tako velikih količinah, da je moral župnik poklicati gasilce iz Pavie, da so jih iztrebili in pobili. Pri tem so se morali gasilci obleči v gumijaste plašče, ker so morali delati celih pet ur, dokler so odstranili na tisoče teh, tudi smrtno nevarnih, sršenov, ki jim ni mogel do živega noben kemijski insekticid.

Francozi v Romuniji

Romunska vlada zahteva od vseh francoskih državljanov, ki bivajo v Romuniji, da zapustijo državo v 48 urah ali pa da zaprosijo za romunsko državljanstvo. Namestnik ravnatelja v francoskem zunanjem ministrstvu je vložil protest, češ da je ukrep v nasprotju s francosko-romunskim sporazumom iz leta 1930.

17 kg težka postrv

V reki Nera pri Grabedoni je domači ribič ujel 17 kg težko postrv, s pomočjo mreže, ki jo je ogromna riba raztrgala, tako da so manjše postrvi ušle. Srečni ribič je nato takoj svoj izredni plen prodal neki milanski veletrgovini.

Zanimiva tiskovna pravda

V znanem mesečniku «Reader's Digest» je bil objavljen članek, v katerem je pisalo za predsednika prezidija ZSSR Vorošilova: «Nič drugega ni bil kot staro kljuse ruske vojske». Odgovorni urednik za Italijo Ghisalberti bi moral priti na zatožno klop, ker je žalil poglavarja tuje države. Državni prokurator pri milanskem sodišču pa se je postavil za stališče, da za maršala Vorošilova ne velja zadevni člen kazenskega zakona, češ da Vorošilov nima izvršne oblasti, temveč da je le «primus inter pares» («prvi med enakimi») v prezidiju vrhovnega sovjeta, ki da je «kolegialni organizem». Pač pa bi prokurator upošteval tožbo, ki bi jo vložil Vorošilov sam.

Čez 6 do 10 let bomo potovali na Luno in nazaj čez 10 do 15 let pa bodo začeli raziskovati Mars

Čez dve leti pa bodo raziskovalci krožili na umetnih satelitih okrog Zemlje

Ameriška «vesoljska uprava» bo izstrelila v kratkem dva satelita: enega z «atomsko uro», drugega pa z lučmi

WASHINGTON, 10. — Edgard Cortright, strokovnjak za proučevanja vesolja, je na sestanku, ki ga je organiziral zavod za aeronavtične znanosti izjavil, da bo človek čez deset let dosegel Luno in se z nje tudi vrnil na Zemljo. Dejal je dalje, da bodo čez dve leti raziskovalci vesolja krožili okrog Zemlje v umetnih satelitih. Čez deset ali petnajst let, pa bo človek prišel z raziskovanjem Marsa. Nato je Cortright govoril o načrtih, ki jih je izdelal «National Aeronautic and Space Administration» (NASA). Povedal je, da je to nova organizacija, ki bo v prvem letu svojega delovanja izvršila 16 poskusov v vesolju. Med temi poskusi bo tudi izstrelitev umetnega satelita, v katerem bodo luči, tako da ga bomo lahko z Zemlje videli. NASA namerava izdelati nato tak umeten satelit, v katerem bo «atomska ura». S to uro bodo nato primerjali delovanje drugih atomskih ur na zemeljski površini. Tako se bodo lahko prepričali tudi, ali je Einsteinova teorija o «času v vesolju» točna.

Hkrati pa poročajo, da je znanstveni laboratorij ameriške mornarice objavil vest, da je eden izmed radijskih oddajnikov v ameriškem satelitu «Explorer IV» prenehal z oddajami. Oddajnik je funkcioniral na 108 megaciklov. Zadnjikrat so ga slišali v ponedeljek zvečer na sprejemni postaji v Limi, glavnem mestu Peruja. Drugi radijski oddajnik v satelitu pa še vedno deluje na valu 108,03 megaciklov.

—«—

Kaj delata Greta Garbo in Belinda Lee

ATENE, 10. — Z jahto «Cristina» znanega lastnika ladij Onassisa je Greta Garbo prispela na otok Rodos. Na jahti je bil prirejen sijajen sprejem, ki so se ga udeležile razne visoke osebnosti, med katerimi tudi francoski veleposlanik v Atenah. Drugi lastnik ladij, Niachos, je nato priredil svečano večerjo na svoji jahti

Iz Pariza pa poročajo, da je Belinda Lee od včeraj zvečer v Parizu — brez princa Orsinija. Prišla je na sestanek z režiserjem Saslanskim, ki bo režiral film *«To takò zaželeno telo...»* Belinda bo igrala v filmu glavno vlogo skupaj z Danielom Gelinom.

—«—

Samomor Malenkova?

LONDON, 10. — «Daily Express» piše, da je pred enajstimi tedni Georgij Malenkov, bivši predsednik sovjetske vlade izvršil samomor v Ustdu Kamenogorsku. Baje se je hotel na ta način izogniti procesu, ki mu ga pripravljajo. Stephan Constant, ki velja za nekakega strokovnjaka za sovjetske zadeve pri listu, piše, da je vest prejel iz «še prav posebno resnega vira».

Dalje piše list, da so na Malenkova med zasliševanjem izvajali hud pritisk in zahtevali, naj bi priznal, da je «sabotiral sovjetske tovarne, zlasti tiste, ki proizvajajo predmete za široko potrošnjo». To naj bi bil povod samomora. Constant dodaja, da Malenkova niso obtožili, da je bil imperialistični agent.

—«—

BARI, 10. — Že večkrat obsojeni tat je zopet kradel olike. Zalotili so ga poljski čuvaji. Ker pa je hotel zbežati in je na čuvaje streljal, je prišlo do prave bitke, v kateri je bil tat ubit. Z njim sta bila še brat in neki prijatelj, ki so ju nato prijeli.

—«—

29. Beneška biennala

(Nadaljevanje s 3. strani)

netkah. Njegovo umetnost nam tolmači šest kipov, ki so bili modelirani med leti 1952 in 1958, ter še nekaj fotografskih reprodukcij.

Preprosta, a kljub temu čudovita je koreografija salona, v katerem so prikazane velike bele plastike tega umetnika. Tri stene so skoraj bele, četrto pa tvori prozorna tenčica, izza katere se v izredni mehkobi kažejo našim pogledom mavčni volumni, ožarjeni z razpršeno stropno svetlobo. V tem prostoru, vseskozi prepojenem z belino, nam le še lahne vijoličaste sence mehko oblikovanih sadrenih nefigurativnih teles pravijo, da so na podstavkih svojevrstni kipi, nekateri bogati grafičnega momenta, drugi pa polni plastične harmonije prelivajočih se prostorskih krivin.

Kulturne vire teh belin Vianijevih volumnov bi lahko iskali pri Arpu, Brancusiju ali pa Billu. Vendar se Viani ni dobesedno oprijel rekel in teženj teh in njim sorodnih abstraktnih kiparjev, pa čeprav ga je sprva pritegovala njihova problematika. Ustvaril si je svoj likovni svet, in po svoje prikazal govorico abstraktne umetnosti.

Če se v mislih sedaj še enkrat ozremo na ustvaritve teh štirih italijanskih likovnikov, nam ni težko ugotoviti, da so bile tudi antološke razstave predvsem namenjene abstraktnim umetnikom. Ne velja pa to toliko za Massima Campiglija.

M. P.

—«—

POPRAVEK — V včerajšnjem poglavju o beneški biennali smo objavili sliko «Žena s knjigo» Georgesa Braquea in jo pomotoma pripisali Kandinskemu.

V Braziliji napadajo «Zemljepisje lakote»

Še bolj pa Rossellinija, ki ta film snema

RIO DE JANEIRO, 10. — Tisk brazilske prestolnice prav gotovo ni naklonjen Robertu Rosselliniju. Rossellini je prišel v Brazilijo na povabilo zunanjega ministrstva in na stroške brazilske vlade. V vrsti zelo ostrih uvodnikov brazilsko časopisje obtožuje italijanskega režiserja, da je prišel v Brazilijo, da bi snemal film iz «Zemljepisja lakote» in da skuša postaviti v najgršo luč deželo, ki ga je povabila.

V uvodniku z naslovom «Proti Braziliji» piše časopis «Diario Carioca» med drugim tudi naslednje: «Roberto Rossellini, ki je že zastarel v Italiji, je prišel v Brazilijo z namenom, da bi «snemal» nekatere plati človeške bede in tako ilustriral film, ki ga sedaj snema o «Zemljepisju lakote». Naši komunisti so se mu približali in ga vodijo pri obisku revnih bajt in severovzhodnih pokrajin, kjer so milijoni ljudi žrtve suše. Skrbno orientiran bo na omenjenem področju deželo podčrtal nesreče in revščino. Nato bodo vse to prikazali svetu kot našo resnično družbeno panoramo. Pisatelj Josuè De Castro bo zadovoljen z reklamo njegove knjige. Boljševiki bodo poželi pozitivne rezultate. Zaradi te negativne propagande bo trpela le Brazilija».

Tudi časopis «O Globo» zahteva v članku z naslovom «Operacija lakota», da naj vlada ukine to propagando proti Braziliji, ki jo Rossellini vrši na stroške brazilske vlade. «Kdor bi to pozabil — piše časopis — naj ve, da je Rossellini režiser, ki se je v zgodovini italijanskega neorealizma odlikoval z dvema ali tremi uspešnimi filmi, z uspehom, ki ga ni znal ponoviti. Naše zunanje ministrstvo ga je povabilo naj obišče Brazilijo, «da bi proučil možnosti razvoja brazilske kinematografije». Sedaj bi on hotel posneti film, ki bi se opiral na De Castrovo knjigo «Zemljepisje lakote».

«Skratka» — nadaljuje časopis — «gospod Rossellini bi hotel dokumentirati, kako se umira od lakote v demokratični in svobodni Braziliji, in tako namigovati, da morda nihče ne umre od lakote tam, kjer ni niti demokracije niti svobode».

Nesreče pri delu

Plaz zasul dva delavca

Neki delavec v Neaplju padel s petega nadstropja

BENEVENTO, 10. — Pri kopanju globokih temeljev za neko stavbo v S. Bartolomeu je plaz zasul dva delavca, od katerih se je eden zadušil in umrl, drugega pa so ostali tovariši odkopali še živega. Zdi se, da je do nesreče prišlo, ker ni bilo poskrbljeno za opornike. Vodja dela je pobegnil, tako da ga ne morejo najti.

Iz Neaplja pa poročajo, da je delavec Vincenzo Carbone padel z ogrodja, medtem ko je popravljal pročelje neke hiše. Nenadoma je namreč izgubil ravnotežje in strmoglavil na cesto z višine petega nadstropja. Mimoidoči so ga takoj pobrali in poskrbeli za prevoz v bolnišnico. Toda nesrečnež je med prevozom umrl.

—«—

Nove smrtne žrtve številnih prometnih nesreč

GENOVA, 10. — Dva finančna stražnika sta bila ubita pri prometni nesreči blizu Cornigliana, ko sta hotela na motornem kolesu prehiteti tovorni avto. Iz neznanih vzrokov je motor zdrknil pod kolesa tovornika.

Blizu Rima je druga prometna nesreča terjala še eno smrtno žrtev in štiri ranjene. Vzrok: prehitra vožnja.

Pri Empoliju je neki motociklist izgubil življenje, ko se je srečal s tovornikom s prikolico, kateremu se ni mogel izogniti.

—«—

LA MADDALENA, 10. — Na mednarodni tekmi za podvodni ribolov se je neki francoski potapljač danes v globini 12 metrov zadušil. V tekmi sodelujejo skupine iz Brazilije, Portugalske, Italije in Francije. Tekmovanje je pri otokih Libani, severovzhodno od Sardinije.

Predsednik Jamajke upa v konec neredov

LONDON, 10. — Predsednik vlade Jamajke Norman Manley je danes izjavil, da če bi se morala bitka za dobre odnose med različnimi plemeni v Veliki Britaniji končati s porazom, bi to povzročilo v vsem ostalem svetu zelo tragičen učinek. Izjavo je dal na tiskovni konferenci potem, ko je sodeloval pri številnih razgovorih z britanskimi voditelji glede zadnjih incidentov.

«Rasni incidenti v Angliji, je nadaljeval, so povzročili v zahodnih Indijah zelo globok vtis, kajti tam doli ljudje niso nikoli verjeli, da se bodo v Veliki Britaniji lahko zgodile take mračne stvari.» Nato je poudaril, da hoče zaupati, da ne bo več neredov. Dejal je, da so se v Londonu pogovarjali o ukrepih, ki jih je treba izvajati, da bi se novi neredi preprečili in da bi prišlo do takih odnosov med plemeni, ki zaslužijo ime civilizirane družbe.

Medtem pa je prišlo pred sodišče še 27 oseb, med katerimi je 11 črncev. Obtožene so, da so se udeležile neredov v Notting Hillu in Paddingtonu. Proti vsem, razen proti enemu, se bo sodna razprava nadaljevala v torek. Trinajst se jih bo branilo iz svobode. Obtoženi so med drugim, da so nosili železne palice, steklenico bencina, odprte nože, mesarske nože, steklenico mleka itd.

—«—

Z avtom v Slunjščico štirje mrtvi

ZAGREB, 10. — Gasilski avtomobil iz Slunja je zdrvel s ceste v globok jarek reke Slunjščice. Pri tem so se smrtno ponesrečili štirje gasilci, osemnajst pa je ranjenih. Vseh osemnajst ranjencev leži v bolnišnici v Karlovcu, deset med njimi je hudo ranjenih in je njihovo življenje v nevarnosti. Nesreča se je pripetila zaradi okvare na zavori.

Sovjetski igralec Eugenij Urbanski v filmu, režiserja Raismana «Pripoved moje matere», ki so ga izven konkurence predvajali z velikim uspehom na beneškem mednarodnem filmskem festivalu prejšnji teden

Madame Rochoy je rodila v 39. letu že 18. otroka

Lani je rodila sedemnajstega in botroval mu je predsednik republike Coty

ARRAS (Francija), 10. — Madame Jeanne Rochoy, žena lovskega čuvaja iz Groffliersa v okraju Pas de Calais je stara komaj 39 let. In vendar je včeraj rodila že 18. otroka. Poročajo, da se počuti zelo dobro; osemnajsti novorojenček prav tako. Lani je rodila 17. otroka. Že tedaj je bil za vso Francijo ta dogodek tako izreden, da je otroku botroval sam predsednik republike Rene Coty.

—«—

Znanstveniki iz FLRJ v Parizu, Rimu, Bruslju in Trstu

BEOGRAD, 10. — Kot delegati Akademijskega sveta FLRJ bodo v septembru številni jugoslovanski znanstveniki sodelovali na raznih mednarodnih zasedanjih v tujini. Tako je na mednarodnem kongresu za klasično arheologijo v Rimu in Neaplju, ki se je že začel ta teden, izredni profesor zagrebške univerze dr. Lujo Rendić-Miočević prebral referat o ilirsko rimskih grobovih v luči novih izkopavanj ter odkritij v Jugoslaviji.

V Parizu se je začel mednarodni kongres umetnostnih zgodovinarjev, ki se ga udeležuje akademik dr. Fr. Stele iz Ljubljane z referatom o cisterjanski arhitekturi v Jugoslaviji.

Beograjski profesor dr. Momčilo Gučičević je odpotoval na kongres za oftalmologijo v Bruslju. Jug. delegati bodo sodelovali razen tega v septembru še na petih mednarodnih znanstvenih sestankih v tujini. Ljubljanski profesor dr. Viktor Korošec med drugim sodeluje na zasedanju mednarodnega društva za zgodovino antičnega prava od 10. do 16. septembra v Trstu.

—«—

Ljubezen in politika

LONDON, 10. — Miss Julia Gaitskell, hčerka znanega laburističnega voditelja, je v posebnem pismu sporočila svojemu mlademu prijatelju Timothyju Cooku, da je njunega prijateljstva konec. Londonski radovedneži so se zelo začudili, ker so pričakovali, da se bosta Miss Julia in Mister Timothy v kratkem uradno zaročila. Sedaj trdijo, da je edini vzrok razdora — različna politična pripadnost. Miss Julia je namreč navdušena propagandistka v očetovi stranki, Mister Timothy pa je zagrizen konservativec.

Šport Šport Šport Šport

Šport med slovensko mladino na Goriškem

ASK «Simon Gregorčič» preteklost in načrti

ASK «Simon Gregorčič» je glavni branilec športne časti goriških Slovencev. Na tej strani našega lista smo že večkrat zasledili to ime in nam je dejavnost tega društva vsaj v glavnih obrisih znana. Kljub temu pa hočemo danes, v sklopu naše ankete, ki se bliža h kraju, podati čim bolj celotno sliko športnega udejstvovanja goriške slovenske mladine, kot sta nam jo ponazorila člana društva Marko Valtrič in Slavko Beonarič.

Če bi hoteli vso športno dejavnost na našem področju in v našem okolju razdeliti v obdobja večje ali manjše intenzivnosti, bi lahko določili tri taka obdobja. Prvo se začenja l. 1945 z osvoboditvijo in traja tja do l. 1948. To je bila doba bujnega razcveta po dolgoletnem nasilnem mrtvilu. Druga doba se je vlekla celih 5 let tja do l. 1954 in je predstavljala žalostno poglavje omrtvelosti. V jeseni l. 1954 pa smo bili priče ponovnega oživetja in vzpora in ta — tretja doba — traja bolj ali manj nepretrgano še zdaj. V tej dobi se je teža športnega delovanja prenesla na prosvetna društva.

— Upoštevajoč ta obdobja, v katerem se je začela vaša aktivnost?

— Gotovo se bo zdel odgovor neverjeten, toda mi smo se začeli športno prebujati prav v tisti dobi, ki je v ostalem pomenila dobo mrtvila in zaspanosti. Prva športna srečanja smo imeli namreč l. 1949. Res je, da naše delovanje takrat še ni bilo redno, bilo pa je za začetek kar kvalitetno. Toda najvažnejše je bilo, da smo takrat postavili temelje našemu športnemu delovanju. Začeli smo skromno. Najprej smo izzvali gojence goriškega dijaškega doma. Ko smo se nekoliko ojunačili smo povabili v goste tržaški akademski klub in doživeli smo izdaten poraz, ki pa nas ni zlomil. Za revanžo smo se dobro pripravili in že naslednje leto smo v Trstu zmagali. Tako smo v ping-pongu in šahu živo tarili tja do jeseni l. 1954 ko je prosvetno društvo «Ivan Cankar» v Trstu organiziralo turnir v ping-pongu in v šahu za člane prosvetnih društev. Močna udeležba na tem turnirju in pa veliko zanimanje mladine za ping-pong sta v nas sprožili željo po povečanju namiznoteniške aktivnosti tudi v okviru našega društva in tako smo pripravili ter organizirali tekmovanje za spominski pokal Milana Bogataja, v narodno osvobodilni borbi padlega borca.

— O turnirjih za spominski pokal Milana Bogataja smo že večkrat slišali in brali in če se ne motimo, omenilo ti turnirju začetek dokaj rednega in sistematičnega delovanja na področju ping-ponga. Ker je ta turnir bistveni sestavni del vaše aktivnosti, in ker je njegova važnost za razvoj športa na Goriškem tako važna, bi nas zanimalo kaj več zvedeti o njem.

— *Kot sem že omenil, je ta turnir oziroma spominski pokal nastal iz želje po navezavi tesnejših stikov z ostalimi društvi, ki so gojila ping-pong. Imenovali smo ga po našem rojaku Milanu Bogataju, ki je bil sam izvrsten igralec ping-ponga. Da bi dali temu turnirju kontinuiteto, smo se odločili za prehodni pokal s čimer je bil njegov obstoj zagotovljen vsaj za tri leta, ko bi lahko pokal prešel v trajno last društva, ki bi si ga priborilo trikrat zaporedoma.*

Prvi turnir je bil januarja 1955 in takrat smo mi Goričani zavzeli prvo mesto pred Skedenjci in Svetoivančani. Goriški dijaški dom je bil četrti, Sovodenjci pa peti. Naslednje leto so zmagali Skedenjci, čeprav smo se jim močno upirali. Letos pa je bila njihova zmaga nesporna, ker so naši predstavniki popolnoma odpovedali. Skedenjci so z dvojno zmago postavili resno hipoteko na pokal, vendar pa jim bomo na prihodnjem turnirju skušali preprečiti tretjo zaporedno zmago ker bi ta pomenila tudi konec tega tekmovanja, ki si je že pridobilo toliko simpatij med našo športno mladino.

— Vemo da delujete tudi mimo tega turnirja. Ali nam lahko naštejete važnejše nastope in uspehe?

— *Med važnejše nastope našega društva spadajo srečanje z dijaškimi reprezentancami Kopra, Trsta in Gorice. V Trstu smo nastopili v šahu in ping-pongu, nameravali pa smo tudi v odbojki, ki je zaradi slabega vremena odpadla. V ping-pongu smo kljub istim številom točk kot Tržačani, zmagali, v šahu pa smo morali kloniti pred močnejšimi Tržačani in Koprčani. Večkrat smo se srečali tudi s tržaškimi srednješolci v šahu in ping-pongu doma in v Trstu. Bili smo vedno premagani. Mnogokrat smo se pomerili s Sovodenjci, ki so naši skoraj stalni gostje. V začetku smo jih stalno premagovali, nato smo enkrat igrali neodločeno, končno pa so nas premagali oni z 19:17. Drugi naši stalni nasprotniki so gojenci našega dijaškega doma. Nastopili smo tudi na turnirju za pokal Novega lista. Na tem turnirju se nismo mogli uveljaviti, ker je bil naš najboljši igralec Benedetič popolnoma izven forme in smo morali kloniti že pred prvim nasprotnikom.*

Naša dejavnost pa se ni ustavila samo tostran meje. Bili smo tudi v Tolminu in se pomerili s tamkajšnjimi ping-pongaši.

— Ker je že ping-pong najvažnejša panoga vašega delovanja, kateri so vaši najboljši igralci?

— *Filibert Benedetič, Borut Leban, Aldo Bavcon, Edi Bavcon, Aleš Gruden in Vilko Nanut.*

Pogovor s članoma ASK «Simon Gregorčič» je bil s tem pri kraju. Dobili smo vtis, da so goriški športniki prizadevni in da imajo lepe načrte tudi za bodočnost. Predvsem nas je razveselila njih želja po razširitvi dejavnosti, ki naj ne bi zajemala samo šaha in ping-ponga, ampak tudi odbojko, atletiko in nogomet. Seveda zahteva tako obsežna dejavnost ne samo ljudi temveč tudi ostale pogoje in rekvizite, ki jih naši fantje v Gorici nimajo. Kljub temu pa se smemo v veliki meri zanesti na njihovo iznajdljivost in jim zaradi tega želimo, da bi čimprej uspeli. Morda bi bila lepa priložnost za tak množičen športni nastop ob prihodnjem prvem maju na stadionu v Trstu in prav bi bilo, da bi tudi tržaški slovenski športniki že sedaj začeli razmišljati o tej možnosti in nato tudi pristopili k pripravam za realizacijo te zamisli, ki naj bi vsaj v neki meri nadomestila lepe telovadne nastope.

P—zio

Medconski šahovski turnir v Portorožu pred zaključkom

Talj zmagovalec, Gligorič drugi Bronstein prekinil pred porazom

Z gotovostjo so se uvrstili v prvo šestorico le Talj, Gligorič, Petrosjan in Benkoe, za preostali dve mesti pa so kandidati še Fischer, Olafsson, Szabo in eventualno Bronstein

(Od našega posebn. dopisnika)

PORTOROŽ, 10. — Na medconskem šahovskem turnirju v Portorožu so danes igrali zadnje kolo. Kot je bilo pričakovati, sta si Talj in Gligorič z mirno in previdno igro proti Sherwinu oz. proti Fischerju zagotovila remi in s tem prvo oz. drugo mesto v končni lestvici. Gledalci, ki so napolnili dvorano, so burno pozdravili tako zmagovalca kot še posebno Gligoriča, ki je z odličnim drugim mestom še enkrat potrdil visoko kvaliteto jugoslovanskega šaha. Uspeh jugoslovanskega velemojstra je tem bolj razveseljiv, ker si ga je Gligorič zagotovil šele v zadnji četrtini turnirja, v kateri je zaigral res odlično in zbral iz šestih kol kar 5 točk.

Poleg Talja in Gligoriča imata mesto v prvi šestorici in z njim vstopnico na turnir kandidatov zagotovljeno samo še Petrosjan in Benkoe, medtem ko je zaradi nekaterih prekinjenih partij, ki jih bodo nadaljevali jutri, kandidatov za preostali dve mesti še več. V najugodnejšem položaju med njimi je mladi Amerikanec Fischer ki ima 12 točk, v najslabšem pa je eden izmed glavnih favoritov turnirja, ruski velemojster Bronstein, ki je svojo partijo s Cardossom prekinil v izgubljenem položaju. Preostala dva kandidata sta še Olafsson in Szabo, ki imata po 11 točk in prekinjeno partijo.

Toda končnih variant je več. Če Bronstein izgubi, kar je verjetno, Olaffson in Szabo pa dobita, potem bodo imeli po 12 točk Fischer, Olafsson in Szabo, torej trije za dve mesti. To pomeni, da bo peto mesto zasedel tisti od trojice, ki ima najboljše rezultate proti boljšim, preostala dva pa bosta morala igrati še med seboj. Možno pa je tudi da bodo morali še vsi trije igrati med seboj, če bo tako odločila zveza. Možna pa je tudi varianta, da Bronstein reši pol točke. V tem primeru bi bili (če Olafsson in Szabo seveda zmagata) kandidati za preostah dve prosti mesti štirje. Lahko pa se zgodi, da Bronstein reši pol točke in da Olafsson in Szabo samo remizirata. V tem primeru bi šesto mesto zasedel Bronstein in zadeva bi bila dokončno rešena. Toda vse možne variante s tem še niso izčrpane, ker lahko od dvojice Olafsson-Szabo zmaga ali remizira samo eden, in če Bronstein izgubi, potem bo šesti pač tisti, ki bo zmagal — Olafsson ali Benkoe.

Finale je torej še precej zapleten in ne preostane drugega, kot počakati na jutri zvečer, ko bo po odigranih prekinjenih partijah vse jasno.

Izid partij v današnjem 21. kolu je bil naslednji:

Sherwin - Talj remi
De Greiff - Olafsson prek.
Szabo - Panno prek.
Pachman - Sanguinetti remi
Averbah - dr. Filip remi
Matanović - Larsen prek.
Gligorič - Fisher remi
Neikirh - Benkoe remi
Fuester - Rossetto 0:1
Cardosso - Bronstein prek.

STANJE PO ZADNJEM KOLU OB PREKINJENIH PARTIJAH:

TALJ 13,5, GLIGORIC 13, PETROSJAN 12,5, BENKOE 12,5, Fisher 12, Bronstein 11,5 (1), Averbah, Pachman 11,5, Olafsson, Szabo 11 (1), dr. Filip 11, Matanović, Panno 10 (1), Sanguinetti 10, Neikirh 9,5, Larsen 8,5 (1), Sherwin 7,5, Rossetto 7, Cardosso 5 (1), De Greiff 4,5 (1), Fuester 2.

S. BOŽIC

Udeleženci medconskega šahovskega turnirja v Portorožu

Mihael Talj

Že po tradiciji je zmagovalec medconskega šahovskega turnirja predstavnik najmočnejše sahovske nacije — Sovjetske zveze.

Dvakrat je bil zmagovalec Bronstein, enkrat Kotov in sedaj Mihael Talj. Talj je letošnji prvak Sovjetske zveze, kjer je dobil tudi potni list za Portoroški turnir.

Rodil se je leta 1935. Sah igra od svojega 12. leta, že dve leti kasneje pa je imel trenerja — sedanjega sekundanta Koblenza, ki je ravno tako kot on velemojster. Koblenzu se ima zahvaliti za svoje najboljše partije, saj ga je ravno on povedel v vse skrivnosti šahovske umetnosti.

Letonec po rodu je ravno na prvenstvu Letonije leta 1953 dosegel svoj največji uspeh — prvo mesto, ki mu je tudi odprlo pot na nadaljnje turnirje. Mojster šaha je postal leta 1949, ko je odigral dvoboj s sovjetskim mojstrom Sajginom in ga premagal z rezultatom 8:6. Prvikrat je igral na polfinalnem turnirju Sovjetske zveze leta 1955 in tudi tam zavzel prvo mesto. Istega leta je igral tudi na 23. prvenstvu SZ in dosegel zadovoljiv rezultat. Delil je namreč 5. do 6. mesto. Senzacionalni uspeh pa je dosegel že na naslednjem prvenstvu SZ leto dni pozneje, ko je dosegel prvo mesto pred Bronsteinom, Keresom in drugimi sovjetskimi velemojstri. Vsi so mislili da je ta uspeh Talja slučajen, delno zaradi slabe forme drugih, delno pa zaradi njegove prodorne igre. Toda Talj ne bi bil Talj, če ne bi svojega velikega uspeha ponovil in že na naslednjem prvenstvu pobil trditve o slučajnem uspehu. Ponovno je namreč dosegel prvo mesto pred ostalimi devetimi velemojstri Petrosjanom, Bronsteinom, Averbahom, ki sedaj sodelujejo na medconskem turnirju v Portorožu in pred drugimi.

Zanimivo je pri njem tudi to, da je preskočil naslov mednarodnega mojstra, ki je običajno zadnja prepreka za dosego naslova velemojstra. Naslov velemojstra je dobil leta 1957 po svojih prodornih zmagah na prvenstvih Sovjetske zveze.

Sedaj je Talj študent zgodovinsko-filološke fakultete v Rigi, iz Portoroža pa je vsak dan skupno s svojim sekundantom Koblenzom poročal tudi za letonske časopise in za radio.

Evropsko prvenstvo v odbojki

ČSR in Madžarska vodita po 5. kolu

Med ženskami vodi po 6. kolu brez poraza ekipa SZ - Slab finale obeh jugoslovanskih vrst

PRAGA, 10. — V Pragi se nadaljuje finalni del evropskega prvenstva v odbojki za moške in ženske. V moški skupini sta po 5. kolu v klasifikaciji za 1. do 8. mesto v vodstvu dosedanji evropski prvak Češkoslovaška in Madžarska, ki sta zbrali po 8 točk, kar pomeni, da sta bili obe moštvi že enkrat premagani. Presenečenje je predstavljal predvsem poraz ČSR proti SZ, katera pa je prav tako presenetljivo izgubila dvoboje z Romunijo in Poljsko.

Jugoslovanski odbojkarji, ki so v kvalifikacijah igrali zelo dobro, so v finalu močno popustili zaradi utrujenosti in pomanjkanja kondicije. V dosedanjih štirih srečanjih niso zmagali niti enkrat in so doslej skupno s Francijo še brez točk.

Rezultati 4. kola: Madžarska - Bolgarija 3:2, Poljska - SZ 3:1, ČSR - Jugoslavija 3:0.

Rezultati 5. kola: SZ - Bolgarija 3:2, Romunija - Madžarska 3:2, ČSR - Poljska 3:1.

Lestvica od 1. do 8. mesta: ČSR in Madžarska 5 iger 8 točk; SZ 5 - 6; Romunija 4 - 4; Bolgarija in Poljska 5 - 4; Jugoslavija 4 - 0; Francija 3 - 0.

Rezultati 4. kola za plasma od 9. do 16 mesta: Vzh. Nemčija - Tunis 3:0, Albanija - Finska 3:1, Turčija - Nizozemska 3:2, Italija - ZAR 3:2.

Rezultati 5. kola: Italija Turčija 3:1, Vzh. Nemčija Albanija 3:0, Nizozemska - Tunis 3:1, Finska - ZAR 3:2.

Lestvica od 9. do 16. mesta: Vzh. Nemčija 10, Albanija in Italija 8, Nizozemska in Turčija 4, Finska, ZAR in Tunis 2.

V ženski konkurenci je po 6. kolu nepremagana samo že ekipa SZ, po en poraz pa sta že doživeli ekipi ČSR in Poljska. Jugoslovanska vrsta je doslej dosegla samo eno zmago in je na predzadnjem mestu v glavni skupini.

Rezultati 5. in 6. kola: Romunija - Madžarska 3:2, Poljska - Jugoslavija 3:0, Bolgarija - Vzh. Nemčija 3:0, SZ - ČSR 3:2, ČSR - Vzh. Nemčija 3:0, SZ - Romunija 3:0, Bolgarija - Jugoslavija 3:2, Poljska - Madžarska 3:1.

Lestvica od 9. do 16. mesta: SZ 12, ČSR in Poljska 10, Romunija 8, Bolgarija 4, Jugoslavija in Madžarska 2, Vzh. Nemčija 0.

—«»—

GENOVA, 10. — Genoa - Lugano 2:1.

BOKS

Garbelli izzval Scortichinija

MILAN, 10. — Prokurator Libero Cecchi je danes uradno predložil italijanski boksarski zvezi izziv Giancarla Garbellija Italu Scortichiniju, državnemu prvaku srednje kategorije.

* * *

PARIZ, 10. — Evropska boksarska zveza še ni določila izzivalca evropskega prvaka petelinje kat. Maria D'Agata. Peter Keenan, ki je bil že pred časom izbran za D'Agatovega nasprotnika, se je odpovedal borbi za naslov zaradi številnih odložitev dvoboja.

ATLETIKA

Svetovni rekord ženske štafete SZ

MOSKVA, 10. — Agencija «Tass» poroča, da je v Kijevu sovjetska ženska štafeta v sestavu Janareva - Kozlova - Lisenkova izboljšala svetovni rekord v štafeti 3 x 800 m s časom 6'27"4. Stari rekord ki je tudi pripadal sovjetski štafeti, katere članica je bila tudi Lisenkova, je bil za 2/10 sekunde slabši.

KOLESARSTVO

Danes na Vigorelliju Riviere - Baldini

MILAN, 10. — Na dirkališču Vigorelli se bosta jutri pomerila v zasledovalni vožnji na 10 km svetovni prvak v zasledovalni vožnji profesionalcev Roger Riviere in svetovni prvak v cestni vožnji profesionalcev Ercole Baldini.

Riviere je prispel danes iz Pariza v Milan. Njegov prokurator je izjavil, da bo Riviere skušal 17. t. m. na Vigorelliju izboljšati svetovni rekord v enourni vožnji.

—«»—

Everaerst (Bel.) prvi v 2. etapi po Poljski

OLSTIN, 10. — V dunajšnji drugi etapi kolesarske dirke po Poljski od Grajeva do Olstina, dolgi 185 km, je zmagal Belgijec Everaerst, ki je progo prevozil v času 4.17'41". Z istim časom je prispel na cilj tudi Poljak Bugalski. Jugoslovan Levačič je bil 23. s časom 4.40'50". Jugo je bil 40., Valant 50. in Židan 60.

—«»—

ŽENEVA, 10. — Organizatorji kolesarske dirke posameznikov, ki bo v nedeljo za veliko nagrado Martini, so prejeli poleg drugih tudi prijave Baldinija, Nencinija, Moserja, Anquetija, Saina (Fr.), Lorona, Bugdahla (Nem.), Junkermanna, Plankaerta, Greta (Sv.), Graeserja (Sv.) in Vaucherja (Sv.). Dirka bo na 16.100 km dolgem krožnem dirkališču, katero bodo morali kolesarji prevoziti petkrat v skupni dolžini 80,500 km.

Kongres Mednarodne plavalne zveze

FINA je potrdila 42 plavalnih rekordov

Zmanjšano število plavalcev na olimpiadi v Rimu

DUNAJ, 10. — Na kongresu mednarodne plavalne zveze FINA, ki je bil včeraj in danes na Dunaju, so potrdili celo vrsto svetovnih rekordov in sprejeli več sklepov v zvezi z olimpiado v Rimu l. 1960. Sklenili so predlagati Mednarodnemu olimpijskemu odboru, naj bi v posameznih plavalnih disciplinah nastopala za vsako državo po največ dva in ne trije tekmovalci in naj se v olimpijski program vključita moški in ženski štafeti 4 x 100 m pod pogojem, da bodo sestavljali te štafete samo plavalci, ki bodo nastopali tudi individualno v drugih disciplinah. Glede sodnikov za plavanje in vaterpolo so njih število omejili na 90, ostale — če bodo potrebni — pa bo dala na razpolago italijanska plavalna zveza. Malenkostno so tudi spremenili olimpijski program in sicer tako, da bodo figurni skoki moških 3. avg. in ne 6. avg., skoki s stolpa pa 6. avgusta namesto 3. avg.

Končno so sprejeli Portoriko kot 75. člana mednarodne plavalne zveze.

V naslednjem podajamo pregled potrjenih svetovnih rekordov.

Prosto - moški — 200 m: Yamanaka (Jap.) 3'03"0; 220 yardov: Konrads (Avstral.) 2'03"2; 400 m: Konrads 4'21"8; 440 yardov: Konrads 4'21"8; 800 m: Konrads 9'14"5; 880 yardov: Konrads 9'14"5; 1500 m: Konrads 17'28"7; 1650 yardov: Konrads 17'28"7; štafeta 4 x 100 m: Avstralija 3'46"3; štafeta 4 x 200 yardov: Avstralija 8'24"5.

Prsno - moški — 100 m: Manaškin (SZ) 1'11"5; 110 yardov: Gathercole (Avstral.) 1'12"4; 200 m: Gathercole 2'36"5; 220 yardov: Gathercole 2'36"5.

Metuljček - moški — 100 m: Ishimoto (Jap.) 1'00"1; 110 yardov: Jecko (ZDA) 1'03"2.

Hrbtno - moški — 100 m: Monckton (Avstral.) 1'01"5; 110 yardov: Monckton 1'01"5. 200 m: Monckton 2'18"4; 220 yardov: Monckton 2'18"4.

Mešano - moški — 400 m: Strujanov (SZ) 5'12"9; štafeta 4 x 100 m: Avstralija 4'14"2; štafeta 4 x 110 yardov: Avstralija 4'10"4.

* * *

Prosto - ženske — 100 m: Fraser (Avstral.) 1'01"2; 110 yardov: Fraser 1'01"4; 200 m: Fraser 2'14"7; 220 yardov: Fraser 2'14"7; 800 m: Konrads (Avstral.) 10'11"8; 880 yardov: Konrads 10'11"8; štafeta 4 x 100 yardov: Avstralija 4'17"4.

Prsno - ženske — 100 m: Beyer (Vzh. Nem.) 1'20"3.

Metuljček - ženske — 100 m: Ramey (ZDA) 1'09"6; 110 yardov: Ramey 1'11"3; 200 m: Ramey 3'40"5.

Hrbtno - ženske — 100 m: Grinham (V. B.) 1'11"9; 110 yardov: Grinham 1'11"9; 200 m: Von Saltza (ZDA) 2'37"4.

Mešano - ženske — 400 m: Ruuska (ZDA) 5'43"7; 440 yardov: Ruuska 5'46"9; štafeta 4 x 100 m: Nizozemska 4'52"9; 4 x 110 yardov: Velika Britanija 4'54"0.

NOGOMET

Dinamo - Dukla 2:2

ZAGREB, 10. — Današnja tekma med zagrebškim Dinamom in praško Duklo za pokal evropskih prvakov, se je končala neodločeno 2:2 (0:1). Tekma je bila za jugoslovansko enajstorico zelo težka, ker je Dukla vodila že z 2:0 in je Liposinović šele v zadnjih minutah izenačil z dvema goloma.

Srečanju je prisostvovalo okrog 20.000 gledalcev.

—«»—

Roma - Graz 7:0

RIM, 10. — V prijateljskem srečanju na olimpijskem stadionu v Rimu je danes popoldne pred 20.000 gledalci Roma premagala enajstorico Graza (člana prve avstrijske liige) z visokim rezultatom 7:0 (5:0).

Gole so dosegli: v 1' Da Costa, v 25' Pistrin, v 26' Guarnacci, v 29' Da Costa, v 45' Pistrin; v drugem polčasu v 5' in v 36' Lojodice.

—«»—

Santos v Evropo

RIO DE JANEIRO, 10. — Brazilska nogometna enajstorica Santos bo v l. 1959 odigrala kakih 20 tekem v Evropi in na Bližnjem vzhodu. Santos ima v programu tekme v Italiji, Nemčiji, Portugalski, Španiji, Belgiji, Švici, Češkoslovaški, Avstriji, Grčiji in v Turčiji.

—«»—

Program tekem za pokal 1958

MILAN, 10. — Po sporazumu med klubi, bodo polfinalne in ostale tekme za italijanski pokal 1958 po naslednjem programu:

Sobota, 13.: v Florenci: Fiorentina - Bologna (21.30).

Nedelja, 14.: v Rimu: Lazio-Juventus (21.30).

Tekme za klasifikacijo od 5. do 8. mesta bodo:

Sobota, 13.: v Milanu: Milan - Padova (21.30);

Nedelja, 14.: v Genovi: Sampdoria - Marzotto (16.).

KOSARKA

Jugoslovanka Kaluševič bo igrala pri Udinese

VIDEM, 10. — Ženska košarkarska vrsta Udinese bo v novi sezoni nastopala okrepljena z izvrstno jugoslovansko reprezentantko Kaluševičevo, kateri je jugoslovanska košarkarska zveza v minulih dneh izdala nullaosta za odhod v tujino.

JADRANJE

CASCAIS, 10. — Uradni vrstni red jadrnic vrste «Finn» na evropskem prvenstvu: 1. Pellaschier (It.) 7684 točk, 2. Warburg (Niz.) 6161, 3. Reist (Sv.) 3954, 4. Harinkouck (Fr.) 3952, 5. Vogler (Nem.) 3896, 6. Baltscheffsky (Fin.) 3660, 7. Elvstrom (Dan.) 3439, 8. Murray (V.B.) 3222, 9. Sarby (Sved.) 2756, 10. Ernde (Avst.) 2694.

Odgovorni urednik STANISLAV HENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTL - Trst

Iz boksarskih ringov

FIP razpisala tekmovanje za Caprarijevega naslednika

Po zmagi nad Sneyersom za evropsko prvenstvo, se je Caprari odpovedal naslovu državnega prvaka

RIM, 10. — Italijanska boksarska zveza je danes uradno sporočila, da je bil potrjen izid srečanja v Sanremu 18. avgusta t. l. med Sergiom Caprarijem (It.) in Jeanom Sneyersom (Bel.), ki je veljalo za prosto evropsko prvenstvo peresne kategorije in po katerem je Caprari zaradi odstopa Sneyersa v 11. rundi postal evropski prvak.

Caprari bo moral sedaj, kot je že prej določila Evropska boksarska zveza, braniti naslov proti bivšemu prvaku Cherifu Hamiji. Dvoboj med Caprarijem in Hamio mora biti najkasneje do 19. februarja 1959, pogodbi za ta dvoboj pa morata biti predloženi EBU najkasneje do 8. januarja 1959.

Ker je Caprari osvojil evropsko prvenstvo, se je avtomatično odpovedal naslovu italijanskega prvaka. Zaradi tega je FIP razpisala tekmovanje za Caprarijevega naslednika, za katero je uradno prijavila Polidorija, ki je bil prej izbran za Caprarijevega izzivalca. Prijave za to tekmovanje morajo biti predložene do 25. septembra letos.

FIP je tudi sporočila, da je bil potrjen izid borbe za italijansko prvenstvo srednje kategorije, v kateri je prvak Scortichini premagal s k. o. v tretji rundi izzivalca Briscija in zaradi tega ohranil naslov. Prijave novih izzivalcev morajo biti vložene najkasneje do 25. sept letos.

MIKULA LETIČ

INTERNATITIS

27.

INTERNATITIS

«Internatitis» je moja beseda. Niti dva tedna nisem bil v taborišču, ko sem jo skoval. Poskusil bom obrazložiti ta pojem s kolikor mogoče izčrpno opredelitvijo, predvsem pa z nekoliko primeri iz življenja, ki je okrog mene. Je to nekaka posebna bolezen, ki spominja na obolenja v tropskih krajih kakor amok, tropski omot in slično. Ker te bolezni prej nisem poznal in nikoli o nji slišal, sklepam, da je v neposredni tesni zvezi z internacijo, in zato sodim, da je ime «internatitis» upravičeno.

Zunanji znaki te bolezni, opisani na debelo, so naslednji: Ljudje, ki so drugače dobro vzgojeni in se obnašajo brezhibno, ti namah nastopajo tako, da jih več ne spoznaš. Postanejo sitni, nervozni, zadirčni, grobi, kričavi in klepetavi, otročje malenkostni ali pa zamolkli, otožni, zakrknjeni, skratka, taki, da njihovo obnašanje ni več v skladu z njihovim življenjem «v civilu», z njihovo izobrazbo, vzgojo in starostjo.

Naj predvsem opišem primer, ki mi je odprl oči in ki mi je pognal najprej na jezik in zdaj v pero besedo «internatitis». Glavni osebi dogodka sta na eni strani že imenovani Vuković, 50-leten brihten in razsoden žid, skrajno miren in večno smehljajoč se, velik milijonar, človek, ki je v svojem življenju obrnil že neštete milijone in jih tudi mnogo potrošil, človek, ki je tudi v internaciji kljub hudim udarcem, ki mu jih je pripravila vojna, kar tako razmetaval tisočake; na drugi strani pa Brankovič, mož kakih 60 let, upokojen visok uradnik, zelo izobražen z odličnim, finim nastopom, oblečen tudi v internaciji vedno tako, kot da bi imel iti na velikomestno promenado, tip upokojenega sekcijskega načelnika v kakem ministrstvu.

Oba sta bila moža, ki sta imela že dober del življenja za seboj, življenja, v katerem sta imela po rokah gotovo nešteto važnih in debelih zadev. Prvi je imel, kakor rečeno, petdeset, drugi pa šestdeset let; to gotovo niso leta, na katera mislimo pri besedi «mladi petelini».

Predzgodovina dogodka je bila naslednja: Brankovič, kot oseba splošnega ugleda in zaupanja, je bil upravitelj skupne kuhinje. Vuković si je kuhal posebej, a obenem pa je bil član skupne menze, ker je država plačevala zanj po šest lir dnevno kakor za vse druge, in se on za to malenkost ni brigal. Njegov obrok v menzi je vedno prišel prav kakemu revežu z dvojnim želodcem.

Okrog 15. septembra 1941 je prišel odlok ministrstva, da Vukoviću kot bogatašu ne pritiče državna podpora, in da mora od 1. septembra dalje — torej z običajno birokratično veljavnostjo za nazaj — živeti na svoje lastne stroške. Moral je torej povrniti skupni kuhinji za dobo od 1. do 15. septembra 90 lir, ker se je tudi zanj kuhalo, čeravno on tam ni jedel. Prej pa je bil Vuković posodil skupni kuhinji 1000 lir, da ji je omogočil potrebne nakupe, ker se državna podpora izplačuje pozneje. Posodil je bil ta denar spričo posebnega zaupanja in spoštovanja, ki ga je imel do Brankoviča.

Dne 16. septembra je Brankovič dvignil državno kvoto za internirance in je z vestnostjo starega uradnika delal obračun. Ko je končal, je s prozno eleganco stopil k Vukoviću in dejal:

— Evo, gospod Vuković, vi ste nam posodili 1000 lir, dolžni pa ste menzi 90 lir, ostane 910 lir, katere vam tu izročam. Prav lepa hvala!

— Nič «lepa hvala», gospod Brankovič. Tega računa jaz ne priznavam. Izročil sem vam 1000 lir in hočem imeti 1000 lir

— Oprostite! Saj je račun točen. Mi vam dolgujemo 1000 lir, vi pa nam 90 lir, ker smo za vas kuhali, a nam država zdaj za vas ni plačala, ko vam je podpora s 1. septembrom odtegnjena.

— Kaj mene briga država? Ne poznam države, poznam samo vas. Vi dajte meni mojih 1000 lir in mirna Bosna!

— In kdo bo nam plačal naših 90 lir, ki smo jih potrošili za vaš račun?

— To mene nič ne briga. Zahtevajte jih od države!

— Ampak država je že izdala svoj odlok. Ne plača vam tega denarja, mi pa smo ga za vas izdali. To je vendar enostavno. Čudim se, da kot trgovec tega nočete razumeti.

— O, jaz to dobro razumem, ampak vi tega ne razumete, stari magarac! (Govorila sta hrvaški).

— S takimi izrazi me hočete plačati? Škrtec umazani!!

— Pazite, kaj govorite! Jaz sem gospod! Imel sem več milijonov po rokah, nego si jih vi morete predstavljati v svojih zapraševnih možganih.

— Tudi jaz sem gospod! Če so moji možgani zapraševni, so vedno pošteno mislili in delali. O vaših milijonih pa nihče ne ve, kako in od kod so prišli. Vidi se, kako tukaj ravnate zaradi borih, piškavih 90 lir!

— Devetdeset lir! Ha! Devetdeset milijonov lir je meni malenkost! Meni je za red. Zapomnite si to, magarac!

— Molči, škrtec sleparski!

— Stari majmun!

— Židov prijavi!

— Govno...

Zgrozil sem se. Nisem hotel verovati svojim očem in ušesom. Ali sta to tista dva mirna olikana moža, ki ju poznam že dober teden dni? Nemogoče! To je samo hipna razburjenost, takoj se bosta pomirila. Stopil sem k njima:

— Ampak gospoda! Ali ni škoda besed? Stvar je čisto jasna, gre za račun in protiračun, za navadno kompenzacijo, kakor sta jih gotovo imela že na tisoče po rokah...

Oba sta skočila name:

— Kaj pa se vi vmešavate? Kdo vas je klical? Brigajte se za svoje stvari!

— Ne potrebujemo advokatov!!

Šel sem iz sobe. — Na hodniku mi je takoj zabrnelo po ušesih: «Internatitis, internatitis»...

Naslednji dan sem srečal oba skupaj, kako sta se mirno sprehajala in razgovarjala. Vzela sta me v svojo sredo in dobro uro smo v umerjenem, prisrčnem pogovoru razpravljali o vsem mogočem. Ko sem nalašč omenil kuhinjo, obračune in kompenzacije, sta odmahala z rokama in se smejala. Internatitis...

Če bi obstajale kake «kuharske bukve» za duševna razpoloženja, bi morala taka knjiga navajati približno naslednje pod poglavjem «Internatitis»:

Vzemi po eno žlico razdraženosti, potrtosti, skrbi, duševne utrujenosti; razočaranja, osamljenosti, domotožja; ihte, zajedljivosti; omejenosti, toposti, budalosti; domišljavosti, trme; surovosti, neolikanosti; nadutosti, prostaštva, bahavosti; jokavosti, klavrnosti, čuta manjvrednosti; zavisti, gneva; požrešnosti, lenobe, pohajkovanja in brezdelnosti; ignorance, ničevosti; lakote; dodaj še ščepec neznačajnosti in zlobe, vse to dobro premešaj in počakaj kak teden, da zavre.

Dobil boš na ta način popolno internatito in človek s tako internatito ne zasluži drugega, kakor da ga ustreliš. Dobro in uporabno internatito dobiš tudi, če pomešaš in prekvasiš le posamezne skupine gori navedenih sestavnih delov po prosti izbiri. Iz tega izhaja, da ima internatita nešteto odtenkov in oblik, ki se pestro razločujejo druga od druge po zunanjih znakih, učinkih in trajanju.

Internatita je plod vojne in nastopa epidemično po raznih taboriščih. Sredstva proti njej so razmeroma pičla. Najbolj radikalno objektivno sredstvo bi bila ustrelitev. Toda to sredstvo privatnikom ni dovoljeno niti za hujše kuge. Uporablja se samo uradno; tam pa v precej izdatni meri, tudi za stvari, ki niso tako hude.

Dobro objektivno sredstvo so batine, ki pa se morajo previdno uporabljati, ker so tudi te v prvi vrsti uradna zadeva. Dobro in učinkovito sredstvo, ki tudi ni v navzkrižju z uradnimi predpisi, je ignoriranje. Človeka, okuženega od internatite, ne poglej, izogibaj se ga in imel boš mir pred njim.

(Nadaljevanje sledi)